

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
RICEST

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

دکتر جعفر مهاد

با همکاری:

محسن مرزوقی - مریم فرمانی

پاییز ۱۳۹۲

سرشناسه	ایران. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
عنوان و نام پدیدآور	مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی و علوم و فناوری/جعفر مهرداد با همکاری محسن مرزوقی، مریم فرمانی.
مشخصات نشر	شیراز: تخت جمشید، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۱۱۷ ص.
شابک	شابک: ۹-۰۷۳-۲۸۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	ایران. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
موضوع	سازمان‌های دولتی -- ایران -- مدیریت
شناسه افزوده	مهرداد، جعفر، ۱۳۲۵ -
شناسه افزوده	فرمانی، مریم، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده	مرزوقی، محسن، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ م ۴ ۹۲الف/۴/LE۲۳۲۶
رده بندی دیویی	۵۵/۳۵۱
شماره کتابشناسی ملی	۳۳۴۴۱۹۰

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

دکتر جعفر مهرداد / با همکاری محسن مرزوقی - مریم فرمانی

ناظر چاپ و آماده‌سازی کتاب: کریم فلاح □ صفحه‌آرایی و طرح جلد: نگار چراغی شیرازی
لیتوگرافی و چاپ: پردیس و دنیا □ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه □ چاپ اول: پاییز ۱۳۹۲

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (RICeST)

روابط عمومی: ۰۷۱۱-۶۴۶۸۴۲۱ انتشارات: ۰۷۱۱-۶۴۶۸۴۵۲ نمابر: ۰۷۱۱-۶۴۶۸۳۵۲

صفحه خانگی: www.ricest.ac.ir پست الکترونیک: publication@ricest.ac.ir

انتشارات تخت جمشید

شیراز، خیابان پیروزی، تلفن: ۰۷۱۱-۲۲۴۵۴۰۱

به نام خدا

نظر به اهمیت نقش اطلاع رسانی در زمینه‌های مختلف علوم و تکنولوژی، به منظور پاسخ‌گویی به نیازهای محققان و کارشناسان، و ارائه تازه‌ترین اطلاعات علمی و فنی در کوتاه‌ترین زمان، مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری براساس تفاهم‌نامه منعقد شده میان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و فرهنگستان علوم جهان سوم در سال ۱۳۷۰ دایر و لایحه تاسیس آن در سال ۱۳۷۵ از تصویب مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان گذشت. این مرکز در چارچوب ضوابط و مقررات آموزش عالی جمهوری اسلامی ایران فعالیت می‌نماید.

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری از طریق توزیع آخرین اطلاعات علمی و فنی و نیز کمک به تامین منابع علمی مورد نیاز دانشگاهها، سازمان‌ها و نهادهای تحقیقاتی و متخصصان داخلی و منطقه‌ای برای ارتقاء سطح علمی جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورهای منطقه فعالیت می‌نماید.

کتاب «مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری» در راستای تحقق اهداف فوق تهیه شده و مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری افتخار دارد که شصت و ششمین اثر خود را که حاصل تلاش جناب آقای دکتر جعفر مهران با همکاری آقای محسن مرزوقی و سرکار خانم مریم فرمانی است به زیور طبع بیاراید و تقدیم جامعه علمی و فنی نماید.

امید است اقداماتی از این قبیل موجبات رضایت هرچه بیشتر جامعه علمی و فنی ایران را فراهم آورده و در راستای هدف ما که نشر و اشاعه اطلاعات علمی و فنی است موثر واقع گردد.

دکتر جعفر مهران

رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

و سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

اعضای شورای علمی

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICEST)

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

دکتر جعفر مهران (رئیس شورا)

دکتر کرامت‌اله ایزدپناه – استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز

دکتر عزت‌اله رئیسی – استاد علوم زمین دانشکده علوم دانشگاه شیراز

دکتر علیرضا سپاسخواه – استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز

دکتر هاجر ستوده – استادیار رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شیراز

دکتر علی‌اکبر صفوی – استاد برق و الکترونیک دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز

دکتر حمید عزیزاده – استادیار مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

دکتر محمدمهدی علیشاهی – استاد مکانیک دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز

دکتر محمدرضا قانع – استادیار مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

دکتر علی‌گزنی – استادیار علم اطلاعات و دانش‌شناسی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

دکتر جلیل مقدسی – استاد شیمی دانشکده علوم دانشگاه شیراز

دکتر محمد نمازی – استاد حسابداری دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه شیراز

فهرست مندرجات

تاریخچه تاسیس	۱
اساسنامه مرکز منطقه‌ای	۶
شورای علمی	۷
استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی	۱۰
قانون تاسیس مرکز منطقه‌ای	۱۴
ساختمان مرکز منطقه‌ای	۱۵
مواد و منابع اطلاعاتی	۲۱
وب سایت مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری	۲۳
تفاهم نامه‌ها	۲۹
پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی	۳۰
- پایگاه مقاله‌های فارسی	۳۰
- پایگاه اطلاعاتی نشریات فارسی	۳۲
- پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی	۳۶
- پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌های فارسی	۳۹
- سیستم مدیریت اسناد الکترونیکی (EDMS)	۴۰
- پایگاه اطلاعاتی اطلس‌ها و نقشه‌ها	۴۲
- پایگاه اطلاعاتی همایش‌ها	۴۵

- پایگاه اطلاعاتی کتابخانه‌های دانشگاهی ----- ۴۷
- پایگاه اطلاعاتی روزنامه‌ها ----- ۴۸
- پایگاه اطلاعاتی طرح‌های تحقیقاتی ----- ۵۰
- پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی ----- ۵۳
- ایران کامپندکس ----- ۵۳
- ایران لیزا ----- ۵۴
- دانشوران معاصر ایران ----- ۵۶
- پایگاه اطلاعاتی راه و ترابری ----- ۵۸
- پایگاه اطلاعاتی زلزله ----- ۶۰
- پایگاه اطلاعاتی معادن ایران ----- ۶۱
- پایگاه اطلاعاتی سوخت و انرژی ----- ۶۳
- پایگاه اطلاعاتی سیل ----- ۶۶
- پایگاه اطلاعاتی صنایع ایران ----- ۶۸
- پایگاه اطلاعاتی صنایع و استانداردهای متالوژی ----- ۶۹
- پایگاه اطلاعاتی محیط زیست ----- ۷۲
- پایگاه اطلاعاتی استانداردها ----- ۷۴
- پایگاه‌های اطلاعاتی غیر فارسی ----- ۷۵
- پایگاه فهرست مطالب نشریات علمی ----- ۷۵

- پایگاه چکیده انگلیسی مقالات فارسی ----- ۷۸
- پایگاه مقاله‌های انگلیسی ----- ۸۰
- پایگاه اطلاعاتی رساله‌ها و پایان‌نامه‌های لاتین ----- ۸۱
- گزارش عملکرد ----- ۸۳

پیوست‌ها :

- پیوست ۱: اساسنامه مرکز منطقه‌ای ----- ۸۶
- پیوست ۲: شیوه نامه ثبت، گردآوری، سازماندهی و اشاعه مقالات
نشریات ----- ۹۳
- پیوست ۳: شیوه نامه ثبت، پردازش و اشاعه گردهمایی‌های علمی و
مقالات آن ----- ۹۸
- پیوست ۴: تفاهم نامه چاپ نشریات ----- ۱۰۴
- پیوست ۵: تفاهم‌نامه تاسیس شاخه‌های مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم
و فناوری ----- ۱۰۹

تاریخچه تاسیس:

ماه‌های آخر سال ۱۳۶۹ نقطه عطفی است در تاریخ تاسیس مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری^۱ که با فکر صائب وزیر اسبق علوم، تحقیقات و فناوری (وزارت فرهنگ و آموزش عالی سابق) جناب آقای دکتر مصطفی معین به مورد اجرا گذاشته شد. پیشنهاد تاسیس مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری بر اساس این تفکر علمی به دکتر جعفر مهاد، استاد دانشگاه شیراز محول شد و مقرر گردید که جمعی از دانشمندان در طراحی این مرکز با یکدیگر همکاری نموده و طرح اولیه را به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه دهند.

اولین نشست با حضور دکتر رضا منصوری استاد فیزیک دانشگاه صنعتی شریف، دکتر حبیب فیروزآبادی استاد شیمی دانشگاه شیراز، دکتر یوسف ثبوتی استاد فیزیک دانشگاه شیراز و دکتر جعفر مهاد استاد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شیراز در منزل دکتر یوسف ثبوتی در شیراز تشکیل شد. در این نشست که پیش از ورود اینترنت به عرصه‌های علمی و تحقیقاتی صورت پذیرفت، مباحث مختلفی در مورد سازمان مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری مطرح و دیدگاه‌های گوناگونی درباره‌ی مواد و منابع ضروری برای تاسیس آن ابراز شد. آنچه در نظر این جمع مورد توجه بود، تاسیس مرکزی به عظمت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی بزرگ جهان بود که از یک طرف نیازهای دانشمندان و پژوهشگران را در دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی کشور تامین کند و از طرف دیگر، با فراهم آوردن مجموعه‌های علمی به زبان‌های مختلف، نیازهای اطلاعات علمی و فنی دانشمندان و پژوهشگران در کشورهای منطقه را نیز پاسخ دهد.

۱. مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری ابتدا با نام "کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی" کار خود را آغاز کرد.

افتتاح ساختمان مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

این نوع نگاه و عملیاتی شدن آن در جمع این افراد، از نظر تخصصی بیشتر معطوف به دانش فنی دکتر جعفر مهاد و بینش علمی سایر اعضای حاضر در این نشست بود که هر کدام به نوبه خود تجربیات گرانسنگی از عظمت و عملکرد کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی بزرگ جهان داشتند که می‌خواستند طرح حاضر الگویی موفق از بخش‌ها و فعالیت‌های نمونه‌های موجود در کشورهای مختلف جهان باشد.

بعد از نشست شیراز، چندین جلسه به صورت پیوسته در تهران برگزار شد و موضوعات مورد بحث در این جلسات پیگیری شد و لاجرم مقرر شد دکتر مهاد از مجموع بحث‌های علمی صورت گرفته، طرح جامع و کاملی را در ۶ حوزه تهیه و ارائه دهد:

۱- سازمان و تشکیلات

۲- مجموعه‌ها، مواد و منابع علمی

۳- فناوری‌های اطلاعاتی

۴- خدمات

۵- نیروی انسانی

۶- بودجه و منابع مالی

همه ما آگاهیم که ساختار سازمان‌ها و مراکز اطلاع رسانی پیش از ورود اینترنت و فناوری‌های اطلاعاتی به این عرصه با سازمان این مؤسسات بعد از ورود فناوری‌های اطلاعاتی و اینترنت به این قلمرو، به طور کلی متفاوت است و آنچه که در بیش از ۲۰ سال پیش و با شرایط موجود آن زمان به عنوان طرح تاسیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری تهیه و ارائه شد با آنچه که امروز به نام مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری خوانده می‌شود، تفاوت‌های آشکار و بنیادی دارد.

طرح مورد نظر، با شرایطی که بیان شد تهیه و بعد از تایید اعضا به حضور وزیر وقت علوم، تحقیقات و فناوری ارسال شد. در ضمن، نسخه انگلیسی طرح نیز جهت

استفاده فرهنگستان علوم جهان سوم تهیه شد.

فکر تاسیس مراکز آموزش عالی و تحقیقات بین‌المللی توسط دکتر مصطفی معین ناشی از این حقیقت بود که وی برای برقراری ارتباطات علمی با نهاد ها و سازمان‌های بین‌المللی اهمیت ویژه‌ای قائل بود. ارتباط جناب آقای دکتر مصطفی معین با فرهنگستان علوم جهان سوم به ریاست مرحوم پروفیسور عبدالسلام برنده جایزه نوبل فیزیک از کشور پاکستان ناشی از این حقیقت است که در ملاقات‌هایی که میان طرفین صورت گرفته بود، تاسیس چند مؤسسه بین‌المللی در دستور کار قرار داشت.

هدف از تاسیس این مراکز بین‌المللی، تعمیق کیفیت آموزش عالی در حوزه‌های نوین و برقراری و توسعه ارتباطات علمی بین‌المللی با کشورهای جهان بود که از برنامه‌ها و سیاست‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری محسوب می‌شد. در راستای این هدف بلند مرتبه، آنچه میان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و فرهنگستان علوم جهان سوم گذشت، منجر به عقد تفاهم نامه میان طرفین به منظور تاسیس سه مرکز علمی بین‌المللی بود :

۱- مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در شیراز

۲- مرکز علوم و تکنولوژی پیشرفته و محیط زیست در ماهان کرمان

۳- مرکز تحصیلات تکمیلی علوم پایه در زنجان

تا آنجا که به مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری مربوط می‌شود، بر اساس سیاست‌های مدبرانه جناب آقای دکتر مصطفی معین، چند کار بسیار مهم مورد توجه ایشان قرار گرفت:

۱- تعیین و انتصاب رییس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

۲- تدوین اساسنامه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

۳- شناسایی و تخصیص فضای لازم برای آغاز فعالیت‌های مرکز منطقه‌ای

اطلاع رسانی علوم و فناوری

در حکمی که برای ریاست مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری صادر شد

دکتر جعفر مهاد به این سمت گماشته شد. تعیین فضای لازم برای آغاز فعالیت‌های مرکز منطقه‌ای، موضوع نسبتاً دشواری بود که با رایزنی با رییس وقت دانشگاه شیراز، جناب آقای دکتر سید رضا قاضی، بخشی از ساختمان کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آن دانشگاه به مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری اختصاص یافت.

اساسنامه مرکز منطقه‌ای نیز که توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه شد به خاطر استقرار مرکز منطقه‌ای در درون دانشگاه شیراز به نحوی نوشته شد که در آن رییس وقت دانشگاه شیراز به عنوان عضو شورای عالی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری منصوب شد.

در بدو امر، مرکز منطقه‌ای به صورت شورایی اداره می‌شد. رییس شورا وزیر وقت علوم، تحقیقات و فناوری و رییس مرکز منطقه‌ای به عنوان دبیر شورا انجام وظیفه می‌کرد. سایر اعضا عبارت بودند از:

- ۱- دکتر مصطفی معین (رییس شورا)
- ۲- دکتر محمد جواد لاریجانی
- ۳- دکتر عبدالکریم سروش
- ۴- دکتر علی شریعتمداری
- ۵- دکتر سید رضا قاضی (رییس وقت دانشگاه شیراز)
- ۶- دکتر رنجبر (نماینده فرهنگستان علوم جهان سوم)
- ۷- دکتر یوسف ثبوتی
- ۸- دکتر جعفر مهاد (دبیر شورا)

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری به عنوان عضوی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، اکنون در کنار سایر مؤسسات پژوهشی وابسته به این وزارت، فعالیت‌های خود را آغاز کرد، اما، اساسنامه مرکز منطقه‌ای به علت این که محل استقرار آن در دانشگاه شیراز قرار داشت، رییس مرکز منطقه‌ای را با دو مسئله مواجه کرده بود: از یک طرف، رییس مرکز منطقه‌ای به خاطر حکمی که از وزیر علوم، تحقیقات و

فناوری دریافت کرده بود پاسخگوی وزارت متبوع بود و از طرف دیگر، امور مالی و اداری مرکز منطقه‌ای به نوعی وابسته به دانشگاه شیراز بود که جهت انجام هر کاری لازم بود دانشگاه شیراز مساعدت و همکاری لازم را معمول نماید. نتیجه این وابستگی به دانشگاه شیراز، علیرغم آن که برنامه‌های علمی تحقیقاتی مرکز منطقه‌ای به گونه‌ای که در صفحات بعد بیان خواهد شد آغاز گردیده بود، از محدودیت حاکم رنج می‌برد.

به طوری که می‌توان حدس زد رییس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری با دو سبک مدیریتی متفاوت فعالیت‌های خود را انجام می‌داد که از نظر سازمانی و تشکیلات اداری امری مطلوب به حساب نمی‌آید. گرچه لازم است همکاری‌ها و مساعدت‌های دانشگاه شیراز را در سال‌های اولیه تاسیس این مرکز ارج نهاد، اما این وابستگی به جای ایجاد یک سازمان و تشکیلات منسجم و مستقل برای مرکز منطقه‌ای، حداقل به مدت ۵ سال یعنی از سال ۱۳۷۰، نخستین سال تاسیس مرکز تا تاریخ ۱۳۷۵/۱۱/۳۰، سال تصویب قانون تاسیس، مرکز منطقه‌ای را در یک چارچوب محدود و منفعل نگه داشت.

به هر ترتیب، مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری تا سال ۱۳۷۵ از نظر استخدام، امور مالی و برنامه و بودجه وابسته به دانشگاه شیراز بود. واحد کارگزینی دانشگاه شیراز بر اساس مقررات اداری و مجوزهای استخدامی، نیروی مورد نیاز مرکز منطقه‌ای را تامین، گزینش و معرفی می‌کرد. امور مالی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری که توسط یکی از حسابداران شاغل دانشگاه شیراز اداره می‌شد تنها در ساعاتی از روز فعالیت مالی را (شامل خرید، انبار داری، صدور اسناد مالی، برقراری ارتباط با حسابرسی و دیوان محاسبات، پرداخت حقوق و مزایا و ...) انجام می‌داد. گاهی، اتفاق می‌افتاد به خاطر مشغله‌های فراوان و یا تغییر حسابدار و جابه‌جایی آن، همین بخش از فعالیت‌ها نیز به سختی و در شرایط نامطلوب انجام پذیرد.

اساسنامه مرکز منطقه‌ای

پس از ابلاغ تصویب قانون تاسیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری،

تهیه اساسنامه مرکز امری ضروری و حیاتی بود. در این ارتباط، کارشناس دفتر بودجه، تشکیلات و برنامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جناب آقای دکتر گلپایگانی همکاری بسیار ارزنده و درخور توجهی داشت و به همین مناسبت چندین نوبت به شیراز سفر کرد و به اتفاق هم اساسنامه مرکز را تدوین نموده و آنگاه جهت تصویب خدمت مقام عالی وزارت ارسال شد. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری طی پیشنهاد شماره ۶۱۴۲/ و مورخ ۱۳۷۶/۲/۴ و با تایید سازمان وقت امور اداری و استخدامی کشور، این اساسنامه را به هیات وزیران ارسال و این هیات در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۳/۱۷ اساسنامه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری را تصویب نمود. مصوبه هیات وزیران به موجب نامه شماره ۷۷/۲۱/۲۹۷۳ مورخ ۱۳۷۷/۳/۳۱ به تایید شورای محترم نگهبان رسید و توسط معاون اول محترم رییس جمهور وقت، مرحوم دکتر حسن حبیبی جهت اجرا ابلاغ شد (پیوست ۱).

شورای علمی

در فاصله سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵، این مرکز توسط شوراهای مختلف اداره می‌شد. شورایی که اهمیت بیشتر داشت، شورای علمی بود که عمدتاً از بین اعضای هیات علمی برجسته دانشگاه شیراز انتخاب شده بود. این شورا هر ماه یک بار تشکیل جلسه می‌داد و در مواقع ضروری برگزاری جلسات اضافی نیز امکان‌پذیر بود. گرچه وظایف و اختیارات شورای علمی و رییس در اساسنامه‌ای که برای این مرکز تهیه و تدوین شده بود روشنی و صراحت داشت، با وجود این، آغاز فعالیت‌های علمی و پژوهشی نقطه مجهولی بود که برای روشن شدن آن به تلاش، اشتراک مساعی و همفکری بسیاری بین مرکز منطقه‌ای از یک طرف و متخصصان علم اطلاعات و دانشمندان رشته‌های مختلف علوم و فناوری از طرف دیگر نیاز بود. اعضای شورای علمی به گونه‌ای انتخاب شدند که متناسب با وظایف و اختیارات مرکز منطقه‌ای در ابعاد مختلف، همکاری خود را آغاز کنند. علاوه بر حضور متخصصان علم اطلاعات، دانشمندان از رشته‌های علوم پایه، علوم کشاورزی و دامپزشکی و رشته‌های مختلف فنی مهندسی که اکثراً از اعضای هیات علمی برجسته دانشگاه شیراز بودند دعوت به

کار شدند.

سیاستگذاری برای تامین منابع اطلاعات علمی به صورت چاپی و الکترونیکی، چاپ و انتشار کتاب به زبان‌های فارسی و انگلیسی و حمایت از همایش‌های علمی ملی و بین‌المللی از ماموریت‌های مهمی بود که شورای علمی مرکز منطقه‌ای با برنامه‌ریزی‌های سنجیده در این راستا فعالیت می‌کرد. نظر به تامین سلامت امور، کتاب‌هایی که در این دوره از سوی دانشگاه‌ها و اعضای هیات علمی به ویژه به زبان انگلیسی به مرکز منطقه‌ای ارسال می‌شد، علاوه بر بررسی‌های مقدماتی توسط شورا، برای احراز سطح علمی آثار، این کتاب‌ها حتی به داوران خارجی نیز در تعدادی از کشورها از جمله ایالات متحده و کانادا فرستاده می‌شد. شورای علمی بر اساس آیین‌نامه داخلی خود، برای شناساندن هرچه بیشتر مرکز منطقه‌ای به جامعه علمی، به شدت از سمینارها و کنفرانس‌هایی که از مرکز منطقه‌ای درخواست کمک مالی می‌کردند حمایت می‌نمود. چاپ مجموعه مقالات سمینارها با آرم مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و قرار دادن آرم این مرکز در پوسترها، بروشورها و کتابچه‌های سمینارها از جمله شرایطی بود که شورای علمی در قبال حمایت علمی از برگزارکنندگان همایش‌های ملی و بین‌المللی درخواست می‌کرد. نظر به اجتماع متخصصان موضوعی در همایش‌های ملی و بین‌المللی، این نوع حمایت‌ها از سوی مرکز منطقه‌ای موجبات آشنایی روزافزون جمعیت بیشتری از اعضای هیات علمی، پژوهشگران و دانشجویان تحصیلات تکمیلی را با این مرکز فراهم می‌آورد. این دوره، دوره‌ای بود که در آن تحولات سریعی در سخت افزار و نرم افزار و مواد و منابع چاپی به ویژه از نظر الکترونیکی صورت می‌گرفت.

اسامی اعضای شورای اولیه مرکز منطقه‌ای به شرح زیر می باشد:

- ۱- دکتر جعفر مهاد (رییس شورا)
- ۲- دکتر یوسف ثبوتی (استاد فیزیک)
- ۳- دکتر محمد حسین شریعت (استاد علم مواد)
- ۴- دکتر حبیب فیروزآبادی (استاد شیمی)

- ۵- دکتر علی بوشهری (استاد شیمی)
- ۶- دکتر بهمن خلد برین (استاد زیست‌شناسی)
- ۷- دکتر جواد بهبودیان (استاد آمار)
- ۸- دکتر محمد مهدی گلشن (استاد فیزیک)
- ۹- دکتر محمد حسن دیانی (استاد علم اطلاعات و دانش‌شناسی)

در طول سال‌های گذشته، اعضای هیات علمی تغییر یافته و افراد جدیدی برای این فعالیت مشغول به کار شدند. وظایف شورای علمی به واقع امر همان وظایفی است که در اساسنامه مرکز منطقه‌ای به اعضای شورای علمی تکلیف شده است. آخرین فهرست اعضای شورای علمی مرکز منطقه‌ای به شرح زیر است:

- ۱- دکتر جعفر مهران (رئیس شورا)
- ۲- دکتر کرامت‌اله ایزدپناه - استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز
- ۳- دکتر عزت‌اله رئیسی استاد علوم زمین دانشکده علوم دانشگاه شیراز
- ۴- دکتر علیرضا سپاسخواه - استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز
- ۵- دکتر هاجر ستوده - استادیار رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شیراز
- ۶- دکتر علی‌اکبر صفوی - استاد برق و الکترونیک دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز
- ۷- دکتر حمید علیزاده - استادیار مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
- ۸- دکتر محمدمهدی علیشاهی - استاد مکانیک دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز
- ۹- دکتر محمدرضا قانع - استادیار مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
- ۱۰- دکتر علی گزنی - استادیار علم اطلاعات و دانش‌شناسی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

- ۱۱- دکتر جلیل مقدسی - استاد شیمی دانشکده علوم دانشگاه شیراز
- ۱۲- دکتر محمد نمازی - استاد حسابداری دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه شیراز

در سال‌های اخیر بنا به ضرورت‌های اجرایی و علمی تصمیم گرفته شد که شورای علمی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) با شورای علمی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در هم ادغام گردیده و به عنوان یک شورا برای هر دو موسسه خدمت کند. گرچه وظایف شورای علمی ISC متفاوت است، اما با استفاده از اساسنامه این موسسه، وظایف و اختیارات شورای علمی ISC برای شورای علمی مرکز منطقه‌ای تعریف و بدین ترتیب اعضای حاضر در این شورا وظایف دوگانه شورای علمی هر دو سازمان را انجام می‌دهند.

استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی

ورود رایانه‌های شخصی به سازمان‌های علمی و تحقیقاتی و اتوماسیون عملیات کتابخانه‌ای تغییرات عمده‌ای در برنامه‌های مرکز منطقه‌ای از نظر تامین اطلاعات علمی به وجود آورد. همزمان با این پدیده، تولید پایگاه‌های اطلاعاتی به شکل CD و انتشار وسیع آن در سطح ملی و بین‌المللی منجر به رقابت فزاینده‌ای در بین مراکز پژوهشی اطلاعات علمی شد.

شورای علمی در وضعیتی قرار داشت که علاقه‌مند بود همسان با تحولات و رخدادهای شگرف در عرصه فناوری‌های اطلاعاتی، سیاستگذاری کند. از این رو، خرید بهترین منابع چاپی و پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی بخش مهمی از عملکرد شورای علمی مرکز منطقه‌ای را تشکیل می‌داد. در این دوره، کارگزاران مختلفی در حوزه کتاب و نشریات علمی در ایران فعالیت می‌کردند. برخی از این کارگزاران حتی به صورت محلی کسب و کار خود را برپا کرده بودند. در نتیجه، کار از نظر انتخاب و سفارش مواد و منابع اطلاعات علمی بسیار آسان بود. این مورد شامل پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی نیز بود. رقابت عجیبی در بین کارگزاران برای فروش پایگاه‌های اطلاعاتی وجود داشت و در نتیجه مرکز منطقه‌ای بر اساس سیاست خود موفق بود با در نظر گرفتن وسعت جغرافیایی منطقه نسبت به خرید پایگاه‌های اطلاعاتی به شکل CD اقدام کند. به موازات این فعالیت، اتصال Off-line و به صورت Dial-up به بزرگترین سیستم‌ها و تولیدکنندگان پایگاه‌های اطلاعاتی در راس فعالیت‌های مرکز منطقه‌ای قرار

داشت. مرکز منطقه‌ای از طریق تهران به شرکت پارس سوپاله که کارگزار پایگاه‌های اطلاعاتی Off-line محسوب می‌شد، به بزرگترین پایگاه اطلاعاتی جهان یعنی ناسا در پالو آلتو در ایالت کالیفرنیا (ایالات متحده) وصل بود و به موقع نیاز، به صورت Dial-up اطلاعات علمی مورد نظر را تهیه و در دسترس کاربران قرار می‌داد.

ورود رایانه‌های شخصی به سازمان‌های اطلاعات علمی، بسیار مغتنم بود، اما نرم‌افزاری که باید در این رایانه‌ها مورد استفاده قرار می‌گرفت، مشکل مرکز منطقه‌ای در سال‌های نخست تاسیس این مرکز بود. نخستین برنامه‌ای که برای اتوماسیون عملیات کتابخانه‌ای و بازیابی اطلاعات نوشته شد مبتنی بر سیستم DOS نرم افزار Fax Pro بود.

به طوری که بیان شد تغییرات بسیار سریع اتفاق می‌افتاد. در حالی که برنامه‌نویسی در حوزه‌های مختلف به روشی که بیان شد آغاز شده بود، حجم زیاد مواد و منابع اطلاعاتی و ضرورت درون‌دهی اطلاعات کتابشناختی این مواد به سیستم کامپیوتری، نیاز به روش دیگری داشت که لازم بود اتوماسیون عملیات کتابخانه‌ای در مرکز منطقه‌ای همسان با رخدادهای پیشرفت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در سطح ایران و سایر کشورهای جهان صورت پذیرد.

در سال ۱۳۷۴ مرکز منطقه‌ای نخستین برنامه بازیابی اطلاعات و اتوماسیون عملیات کتابخانه‌ای را که توسط شرکت پارس آذرخش تهیه شده بود خریداری کرد. مقایسه این دو نرم‌افزار با یکدیگر، نشان می‌داد که برنامه پارس آذرخش خصیصه‌های بیشتری داشت و می‌توانست موفقیت‌های بیشتری را در زمینه بازیابی اطلاعات و اتوماسیون عملیات کتابخانه‌ای نصیب مرکز منطقه‌ای کند. از این رو، قراردادی برای خرید این نرم‌افزار بسته شد و از سال ۱۳۷۴ مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری استفاده از نرم افزار پارس آذرخش را آغاز کرد. طبق تعهدات این شرکت، تبدیل داده‌ها از برنامه قبلی به برنامه حاضر توسط شرکت پارس آذرخش انجام شد. پیشرفت‌هایی که به تدریج در این برنامه صورت می‌گرفت به صورت نسخه‌های جدید به مرکز منطقه‌ای تحویل می‌شد. فعالیت‌های بازیابی اطلاعات و اتوماسیون عملیات

کتابخانه‌ای در مرکز منطقه‌ای از یک طرف هم به پیشرفت و توسعه این مرکز منجر شد و از طرف دیگر هم پالایش روز به روز و بهنگام برنامه نرم‌افزاری پارس آذرخش را در پی داشت. کارکنان متخصصی که در خدمت مرکز منطقه‌ای به فعالیت‌های بازایی اطلاعات اشتغال داشتند، پیوسته پیشنهادات جدیدی را در جهت اصلاح این برنامه ارائه می‌دادند که مجموع این پیشنهادات به رشد برنامه نرم‌افزاری این شرکت کمک شایان توجهی نمود.

برنامه پارس آذرخش در حدود ۱۸ سال در مرکز منطقه‌ای مورد استفاده قرار گرفت. بعد از استقرار واحدهای پژوهشی به ویژه گروه پژوهشی طراحی و عملیات سیستم‌ها و جذب نیروهای واجد شرایط در این گروه، مرکز منطقه‌ای تصمیم گرفت تا برنامه نرم‌افزاری اتوماسیون عملیات کتابخانه‌ای و بازایی اطلاعات خود را راساً تهیه کند. جهت آغاز این برنامه تیمی از متخصصان فنی و کارشناسان و متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی تشکیل و راه‌های اقدام و چاره‌جویی در این مورد در جلسات مختلف مورد بحث قرار گرفت. نتیجه نهایی این نشست‌های مشترک، ارائه پروژه تحقیقاتی تحت عنوان نرم افزار Ricest توسط مهندس محمد باقر دستغیب عضو هیات علمی گروه پژوهشی طراحی و عملیات سیستم‌ها بود. این طرح که در حدود ۲۲ ماه پیشنهاد شده بود بعد از نخستین سال، نسخه‌ای از نرم افزار Ricest آماده شد و جهت آزمون، درون‌دهی اطلاعات آغاز شد. با آغاز سال دوم، نتیجه تلاش نشست‌های مشترک، ارائه نسخه دوم برنامه Ricest بود که در این مرحله نسبت به سال اول پیشرفت‌های قابل توجهی در آن صورت گرفته بود. در این بازه زمانی، گروه طراحی و عملیات سیستم‌ها، تبدیل داده‌ها از برنامه پارس آذرخش به نرم افزار Ricest را آغاز کرد و پس از دریافت پاسخ مثبت و مناسب، استفاده از برنامه پارس آذرخش قطع و نرم‌افزار Ricest در واحدهای مختلف مرکز منطقه‌ای مورد استفاده قرار گرفت. برخی از ویژگی‌های این سیستم به صورت خلاصه به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- امکان استفاده از Thesaurus در این نرم‌افزار
- ۲- پشتیبانی از سیستم بارکد و RFID
- ۳- اتوماسیون Work Flow کاری در مرکز در بخش‌های مختلف و حذف

سیستم دستی

- ۴- امکان اتوماتیک ورود اطلاعات از سامانه‌ی XML
- ۵- امکان اتوماتیک ورود اطلاعات از سامانه‌ی ISC
- ۶- حذف Redundancy و ذخیره تکراری رکوردها
- ۷- امکان جستجوی سریع در پایگاه و جستجوی متمرکز
- ۸- ذخیره رکوردها در پایگاه داده‌ی رابطه‌ای
- ۹- تولید رکوردها در پایگاه داده‌ی رابطه‌ای
- ۱۰- ذخیره یکتای رکوردها در پایگاه‌های موضوعی
- ۱۱- امکان تعریف پایگاه‌های جدید با کمترین هزینه
- ۱۲- ایجاد دیتا بیس‌های موضوعی با عدم افزونگی رکوردها
- ۱۳- در دسترس بودن Source برنامه
- ۱۴- سامانه تحت وب ویندوز مستقل از هم
- ۱۵- سیستم متمرکز کاربری با امکان پرداخت الکترونیک
- ۱۶- اتوماسیون بخش کاردکس نشریات (عدم وجود در سیستم‌های مشابه)
- ۱۷- استفاده از فونت یونی کد
- ۱۸- پایگاه داده‌ی رابطه‌ای در سطح BCNF
- ۱۹- موتور Full Text Index پر قدرت
- ۲۰- ساختار سه لایه و جداسازی کد نویسی از داده‌ها

اکنون که برنامه نرم‌افزاری Ricest به بلوغ و بالندگی خود رسیده است، براساس تفاهم‌نامه‌هایی که مرکز منطقه‌ای با تعدادی از دانشگاه‌ها و سازمان‌های علمی منعقد کرده است، گروه طراحی و عملیات سیستم‌ها دو نسخه کوچک و متوسط از برنامه نرم‌افزاری Ricest تهیه کرده است که مناسب کتابخانه‌های آموزشی، دانشگاهی و دانشکده‌ای و سازمانی می‌باشد.

اولین دانشگاهی که برنامه نرم‌افزاری Ricest را طبق تفاهم‌نامه امضا شده درخواست کرده است ۶۴ واحد دانشگاه فرهنگیان است که در هر استان به صورت تک

جنسیتی فعالیت آموزشی و تحقیقاتی دارد. آموزش، نگهداری و رسیدگی به مسایل موجود احتمالی از مسئولیت‌های مرکز منطقه‌ای است و کتابخانه‌هایی که از این نرم‌افزار استفاده می‌کنند مسئولیتی درباره نکات یاد شده در بالا ندارند.

سازمان آموزش و پرورش استان فارس از موسسات دیگری است که استفاده از نرم افزار Ricest را در کتابخانه‌های آموزشی خود در شهرستان شیراز در دستور کار قرار داده است. گام بعدی این سازمان استفاده از این نرم افزار و نصب آن در کتابخانه‌های آموزشی شهرستان‌های استان فارس است.

دانشگاه علوم انتظامی و دانشگاه پیام نور نیز علاقه‌مندی خود را برای استفاده از این نرم‌افزار نشان داده و گروه طراحی و عملیات سیستم‌ها در این مورد برنامه‌ریزی می‌کنند.

قانون تاسیس مرکز منطقه‌ای

در همین دوران، اتفاق عجیبی رخ داد و آن عدم همکاری سازمان وقت امور اداری و استخدامی کشور با تشکیلات سازمانی پیشنهادی مرکز منطقه‌ای بود. این سازمان مدعی بود از آنجا که مرکز منطقه‌ای در حوزه اطلاعات با کشورهای منطقه دارای ارتباطات علمی پژوهشی است، به همین جهت ایجاد ساختاری مناسب برای مرکز منطقه‌ای در این شرایط برای سازمان امور اداری و استخدامی کشور میسر نبود. پیشنهاد سازمان آن بود که دولت وقت لازم است لایحه‌ای را به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند تا با تصویب مجلس، حیات علمی و پژوهشی مرکز منطقه‌ای و جاهت قانونی پیدا کند. این کار به سرعت صورت گرفت و کمیسیون‌های مختلف و مرتبط مجلس شورای اسلامی لایحه تقدیمی دولت وقت را بررسی و رییس این مرکز که فعالیت‌های آن در سطح ملی و منطقه‌ای عملیاتی شده بود، با حضور در کمیسیون‌های مختلف مجلس شورای اسلامی، ضرورت تاسیس مرکز منطقه‌ای را تشریح و بدین ترتیب نظر موافق نمایندگان مجلس شورای اسلامی به این موضوع با اهمیت جلب شد. خوشبختانه، این فرآیند با موفقیت به انجام رسید و قانون تصویب تاسیس مرکز منطقه‌ای به دولت وقت ابلاغ شد و از این تاریخ به بعد که برابر با ۱۳۷۵/۱۱/۳۰ بود،

مرکز منطقه‌ای طبق همین مصوبه از دانشگاه شیراز به طور کامل منفک و به عنوان یک موسسه آموزشی و پژوهشی مستقل وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت‌های خود را ادامه داد. این رخداد یک رخداد مبارکی بود و موجبات خوشحالی مدیریت و همکارانی را که تا این زمان فعالیت‌های خود را با مرکز منطقه‌ای آغاز کرده بودند فراهم آورد و در این مرحله، لازم بود که تشکیلات سازمانی مرکز منطقه‌ای تهیه و تصویب شود. دلیل این مهم بسیار روشن است، با استقلال مرکز، این سازمان نمی‌توانست بدون واحدها و ادارات تابعه و مربوط به خود و اخذ مجوزهای استخدامی فعالیت کند. استخدام و به کارگیری افراد واجد شرایط بسیار ضروری بود.

ساختمان مرکز منطقه‌ای

بعد از تصویب قانون تاسیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در سال ۱۳۷۵، فضای فیزیکی (ساختمان) در اولویت برنامه‌های کاری قرار داشت. گرچه در زمان جناب آقای ناطق نوری به عنوان رییس مجلس شورای اسلامی، پذیرش طرح‌های جدید متوقف شده بود، اما این مرکز بین‌المللی لازم بود از امکانات و تسهیلات خاص و مربوطه برخوردار باشد. بعد از روی کار آمدن دولت هفتم به ریاست جناب آقای سید محمد خاتمی، این مسئله مهم نیز برطرف گردید و رییس وقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، دستور بررسی و مطالعه پروژه پیشنهادی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری را صادر کردند. این، همان نکته مهمی است که در مطالبی که پیش از این ارائه شد می‌توان تفاوت‌ها را به وضوح مشاهده کرد. گرچه قدردانی خود را از همکاری‌های ارزشمند دانشگاه شیراز پیش از این نیز بیان کردم، اما وابستگی پنج سال نخست تاسیس مرکز منطقه‌ای به دانشگاه شیراز لطمات جبران ناپذیری از نظر هویت بر پیکره این مرکز نوپا وارد آورد. اکنون، مجموع نیروهای خدوم این مرکز لازم بود خدمات و برنامه‌های خود را به گونه‌ای متفاوت از سال‌های قبل ارائه کنند تا بر تفاوتی که بعد از عدم وابستگی بر آن تاکید دارم برای جامعه کاربران مرکز منطقه‌ای ملموس و مشهود باشد.

می‌دانیم که پذیرش پروژه‌های عمرانی به سادگی و آسانی صورت نمی‌گیرد.

تلاش‌های تعداد زیادی از نمایندگان شیراز در مجلس شورای اسلامی به درخواست مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری لاجرم موجب تصویب پروژه عمرانی مرکز منطقه‌ای در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور گردید. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در سال ۱۳۷۸ مبلغ ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال برای مطالعه پروژه ساختمان مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری اختصاص داد.

برای بسیاری از شرکت‌های مشاور ساختمانی، طراحی ساختمانی مستقل و مخصوص مراکز اطلاعات علمی تجربه جدیدی بود. در این مورد لازم بود از شرکت‌های مشاور ساختمانی که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور معرفی می‌شدند و دارای ظرفیت مجاز کار بودند استفاده شود. نخستین شرکتی که برای این مورد انتخاب شد "ماهر و همکاران" بود. این شرکت پس از بازدید از زمین و انجام مصاحبه‌های طولانی با ریاست مرکز منطقه‌ای از یک طرف، و مطالعه پروژه‌های

بین‌المللی درباره کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی از طرف دیگر، طرحی را ارائه داد که بر اساس آن کلنگ احداث ساختمان مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری توسط وزیر وقت علوم، تحقیقات و فناوری جناب آقای دکتر مصطفی معین و با حضور هیات امنای این مرکز به زمین زده شد. در حالی که مقدمات کار برای شروع عملیات ساختمانی مهیا بود، به دلایل نامعلوم سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور شرکت "ماهر و همکاران" را از پروژه حذف و درخواست نمود از سایر شرکت‌های مجاز برای این منظور استفاده شود. این بار، با بررسی و سؤال از افراد آگاه، شرکت دیگری به نام "گروه ۴" انتخاب شد. شوربختانه، باید به این نکته با تاکید اشاره کنم که شرکت حاضر از پروژه‌های عمرانی مرتبط با کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی، اطلاعات کافی نداشت و علیرغم تهیه طرح‌های مورد نظر در فواصل زمانی مختلف که مبتنی بر مصاحبه‌های شخصی و مطالعه بود، زمان به سرعت سپری شد و طرح‌های تهیه شده مورد تایید قرار نگرفت. در پایان سال ۱۳۸۹ و بعد از گذشت تقریباً دو سال، "مجمع مهندسين مشاور ايران آرک" برای پروژه ساختمانی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری انتخاب شد. این شرکت اطلاعات نسبتاً کاملی در مورد ساختمان‌های بزرگ و معتبر کتابخانه‌ای در سطح جهان داشت و در بدو کار، کتابچه‌ای را که حاوی پروژه‌های عمرانی کتابخانه‌های بزرگ جهان بود با شرح و تفصیل و با مختصات مربوطه جهت بررسی بیشتر در اختیار مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری قرار داد. از طرف دیگر، مجمع مهندسين مشاور ايران آرک معتقد بود که پروژه در دست اقدام باید از خصیصه‌های منحصر به فرد و خاص خود برخوردار باشد و در اجرای این پروژه از معماری ساختمان‌های کتابخانه‌ای جهان استفاده نخواهد کرد. با این برداشت، مطالعه زمین که از عارضه‌های طبیعی برخوردار بود و تهیه طرح ساختمان مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری آغاز شد. مصاحبه‌های مختلفی در شیراز و تهران انجام گرفت. هر مرحله از طرح که به رویت ریاست مرکز منطقه‌ای می‌رسید،

اصلاحات لازم و مورد نظر بر حسب ضرورت در آن صورت می‌گرفت.^۲

این پروژه منطبق بر اساسنامه‌ای بود که برای مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری بعد از سال ۱۳۷۵ تهیه شده بود. در این مرحله از کار، دو کارشناس برجسته در معاونت عمرانی دانشگاه شیراز در مورد تاسیسات و معماری و شخص سوم نیز که از خارج از سازمان دعوت به همکاری شده بود، در حوزه ابنیه ریاست مرکز منطقه‌ای را مشاوره می‌داد. همکاری این افراد بسیار مغتنم بود و بی شک بدون این همکاری، موفقیت اجرای طرح ساختمان مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری میسر نبود. طرح مرکز منطقه‌ای بعد از نهایی و مصوب شدن در سال ۱۳۸۱ به مناقصه گذاشته شد و شرکت "پارس روت" که شرکتی محلی بود در مناقصه برنده شد و عملیات ساختمانی از همان سال آغاز گردید. به خاطر ویژگی‌هایی که خاص این پروژه بود، مطالعات ژئوتکنیک این پروژه که به دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز واگذار شده بود به دقت انجام و نتیجه مطالعات به پیمانکار پروژه ارائه شد. اقتدار فنی مشاور پروژه، علاقه‌مندی پیمانکار و تعهد آن نسبت به اجرای سریع پروژه طبق زمانبندی، وجود کارگاه فعال برای سرپرستی پروژه و شور و اشتیاق کارفرما بر نظارت، کنترل و تشکیل جلسات منظم با حضور عوامل مختلف طرح، هر ماه یک جلسه در محل مرکز منطقه‌ای و به طور هفتگی در کارگاه موجب شد سفت کاری پروژه طبق برنامه زمانبندی طرح به انجام برسد. البته، سرعت انجام کار معطوف به تامین بودجه طرح و دریافت تخصیص‌های نسبتاً خوب از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز نکته‌ای است که نباید اهمیت آن را در اجرای این پروژه نادیده گرفت.

به دلایل نامعلوم، پیمانکار این پروژه یعنی "پارس روت" که سفت‌کاری پروژه را به انجام رسانید از ادامه کار خودداری نمود و مرکز منطقه‌ای طبق قوانین و ضوابط سازمان برنامه و بودجه، بخش نازک‌کاری پروژه را به مناقصه گذاشت که در نهایت شرکت "فولاد ساختمان ایستا" که دفتر مرکزی آن در تهران واقع است، برنده مناقصه شد.

۲. در بررسی طرح و انجام اطلاعات علاوه بر رای خود، از دیدگاه مشورتی تعدادی از اعضای هیات علمی و متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی بهره برده‌ام.

تفکیک سهم پیمانکار دوم از محلی که باید در این پروژه فعالیت خود را آغاز می‌کرد، کار ساده‌ای نبود. برچیدن دستگاه‌های متعلق به شرکت پارس روت خود به زمان کافی احتیاج داشت. از طرف دیگر، حضور پیمانکار دوم در فضایی که اختصاص به شرکت پارس روت داشت مسائل عدیده‌ای را بوجود آورده بود. به هر طریق، با تلاش‌های زیاد و اعمال مدیریت فنی شرکت فولاد ساختمان ایستا در مدت زمان کوتاه، جبهه‌های کاری را باز و عملیات ساختمانی را آغاز نمود. این نکته را نیز باید یادآوری کنم که تاسیسات این پروژه به شرکت ثالثی به نام "تکناب" که دفتر آن در تهران قرار داشت، واگذار شد. برعکس شرکت ساختمانی، پیمانکار تاسیساتی در اجرای قرارداد منعقد همواره به سختی عمل می‌کرد و تعلل در اجرای به موقع تاسیسات از مسایلی است که در تکمیل این پروژه تاثیرگذار بود.

سفرهای استانی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و ریاست محترم جمهوری به استان فارس در تکمیل این پروژه اثر گذار بود. طبق موافقت‌های به عمل آمده با مقامات استان و کارگزاران مربوطه، مبلغ ۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال از سفر رهبری و مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال از سفر ریاست جمهوری جهت تکمیل بخش‌های پایانی این پروژه به مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری تخصیص یافت.^۳ نظر به ارتباطات مناسب میان مرکز منطقه‌ای و وزارت نفت، مطالبات مزبور به سرعت تحقق یافت و همزمان با آن تخصیص‌های دریافتی از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و به عبارت دیگر از طریق وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر سرعت عملیات افزود.

به جز فاز دوم پروژه که شامل آمفی تئاتر، کلاس‌های درس، مهمانسرا و محوطه ضلع جنوبی پروژه است، ساختمان مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در روز دهم اردیبهشت ماه ۱۳۹۰ با حضور مقام عالی وزارت، جناب آقای دکتر کامران دانشجو و مقامات استان افتتاح گردید.

۳. معاون اداری و مالی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری، جناب آقای دکتر محمدرضا قانع در وصول مبالغ یاد شده بسیار کوشش نمود و موفق هم بود.

از چپ به راست: دکتر جعفر مهرداد - دکتر احمدزاده (استاندار وقت استان فارس) -
دکتر کامران دانشجو (وزیر اسبق علوم، تحقیقات و فناوری)

برای تکمیل فاز دوم مجدداً پروژه به مناقصه گذاشته شد و شرکت "بویردشت" که دفتر آن در شهر یاسوج مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد قرار دارد، برنده مناقصه شد. بر این اساس، این بخش از پروژه در تاریخ ۱۳۹۰/۴/۲۲ رسماً به شرکت بویردشت تحویل گردید و طبق موافقت‌نامه عمومی پیمان، عملیات ساختمانی آغاز شد. گرچه تا کنون بیش از دو سال از آغاز فاز دوم عملیات سپری شده است، اما به علت شرایط اقتصادی کشور و افزایش بهای کالاها، شرکت بویردشت موفق به اتمام پروژه نشده است. قرار داد منعقدۀ فاقد فهرست بها و تعدیل است و پیمانکار به تناسب افزایش قیمت نمی‌تواند صورت وضعیت تعدیل به کارفرما ارائه دهد. با این حال، فاز دوم شامل آمفی تئاتر، کلاس های درس، مهمانسرا و محوطه ضلع جنوبی توسط کارفرما تکمیل و آماده استفاده می‌باشد.

مواد و منابع اطلاعاتی

در آغاز کار دولت هفتم، بهای نفت به شدت تنزل کرده بود و دولت وقت قادر به تامین بودجه مورد نیاز برای تامین منابع اطلاعاتی دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی کشور نبود. در بدو امر، مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری به عنوان تنها مرجع تامین کننده اطلاعات علمی و با تخصیص اعتبارات لازم تعیین گردید، اما به زودی و بر حسب ضرورت، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه تهران را به عنوان دانشگاه پایتخت و دانشگاه تربیت مدرس را به عنوان مرجع تربیت اعضای هیات علمی دانشگاه‌های کشور به این پروژه اضافه کرد. طبق سیاست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری این سه موسسه موظف شدند نشریات علمی مورد نیاز دانشگاه‌های کشور را که پیش از این خود رأساً و به طور مستقل تهیه می‌کردند، فراهم آورند. سهم مرکز منطقه‌ای تقریباً تعداد ۱۵۰۰ عنوان نشریه تعیین شد. در کنار تامین این نشریات، پایگاه‌های اطلاعاتی به شکل CD نیز که در آن ایام از رونق بیشتری برخوردار بود تهیه و مورد استفاده کاربران بود. مرکز منطقه‌ای بر خلاف دو موسسه دیگر، به منظور ترویج علم، برنامه‌ای را تدارک دید که بر اساس آن، فهرست مندرجات نشریات خریداری شده بر روی CD قرار می‌گرفت و جستجو در واژه‌های موجود در عناوین مقالات صورت می‌پذیرفت. پایگاهی که به این صورت طراحی شد، با تکثیر و ارسال CDها به کتابخانه‌های مرکزی و مراکز اسناد دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی، این فرصت را فراهم آورد که دانشگاه‌های کشور در شرایطی که خود مجلات مورد نیاز اعضای هیات علمی و پژوهشگران را خریداری نمی‌کردند، با دسترسی به CD فهرست مندرجات تقریباً ۱۵۰۰ عنوان نشریه، در واقع به فرمت الکترونیکی نشریات دسترسی داشته باشند. البته، با توجه به این که فرمت چاپی نشریات در مرکز منطقه‌ای قرار داشت، پس از انجام جستجو و اعلام نیاز کاربر، مرکز منطقه‌ای کپی مقالات مورد نظر را برای کاربران دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور ارسال می‌کرد.

مرکز منطقه‌ای پیش از این رخداد، تعداد قابل توجهی از مجلات علمی را تهیه می‌کرد. با تهیه مجلات حاضر، سیاست مرکز منطقه‌ای در انتخاب و سفارش مجلات که

اساس فعالیت آن را تشکیل می‌داد، دستخوش تغییر شد. این وضعیت دو سه سالی به طول انجامید که سپس با عادی شدن شرایط اقتصادی، مجددا خریدن نشریات توسط دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی به طور مستقل انجام گرفت.

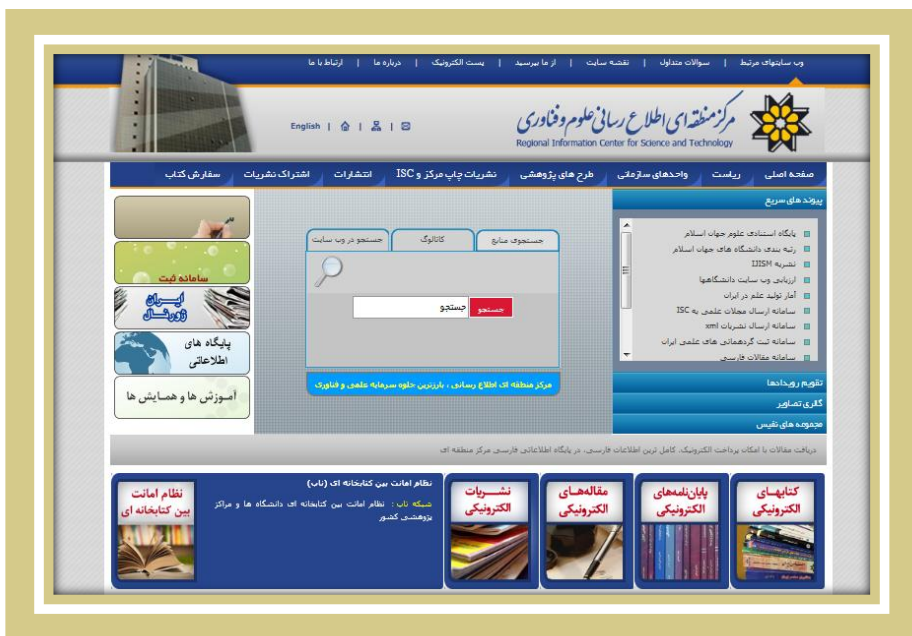
برای افزایش تعداد مجلات و عدم سفارش مجلات تکراری، تفاهم نامه‌ای با دانشگاه شیراز به امضا رسید که بر اساس آن مجلاتی را که دانشگاه شیراز برای دانشکده‌های خود خریداری می‌کرد، جزو سفارشات مرکز منطقه‌ای و مجلاتی که مرکز منطقه‌ای به خاطر نیازهای ملی و بین‌المللی خود تهیه می‌کرد جزو سفارشات دانشگاه شیراز نبود. بدین ترتیب دو موسسه آموزشی و پژوهشی در کنار هم هر سال بالغ بر ۳۰۰۰ عنوان نشریه را سفارش می‌دادند که با ترتیبی که اتخاذ شده بود، دسترسی به این مجموعه برای هر دو موسسه امکان‌پذیر بود. در پرتو این سیاست، مرکز منطقه‌ای تاثیرات بسیار مطلوبی را بر روی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشورهای منطقه گذاشت.

از یک طرف، وجود پایگاه‌های اطلاعاتی غنی، و از طرف دیگر وجود نشریات معتبر علمی به تعداد زیاد موجب شد که سیل سفارش اطلاعات علمی به شکل مقاله، مقاله کنفرانس و ... از جانب دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی بیشماری از کشورهای منطقه به سوی مرکز منطقه‌ای سرازیر شود. این موضوع، سال‌ها موفقیت علمی مرکز منطقه‌ای را تضمین کرد و مرکز منطقه‌ای به عنوان کتابخانه و نهاد اطلاعات علمی کشورهای منطقه، منطبق با اساسنامه وظایف خود را به خوبی انجام داد.

نگاهی اجمالی به کشورهای منطقه نشان می‌دهد که به جز تعداد اندکی از کشورهای نفت خیز منطقه، سایر کشورها از امکانات مالی مناسبی برخوردار نبوده و این کشورها علاقه‌مند هستند از نظر تامین مدرک به ویژه به صورت رایگان، نیازهای اطلاعات علمی خود را از سازمانی که در این موضوع مأموریت دارد دریافت کنند و این در واقع مأموریت مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری است. بر اساس سیاست‌های مرکز منطقه‌ای که مصوب هیات امناء و شورای علمی است، مرکز منطقه‌ای خدمات اطلاعات علمی خود را به تمام دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی منطقه به رایگان ارائه می‌کند.

وب سایت مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

تمام واحدهای سازمانی، برنامه‌ها، خدمات، پایگاه‌ها و منابع اطلاعاتی و وظایفی که به عهده این مرکز گذاشته شده است در وب سایت مرکز منطقه‌ای طراحی و ارائه شده است.

بخش‌هایی از این وب سایت نسبت به بعضی از بخش‌های دیگر از نظر استفاده کاربران اهمیت فراوان دارد. در طراحی این وب سایت، به همین منظور سعی شده است موضوعات با اهمیت در دید کاربران قرار گیرد و کاربران بدون تلاش زیاد برای استفاده‌های مورد نظر بتوانند به آسانی از وب سایت مرکز منطقه‌ای بهره‌مند شوند.

در اینجا می‌کوشم تنها به موضوعات با اهمیت اشاره کنم و آن‌ها را به اختصار تشریح نموده و توضیح دهم. در قسمت بالای این وب سایت، کاربر با "**واحدهای سازمانی**" مرکز منطقه‌ای آشنا می‌شود. افرادی که علاقه‌مند به ساختار اداری، علمی و تحقیقاتی مرکز منطقه‌ای هستند، با انتخاب این گزینه با واحدهای مرکز، ریاست و معاونین، اعضای هیات علمی، روسای گروه‌های پژوهشی و واحدها، گزارش عملکرد

سالیانه مرکز، گزارش عملکرد واحدها، و نمودار سازمانی آشنا خواهند شد. در این بخش، گزینه دیگر به **"طرح‌های پژوهشی"** مربوط می‌شود. انتخاب این گزینه کاربر را به طرح‌های خاتمه یافته، طرح‌های در دست انجام و فرم ارائه طرح‌های پژوهشی راهنمایی می‌کند.

گزینه موجود دیگر در این بخش با **"نشریات چاپ مرکز و ISC"** ارتباط دارد. این گزینه در واقع مبین سیاست‌های معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که به مرکز منطقه‌ای مأموریت داده است تا نسبت به چاپ و انتشار مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی فارسی، عربی و انگلیسی اقدام کند. مرکز منطقه‌ای با **"عقد تفاهم نامه"** (پیوست ۴)، با دانشگاه‌ها، انجمن‌های علمی و موسسات پژوهشی، چاپ و انتشار مجلات علمی را آغاز می‌کند. مشاهده این بخش از وب سایت مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری نشان می‌دهد که این مرکز تا کنون با مرکز و سازمان‌های مختلفی در جهت چاپ و انتشار مجلات علمی تفاهم کرده است.

گزینه **"انتشارات"** فعالیت‌های دیگر مرکز منطقه‌ای را به تصویر می‌کشد. مرکز منطقه‌ای به چاپ کتاب‌های علمی اقدام می‌کند. برخی از این کتاب‌ها توسط اعضای هیات علمی مرکز منطقه‌ای و برخی دیگر توسط دانشمندان و پژوهشگران دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی کشور نوشته شده است. این مرکز همچنان به روند انتشار کتاب‌های علمی ادامه می‌دهد و از پذیرش کتاب در حوزه‌های علوم و فناوری استقبال می‌کند. افزون بر آن مرکز منطقه‌ای نشریه‌ای به زبان انگلیسی و با عنوان **"International Journal of Information Science and Management (IJISM)"** منتشر می‌کند. نشریه IJISM خود گزینه‌ای است که ذیل گزینه انتشارات قرار دارد.

در همین بخش گزینه دیگری با عنوان **"اشتراک نشریات"** وجود دارد که در آن شرایط اشتراک مجلاتی که توسط مرکز منطقه‌ای چاپ و منتشر می‌شود درج شده است. کاربران با مطالعه این شرایط و درج اطلاعات مورد نیاز می‌توانند نشریات مورد نظر خود را سفارش دهند.

آخرین گزینه در بالای وب سایت مرکز منطقه‌ای به **"سفارش کتاب"** اختصاص

دارد. مرکز منطقه‌ای به خاطر پشتیبانی از توسعه علمی دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و پارک‌های علمی و فناوری کشور، به صورت محدود کتاب‌های مورد نظر این سازمان‌ها را به فارسی و یا غیر فارسی تهیه می‌کند و سپس از طریق امانت بین کتابخانه‌ای در دسترس کاربران و با اولویت ویژه، در دسترس سفارش دهندگان کتاب قرار می‌دهد. با کلیک کردن بر روی این گزینه، شرایطی که در اینجا اعلام شد و نیز فرم سفارش کتاب به صورت یک صفحه مستقل باز و کاربران می‌توانند از امکانات موجود در این صفحه برای سفارش کتاب یا کتاب‌ها استفاده کنند.

در سمت چپ وب سایت مرکز منطقه‌ای، مهمترین برنامه مرکز نصب شده است. گزینه‌های موجود در این بخش عبارت است از "سامانه ارسال نشریات با فرمت XML"، "سامانه ثبت گردهمایی‌های علمی ایران"، "ایران ژورنال"، "پایگاه‌های اطلاعاتی" و "آموزش‌ها و همایش‌ها".

گزینه "سامانه ارسال نشریات با فرمت XML" برای سردبیران نشریات کشور اهمیت فراوان دارد. بسیاری از نشریات کشور سامانه خود را به این روش طراحی کرده‌اند و ارسال نشریات با فرمت XML مزایای فراوانی برای مرکز منطقه‌ای به ویژه پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) دارد. این سامانه به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی طراحی شده است.

گزینه "سامانه ثبت گردهمایی‌ها و همایش‌های علمی ایران" در واقع بیشتر مورد استفاده پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) است. پایگاهی است برای مدیریت متمرکز اطلاعات کنفرانس‌های علمی در سطح ملی. در این سامانه علاوه بر معرفی همایش‌ها، تمام فرآیندهای مربوط به برگزاری همایش از فراخوان، دریافت آثار، داوری تا تعریف کارگاه‌های آموزشی، ثبت نام و اعلام نتایج داوری همه به صورت آنلاین و مجازی انجام می‌شود.

بخش میانی وب سایت مرکز منطقه‌ای به جستجو اختصاص دارد. جستجوی منابع، جستجو در کاتالوگ کتابخانه و جستجو در وب سایت گرچه به طور کلی با استفاده از گزینه پایگاه‌های اطلاعاتی که شرح آن به تفصیل در صفحات بعد بیان خواهد شد، انجام می‌گیرد، اما از نظر دسترسی اضافی به منابع اطلاعاتی، صفحه جستجو در قلب وب سایت مرکز منطقه‌ای تعبیه شده است. جستجو در این بخش و به عنوان مثال با انتخاب گزینه‌ی "جستجوی منابع" کاربر را به اطلاعات مورد نظر خود موجود در موتور جستجوی Ricest هدایت می‌کند و از آنجا که این اطلاعات معمولاً به صورت تمام متن است، کاربر به راحتی می‌تواند متن کامل اطلاعات را Download و یا از آن‌ها نسخه چاپی تهیه کند.

با انتخاب گزینه "کاتالوگ کتابخانه"، تنها مدارکی بازیابی می‌شود که شکل کتاب

داشته و این کتاب‌ها در مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری موجود باشد. و بالاخره، "جستجو در وب سایت" امکان بازیابی اطلاعات موجود در وب سایت مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری را فراهم می‌آورد.

در ستون سمت راست وب سایت مرکز منطقه‌ای، پیوندهای سریع، تقویم رویدادها، گالری تصاویر و مجموعه‌های نفیس مشاهده می‌شود.

گزینه "پیوندهای سریع" به طور کلی با پیوندهایی سروکار دارد که در مرکز منطقه‌ای و ISC فعال می‌باشند، بنابراین، با استفاده از این گزینه، دسترسی به ارزیابی وب سایت دانشگاه‌ها یا رتبه‌بندی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) و نیز تعدادی از گزینه‌هایی که تا کنون از آن‌ها گفتگو کردیم مانند سامانه ارسال نشریات به فرمت XML و غیره امکان پذیر می‌باشد.

"مجموعه‌های نفیس" عمدتاً شامل مجموعه قرآن‌های نفیس و دیوان شعرای نامی کشور است که توسط جناب آقای علی نوید-گویی شخصیت فرهنگی و ناشر

برگزیده استان فارس به مرکز منطقه‌ای اهدا شده که از لحاظ تنوع در خط و نگارش، رنگ‌آمیزی و کیفیت کاغذ در نوع خود کم نظیر می‌باشد.

بخش دیگری از وب سایت مرکز منطقه‌ای به مهم ترین منابع اطلاعاتی موجود در این مرکز تعلق دارد. این منابع در بخش پایگاه‌های اطلاعاتی به تفصیل مورد بحث، بررسی و معرفی قرار گرفت، اما به خاطر اهمیتی که دارند در این بخش به صورت برجسته نمایانده شده و بر این منابع مجدداً تاکید شده است. این منابع عبارت است از: کتاب‌های الکترونیکی، پایان نامه‌های الکترونیکی، مقاله‌های الکترونیکی و نشریات الکترونیکی.

در بخش زیرین وب سایت مرکز منطقه‌ای "خدمات اطلاع رسانی"، "اخبار" و "نشریات" قرار دارد.

خدمات اطلاع رسانی نتیجه و خروجی نهایی مجموعه عملیاتی است که توسط واحدهای مختلف در مرکز منطقه‌ای انجام می‌گیرد. از این رو، برای آشنایی بیشتر کاربران با خدمات، گزینه خدمات اطلاع رسانی بصورت برجسته و ویژه در وب سایت مرکز منطقه‌ای قرار گرفته است که در این بخش کاربران به جستجوهای حضوری و غیرحضوری، جستجو در پایگاه‌های فارسی، انگلیسی و عربی، هزینه خدمات، پرداخت الکترونیکی، روش امانت و شاخه‌های مرکز منطقه‌ای که تحت نظارت مستقیم اداره خدمات اطلاع رسانی قرار دارند، راهنمایی می‌شوند.

از بدو تاسیس و به منظور ترویج علم، مرکز منطقه‌ای کوشیده است شاخه‌های خود را در تعدادی از دانشگاه‌های کشور تاسیس کند. تاسیس شاخه‌ها بر اساس پیشنهاد دانشگاه‌ها صورت می‌گیرد و پس از بررسی و تایید ضرورت تاسیس شاخه، نسبت به تاسیس آن در دانشگاه مقصد اقدام می‌شود. شاخه‌های مرکز منطقه‌ای تا کنون در دانشگاه‌های ارومیه، شهرکرد، بوعلی همدان، صنعتی سهند تبریز، یاسوج، تهران، رازی کرمانشاه، گیلان، زنجان، سیستان و بلوچستان، شهرداری اصفهان و سازمان تبلیغات اسلامی قزوین طبق تفاهم نامه‌های امضا شده دایر گردیده است. نمونه‌ای از تفاهم نامه در (پیوست ۵) قابل مشاهده است. دانشگاه‌ها و سازمان‌های علاقه‌مند به

تاسیس شاخه مرکز منطقه‌ای می‌توانند درخواست خود را به معاونت پژوهش و فناوری این سازمان ارسال کنند. شاخه‌ها از نظر تربیت نیروی انسانی، نرم افزار و مواد و منابع اطلاعاتی تحت پوشش مرکز منطقه‌ای قرار دارند. خدماتی که توسط شاخه‌ها ارائه می‌شود رایگان است و شاخه‌ها موظف هستند منابع علمی را در دسترس نه تنها دانشجویان و اعضای هیأت علمی دانشگاه مربوطه، بلکه سایر کاربران که نیازهای اطلاعاتی دارند قرار دهد. با این توصیف، مرکز منطقه‌ای نقش بی بدیل خود را در ترویج علم در اقصی نقاط کشور ایفا نموده و سهم مهمی در توسعه علمی کشور دارد. مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری تعدادی شاخه در کشورهای سوریه و یمن نیز دایر کرده بود که متأسفانه به خاطر جریان‌ات سیاسی اخیر، فعالیت این شاخه‌ها متوقف شده است.

تفاهم نامه‌ها

برقراری ارتباطات علمی بین دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی به منظور تبادل دانش و توسعه تحقیقات به عنوان یک اصل، اهمیت فراوانی دارد. عقد تفاهم نامه‌ها بین مراکز آموزش عالی و تحقیقات علمی رایج و متداول است. مرکز منطقه‌ای کوشیده است به سهم خود جهت توسعه علمی کشور تفاهم نامه‌های متعددی را با دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی داخلی امضاء کند. اگر بگوییم تمام تفاهم نامه‌های امضاء شده و مفاد آن تاکنون یکی پس از دیگری با همکاری طرف‌های مقابل به مورد اجرا گذاشته شده و این همکاری‌ها همچنان استمرار دارد، قرین صحت و واقعیت است. چاپ و انتشار مجلات دانشگاه‌ها، کارگاه‌های تحقیقاتی، برگزاری همایش‌ها، استفاده از خدمات اطلاعات علمی مرکز و واگذاری برنامه نرم‌افزاری Ricest، تحلیل استنادی و نگاشت علم دانشگاه‌ها تنها نمونه‌هایی از همکاری‌هایی است که بین مرکز منطقه‌ای و طرف‌های مقابل برقرار می‌باشد.

تفاهم نامه‌هایی که تاکنون با دانشگاه‌ها به امضاء رسیده است به شرح زیر می‌باشد:
 دانشگاه تهران (۱۳۹۱/۴/۲۷)، دانشگاه تبریز (۱۳۹۱/۴/۲۰)، دانشگاه شیراز (۱۳۹۱/۲/۱۶) دانشگاه زنجان (۱۳۹۱/۲/۱۷)، دانشگاه صنعتی اصفهان (۱۳۹۰/۸/۱۱)،

دانشگاه علوم پزشکی مشهد (۱۳۹۰/۸/۴)، دانشگاه علوم انتظامی (۱۳۹۲/۲/۱۷)، دانشگاه هنر شیراز (۱۳۹۱/۵/۲۱)، کمیسیون انجمن‌های علمی ایران (۱۳۹۱/۷/۹)، دانشگاه آزاد اسلامی منطقه یک - استان فارس (۱۳۹۱/۸/۶)، دانشگاه پیام نور (۱۳۹۱/۹/۶)، دانشگاه یزد (۱۳۹۱/۲/۲)، آموزش و پرورش فارس (۱۳۹۱/۱۲/۵)، دانشگاه شهید چمران اهواز (۱۳۹۱/۱۲/۱۹)، دانشگاه سمنان (۱۳۹۲/۳/۶)، دانشگاه علم و صنعت ایران (۱۳۹۲/۳/۱۸)، دانشگاه فرهنگیان (۱۳۹۲/۴/۹)، سازمان D8 کشورهای اسلامی (۱۳۹۲/۴/۱۳).

پایگاه اطلاعاتی مقاله‌های فارسی^۵

کنترل اطلاعات کتابشناختی و منابع فارسی و آثاری که به زبان‌های غیر فارسی در کشور منتشر می‌شود، اهمیت بیشتری برای مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری دارد. بر این اساس، نخستین پایگاه اطلاعاتی مرکز منطقه‌ای، **پایگاه مقاله‌های فارسی** بود که از نخستین سال تأسیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری طراحی و تأسیس شد. در ابتدای کار، تجربه زیادی وجود نداشت و شاید **پایگاه مقاله‌های فارسی** به صورت الکترونیکی، نخستین پایگاه جمهوری اسلامی ایران در این زمینه باشد. از این رو، از نرم‌افزارهای موجود در مرکز منطقه‌ای به صورت آزمون و خطا استفاده شد و به تدریج و با افزودن خصیصه‌های ضروری دیگر، پایگاه مزبور با حفظ استانداردهای لازم به رشد و بالندگی رسید. رشد **پایگاه مقاله‌های فارسی** که در حال حاضر نیز مهمترین پایگاه اطلاعاتی مرکز منطقه‌ای است، به جز نرم افزار به مولفه دیگری نیز بستگی داشت و آن افزایش تدریجی مجلات علمی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی بود.

۵. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهرداد و مهندس سارا کلینی طراحی و راه اندازی شده است.

از دوران پیش از انقلاب، تعداد کمی دانشگاه و مرکز پژوهشی به جا مانده بود که اکثر این دانشگاه‌ها نیز فاقد دوره‌های تحصیلات تکمیلی بود. بسیاری از دانشگاه‌های موجود از سال ۱۳۷۰ به بعد تاسیس شده‌اند و دانشکده‌ها و مراکز آموزش عالی پیشین نیز که به صورت مستقل در این یا آن شهر و پیش از انقلاب وجود داشتند، بر اساس سیاست‌های دولت جمهوری اسلامی ایران، تغییر ماهیت داده، گاهی با ترکیب چند واحد و گاهی نیز واحد موجود بر اساس برنامه‌ریزی‌های به عمل آمده به دانشگاه‌های مستقل تبدیل شدند. نمونه‌های این دانشگاه‌ها بسیار فراوان است. این مورد به ویژه از نظر تاسیس در مورد مراکز پژوهشی نیز صادق است و مراکز عمده پژوهشی کشور از سال ۱۳۷۰ به بعد تاسیس شده‌اند. پس از استقرار کامل واحدهای دانشگاهی و تاسیس دانشگاه‌های جدید، توجه مراکز آموزش عالی و پژوهشی به تاسیس دوره‌های تحصیلات تکمیلی معطوف شد. افزایش اعضای هیات علمی، واگذاری بورس تحصیلی به فارغ‌التحصیلان ممتاز و جذب بیشتر فارغ‌التحصیلان به عنوان کادر آموزشی از یک طرف، و تاسیس دوره‌های تحصیلات تکمیلی از طرف

دیگر به تاسیس نشریات علمی بیشتر منجر شد. در اینجا از نقش فعال کمیسیون نشریات معتبر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نیز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نمی‌توان غافل شد. مجموعه عواملی که برشمرده شد، تاسیس نشریات علمی را ضروری می‌کرد و بدین سان دانشگاه‌ها یکی پس از دیگری بر تعداد نشریات علمی خود افزودند. انجمن‌های علمی نیز که عمدتاً محصول دوره یاد شده است، خود به تاسیس نشریات همت گماردند.

نرخ رشد رکوردهای مقاله‌های فارسی در پایگاه اطلاعاتی مقاله‌های الکترونیکی برابر با نرخ رشد نشریات علمی در کشور است. **پایگاه اطلاعاتی مقاله‌های فارسی** علاوه بر پوشش کامل نشریات جاری، نشریاتی را نیز که قبل از تاسیس مرکز منطقه‌ای در سال ۱۳۷۰ منتشر می‌شدند گردآوری، پردازش و درون‌دهی کرد. بدین ترتیب، **پایگاه اطلاعاتی مقاله‌های فارسی** حاوی رکوردهای نسبتاً کاملی از مجلات سی سال گذشته می‌باشد. این پایگاه از بدو تاسیس به صورت تمام متن طراحی شده و کاربران بر حسب نیاز می‌توانند متن کامل مقاله‌ها را بدون محدودیت موضوعی دریافت کنند.

پایگاه اطلاعاتی نشریات فارسی^۶

به موازات تاسیس **پایگاه اطلاعاتی مقاله‌های فارسی**، طراحی پایگاه نشریات معتبر که از آن به عنوان نشریات علمی پژوهشی و علمی ترویجی یاد می‌شود، آغاز شد. در سال‌های اولیه، از آنجا که سیاست مشخصی برای کنترل نشریات علمی کشور وجود نداشت، مرکز منطقه‌ای مانند سایر سازمان‌ها، مجلات فارسی را سفارش داده و خریداری می‌کرد. بدین ترتیب، مجلات به صورت چاپی تحویل مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری می‌شد و این مجلات بر اساس یک برنامه کامپیوتری فوق‌العاده پیشرفته با فرآیندهایی که صورت می‌گرفت به صورت تمام متن در **پایگاه نشریات فارسی** قرار می‌گرفت. تولید این پایگاه بسیاری از موسساتی را که به تهیه و مجموعه‌سازی نشریات می‌پرداختند از خرید مجلات علمی بی‌نیاز کرد.

۶. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهاد و مهندس سارا کلینی تاسیس شده است.

رکوردهای پایگاه اطلاعاتی نشریات فارسی با توجه به تاسیس روز افزون نشریات در زمینه‌های موضوعی مختلف و توسط مراکز آموزش عالی و تحقیقات علمی کشور از رشد فزاینده‌ای برخوردار می‌باشد. از سال ۱۳۸۰ به بعد به طوری که آمار نشریات معتبر علمی کشور نشان می‌دهد، هر سال بر تعداد این نشریات افزوده شده است.

The screenshot shows the RICEST website interface. At the top, there is a navigation bar with links in Persian and English. The main header features the RICEST logo and the text 'مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری' (Regional Information Center for Science and Technology). Below the header, there is a menu with various categories. The main content area is titled 'نشریات معتبر وزارت علوم تحقیقات و فناوری' (Official Publications of the Ministry of Science, Research and Technology). It displays a list of publications in a table format, with columns for title, author, and year. The table is filtered by 'Science and Technology' (علوم و فناوری). The right sidebar contains a list of services (خدمات اطلاع رسانی) such as 'Journal of Science and Technology' and 'RICEST Journal'.

The screenshot shows the RICEST website interface, similar to the one above, but with the main content area filtered for 'Medicine' (پزشکی). The title of the section is 'نشریات معتبر وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی' (Official Publications of the Ministry of Health, Medical Education and Medical Research). The table of publications is updated accordingly, showing titles, authors, and years relevant to the medical field. The right sidebar remains the same, listing the various services provided by RICEST.

با توجه به ازدیاد نشریات علمی، سیاست‌گذاری در مورد چاپ و انتشار این نشریات امری ضروری بود که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در این زمینه گام‌های موثری برداشته‌اند. در حالی که این سیاست‌ها به ایجاد یک ساختار مناسب برای نشریات علمی کشور کمک کرده است، از طرف دیگر بر اساس شیوه‌نامه نشریات علمی (پیوست ۲)، مصوب معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، سردبیران نشریات علمی موظف هستند که هر شماره از نشریه‌ی

خود را بعد از چاپ به صورت الکترونیکی و یا چاپی به مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری ارسال کنند. افزون بر آن، کمیسیون نشریات معتبر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز پس از تصویب تأسیس نشریات و صدور مجوز اعتبار، در نامه خود سردبیران نشریات علمی را موظف می‌کند که مجلات خود را طبق شیوه‌نامه یاد شده در بالا جهت ثبت و نمایه‌سازی در **ایران ژورنال**، نظام نمایه‌سازی مرکز منطقه‌ای، به این مؤسسه بفرستند. همین روش توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز دنبال می‌شود و طبق سیاست‌های این وزارت، کلیه مجلات مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پس از انتشار، نسخه‌ای از آن جهت ثبت و نمایه‌سازی به مرکز منطقه‌ای فرستاده می‌شود. حوزه علمیه قم نیز طبق مصوبات شورای انقلاب فرهنگی، نشریات حوزوی را بررسی، تأیید و تصویب می‌کند. بدین ترتیب، نشریاتی نیز که از حوزه اعتبار خود را دریافت می‌کنند ملزم به ثبت و نمایه‌سازی در مرکز منطقه‌ای می‌باشند.

حال، با توجه به ماهیت فعالیت‌های مرکز منطقه‌ای از یک طرف و نیز سیاست‌های نشر مجلات علمی در کشور از طرف دیگر، پایگاه اطلاعاتی نشریات فارسی معتبرترین، جامع‌ترین و کامل‌ترین پایگاهی است که در حوزه نشریات علمی به صورت تمام متن در خدمت کاربران و جامعه علمی است.

البته، فلسفه تأسیس **پایگاه اطلاعاتی نشریات فارسی** مقابله با خرید نشریات علمی کشور نبود اما، در واقع امر تولید پایگاه مزبور دسترسی به شماره‌ها و دوره‌های مختلف نشریات علمی را آسان‌تر کرد. مرکز منطقه‌ای از بدو تأسیس بر این باور است که تأسیس پایگاه‌های مختلف در این مرکز مغایرتی با فعالیت‌های رایج و معمول در دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی کشور ندارد و حتی این انتظار می‌رود که کتابخانه‌های مختلف کشور باید فعالیت طبیعی خود را ادامه دهند و برنامه‌ها و خدمات مرکز منطقه‌ای در حقیقت مکمل برنامه‌هایی است که به طور معمول در کتابخانه‌های دانشگاهی، عمومی و تخصصی صورت می‌پذیرد.

پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی^۷

مجموعه‌سازی در مرکز منطقه‌ای به اشکال مختلف صورت می‌پذیرد. در کنار نشریات علمی به زبان‌های مختلف که تهیه آنها از وظایف اصلی این مرکز است، خرید کتابهای دانشگاهی از برنامه‌های دیگری بود که مرکز منطقه‌ای، هم طبق برنامه‌های خود، و هم بر اساس درخواست دانشگاه‌ها نسبت به خرید کتابهای معتبر به ویژه کتابهایی به زبان انگلیسی همت گماشته است. بدین ترتیب، سومین پایگاه اطلاعاتی مرکز منطقه‌ای در موضوع کتابهای فارسی، طراحی و راه اندازی شد.

این پایگاه نیز مانند دو پایگاه معرفی شده در بالا، حاصل اندیشه‌های خود و مهندس سارا کلینی^۸ بود که فعالیت‌های خود را با مرکز منطقه‌ای به تازگی شروع کرده بود. برخی از این پایگاه‌ها از جمله پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی در بدو امر به

۷. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهرداد و مهندس سارا کلینی طراحی شده است.

۸. کارشناس ارشد هوش مصنوعی و رییس اداره فناوری‌های اطلاعاتی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

صورت یک طرح پژوهشی مورد توجه قرار گرفت و بعد از اجرای طرح pilot و اخذ نتیجه مثبت به عنوان یک پایگاه اطلاعاتی دیگر بر مجموعه پایگاه‌های اطلاعاتی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری افزوده شد. در اجرای این پروژه با چند مسأله مواجه هستیم:

۱- حقوق نویسندگان، مترجمان و ناشران

۲- مسأله دسترس پذیر ساختن محتوای کتاب‌های فارسی به کاربران

مسأله اول مسأله‌ای است بسیار مهم که با حقوق مالکیت معنوی نویسندگان و ناشران سر و کار دارد. طبعاً، هیچ سازمانی از جمله مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری به خود این اجازه را نمی‌دهد که بدون رعایت مقررات و آیین نامه‌ها چنین کاری را به انجام برساند. اما، اساساً لازم بود به نوعی که حقوق مؤلفان و ناشران تضییع نشود این کار با اهمیت علمی سر و سامان پیدا کند. به همین دلیل، مبنای فعالیت این پایگاه را به اخذ مجوز از دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی موکول کردیم که عموماً سازمان‌های علمی و همکارانمان در نظام آموزش عالی و پژوهشی کشور می‌باشند. این مجوز کمک شایان توجهی به توسعه پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی کرد. در گام بعدی، کتابهایی در این پایگاه پویش و دروندهی می‌شدند که در اطلاعات کتابشناختی این آثار در صفحات عنوان و یا در پشت صفحات عنوان به حقوق مالکیت معنوی اشاره نشده و بر این اساس پویش این نوع آثار را به نوعی قانونی تلقی کرده و نسبت به تهیه متن تمام و دیجیتالی کردن این آثار گام‌های عملی برداشته شد.

نکته دیگری نیز در اینجا مورد توجه قرار گرفت که آن به برنامه نویسی این پایگاه مربوط می‌باشد. به استثنای پاره‌ای از آثار که بدون توجه به نکته حاضر در پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی به صورت تمام متن مشاهده می‌شوند بقیه طبق برنامه نویسی به صورتی قابل دسترسی و استفاده می‌باشند که امکان Download و یا تهیه نسخه چاپی از کتاب یا کتاب‌های مورد نظر میسر نمی‌باشد. به عبارت دیگر، پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی به منزله ویتترین کتابفروشی می‌باشد که کتاب‌ها را به جای

فرمت چاپی به شکل دیجیتالی نمایش می‌دهد.

در سال ۱۳۸۹ جناب آقای دکتر محمد حسینی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به اتفاق جناب آقای اشعری رئیس وقت سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران از مرکز منطقه‌ای بازدید نمودند. در این بازدید ضمن به تصویر کشیدن محتوای پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی و انجام جستجو در این پایگاه از وزیر محترم درخواست شد که نسبت به تدوین آیین نامه‌های مربوط به دیجیتالی کردن کتاب‌ها اقدام لازم به عمل آورند. معتقدم که مؤسسات ملی و بین‌المللی اطلاعات علمی به خاطر مسئولیت‌های خطیری که در کنترل و اشاعه اطلاعات علمی بر عهده دارند، لازم است وظایف محوله و مأموریت‌های خود را به هنگام و در اسرع وقت انجام دهند. اما، انجام این مهم نباید به منزله تعرض به حقوق پدیدآورندگان تلقی شود. از طرف دیگر، وزارتخانه‌های ذیربط باید نسبت به تدوین قوانین اقدام کنند و بسترهایی را که تهیه‌کنندگان پایگاه‌های اطلاعاتی از این منظر باید طی کنند، مهیا و آماده سازند.

اکنون این پایگاه چندین هزار کتاب تمام متن دارد که خوشبختانه از سوی کاربران همواره مورد استفاده قرار می‌گیرد. آمار رشد رکوردهای این پایگاه نشان می‌دهد که پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های فارسی بخش قابل توجهی از کتاب‌های علوم، فنی، کشاورزی و دامپزشکی را در بردارد. در رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی نیز تنها تعداد اندکی کتاب در موضوعاتی مانند علم اطلاعات و دانش‌شناسی، اقتصاد، مدیریت و برخی از کتاب‌های دیگر که به مرکز منطقه‌ای اهدا می‌شوند وجود دارد.

موضوع کتاب‌های لاتین از موضوعات بحث برانگیزی است که پیوسته ذهن مدیران مرکز منطقه‌ای را به خود مشغول کرده است. علیرغم نیاز شدیدی که به تهیه پایگاه اطلاعاتی کتاب‌های لاتین وجود دارد، اما به خاطر حق تألیف، مرکز منطقه‌ای تا این تاریخ اجازه انجام چنین فعالیتی را صادر نکرده است.

تأمین کتاب‌های تمام متن لاتین از طریق دیگری حل شده است، به این معنی که در داخل کشور شرکت‌های بسیاری وجود دارند که در تهیه و فروش این نوع پایگاه‌ها تلاش و اقدام می‌کنند. مرکز منطقه‌ای در این حوزه از خدمات این شرکت‌ها استفاده می‌کند.

پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌های فارسی^۹

اطلاعات بسیار زیادی در حوزه‌های مختلف علوم و فناوری در قالب پایان‌نامه‌های دانشجویی در کشور منتشر می‌شود. زمانی که مرکز منطقه‌ای تأسیس شد، سازمانی که رسماً مسئولیت ثبت پایان‌نامه‌ها را بر عهده داشته باشد وجود نداشت. هر سازمانی مانند کتابخانه ملی و مرکز سابق مدارک و اطلاعات علمی ایران بر حسب سلیقه و توانمندی، تعدادی از پایان‌نامه‌ها را تا آنجا که میسر بود در پایگاه‌هایی به همین نام درون‌دهی نموده و خدمات اطلاعات پایان‌نامه‌های کشور را بر حسب اعلام نیاز ارائه می‌داد. مرکز منطقه‌ای نیز از این مقوله مستثنی نمی‌باشد. تأسیس پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌های فارسی نیز مانند پایگاه‌های گفته شده به صورت طرحی که ارائه کردم راه اندازی شد. افرادی برای اجرای این کار گماشته شدند و به طور کلی پایان‌نامه‌های موجود در این پایگاه شامل دوره‌های ارشد و دکتری است و بیشتر جنبه خدمات نمایه سازی و چکیده‌نویسی دارند. علت این کار آگاهی از وجود پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌ها در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات است که عمده‌تاً از بدو تأسیس به صوت تمام متن راه انداز شده است.

در دولت‌های نهم و دهم، سیاست‌گذاری برای ثبت اجباری پایان‌نامه‌ها که مأموریت آن به پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات محول شد به مورد اجرا درآمد. بر اساس این سیاست، دانشجویان در دانشگاه‌های کشور از ابتدای تدوین پایان‌نامه‌ها تا زمانی که از پایان‌نامه‌ی خود دفاع می‌کنند موظف هستند مراحل ثبت پایان‌نامه را در سامانه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات پیگیری نمایند. این سیاست موجب شده است که تعداد رکورد پایان‌نامه‌های ثبت شده در این سامانه افزایش یابد و پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران بر این سامانه کنترل کامل دارد.

ابلاغ شیوه نامه ثبت پایان‌نامه‌ها به پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات مانع از حرکت رو به گسترش پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌های فارسی در مرکز منطقه‌ای نشده است. این پایگاه همچنان روند رو به توسعه دارد، با این تفاوت که در سال‌های اخیر

۹. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهاد طراحی و تأسیس شده است.

برخی از دانشگاه‌ها بر اساس علایق خود متن کامل پایان‌نامه‌های خود را جهت ثبت و نمایه‌سازی به مرکز منطقه‌ای ارسال می‌کنند. دانشگاه‌های شیراز، تبریز و ارومیه نمونه بارز این دانشگاه‌ها است. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران نیز در این زمینه موفق عمل کرده است و همواره با تلاش‌هایی که انجام می‌دهد بر جامعیت تعداد رکوردهای پایگاه پایان‌نامه‌های فارسی می‌افزاید. بیشترین پایان‌نامه‌های واحدهای مختلف دانشگاه آزاد اسلامی ایران در کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران نگهداری می‌شود.

سیستم مدیریت اسناد الکترونیکی^{۱۰}

مرکز منطقه‌ای بنا به وظایف و اختیاراتی که دارد در کنترل کتابشناختی آثار بسیار جدی و کوشاست. آثاری وجود دارد که به منزله سند بوده و معمولاً از نظر طبقه‌بندی در ردیف نشریات، کتابها و پایان‌نامه‌ها قرار نمی‌گیرند. از نمونه‌ی این آثار می‌توان به

۱۰. این پایگاه توسط مهندس محمد باقر دستغیب طراحی و تأسیس شده است.

اسناد و مدارک، بولتن‌ها، خبرنامه‌ها، کاتالوگ‌ها، پوسترها، CDهای حاوی اطلاعات مختلف علمی و نظایر آن اشاره کرد. این نوع منابع در پایگاهی که برای همین منظور تأسیس کرده‌ایم قرار می‌گیرد. نام این پایگاه، سیستم مدیریت اسناد الکترونیکی^{۱۱} (EDMS) است. معمولاً کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی در حفظ و نگهداری این نوع آثار کوتاهی می‌کنند و حتی برای سازماندهی اسناد و مدارک، به شرحی که در بالا اشاره شد، اقدام مؤثری به عمل نمی‌آورند. مقابله و مقایسه این اسناد از نظر ارزش اطلاعاتی با سایر مدارک نشان می‌دهد که اطلاعات ارزشمندی در این نوع منابع وجود دارد که بازیابی یا دسترسی به این نوع اطلاعات از طریق سایر فرم‌های اطلاعاتی میسر نیست. به عنوان مثال، جستجو در مورد پتروشیمی اراک و یا حتی بسیاری از سیاست‌های پژوهشی کشور که تنها در قالب شیوه نامه‌ها یا دستورالعمل‌ها منتشر می‌شود از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی معرفی شده در بالا عملی نمی‌باشد، در حالی که با جستجو در سیستم مدیریت اسناد الکترونیکی در بین اقلام مختلف اطلاعاتی که از نظر پژوهش و دسترسی به اطلاعات دست اول ارزش فراوان دارند، پاسخ مرتبطی را در اختیار کاربر قرار می‌دهد. متأسفانه، کاربران و کارشناسان علم اطلاعات و دانش‌شناسی در بسیاری از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی به ارزش این نوع منابع پی نبرده و در موقع نیاز به این نوع منابع توجه نمی‌کنند. عدم شناخت این نوع منابع توسط کارشناسان باعث شده است که بخش مهمی از اطلاعات که در اسناد و مدارک وجود دارد از دید کاربران پنهان بماند. گرچه در دوره‌های آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی، اسناد و مدارک از نظر مرجع‌شناسی مورد مطالعه قرار می‌گیرد، اما در مقام عمل به مقوله‌هایی از این نوع توجه خاصی مبذول نمی‌شود.

11. Electronic Document Management System (EDMS)

پایگاه اطلاعاتی اطلس‌ها و نقشه‌ها^{۱۲}

اطلس‌ها و نقشه‌های جغرافیایی یکی از منابع اطلاعاتی مرجع است که توسط سازمان‌های مختلف و مؤسسات معتبر جغرافیایی تهیه و منتشر می‌شود. ایجاد پایگاه از اطلس‌ها و نقشه‌ها به زبان‌های فارسی و غیر فارسی، از طرح‌های تحقیقاتی ارزشمندی بود که اجرای آن منجر به تولید **پایگاه اطلاعاتی اطلس‌ها و نقشه‌ها** شد. در این زمینه ابزارهای مختلفی وجود دارد که کاربران می‌توانند بر حسب نیاز استفاده کنند. شاید مهمترین ابزار جستجو در این حوزه را موتور جستجوی گوگل بدانیم که عموم کاربران برای شناخت موقعیت جغرافیایی یک محل از آن استفاده می‌کنند. عظمت و پوشش این سیستم اطلاعات جغرافیایی به وسعت و بزرگی نظام‌هایی مانند Google Earth نخواهد بود، اما در طراحی این سیستم بر این باور بودیم که جهت بومی‌سازی و سازماندهی پایگاه اطلاعاتی اطلس‌ها و نقشه‌های جغرافیایی موجود در ایران باید

۱۲. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهرداد، مهندس سارا کلینی و رویا جناب زاده طراحی شده است.

سیستمی که خاص کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی کشور باشد، تهیه شود. همان‌گونه که از نام این پایگاه برمی‌آید این سیستم به تفکیک اطلس‌ها و نقشه‌ها طراحی شده است. می‌دانیم که اطلس‌ها و نقشه‌ها به زبان فارسی و نیز به سایر زبان‌ها مانند انگلیسی، آلمانی و فرانسه تولید شده است. بخشی از این منابع مستقیماً از خارج از کشور که توسط کشورهای مختلف تولید شده است توسط کتابخانه‌ها و مراکز علمی ایران خریداری می‌شود. بخش دیگر، به تولید اطلس‌ها و نقشه‌های جغرافیایی در داخل کشور مربوط می‌شود که مؤسسه‌ای مانند سازمان جغرافیایی ارتش، مؤسسه گیتاشناسی یا مؤسسه جغرافیایی سحاب چاپ و منتشر می‌کنند. مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری می‌کوشد تمام اطلس‌ها و نقشه‌های جغرافیایی را تهیه و خریداری کند. بر این اساس شاید غنی‌ترین مجموعه اطلس‌ها و نقشه‌های جغرافیایی در مرکز منطقه‌ای وجود دارد. قطع و اندازه نقشه‌ها متفاوت است و حتی بعضی از نقشه‌ها بسیار بزرگ طراحی و منتشر شده‌اند. برای پوشش این نوع منابع، پوششگرهای بزرگی خریداری شده است که در پوشش نقشه‌ها با اندازه‌های بزرگتر به آسانی عمل می‌کند. پردازش و درون‌دهی اطلس‌ها شبیه به دیجیتالی کردن کتابهای فارسی است. پس از سازمان‌دهی و مشخص شدن اطلاعات کتابشناختی، عملیات برای تهیه متن کامل اطلس‌ها و نقشه‌ها بر اساس برنامه‌ای که به همین منظور تهیه شده است، انجام می‌گیرد. جستجو در این پایگاه بسیار آسان است و مانند سایر پایگاه‌های اطلاعاتی با درون‌دهی واژه‌های کلیدی می‌توان نقشه محل مورد نظر را مشاهده کرد.

پایگاه اطلاعاتی همایش‌ها

سالانه همایش‌های مختلفی تحت عنوان سمینار، کنفرانس و کنگره در سطح ملی و بین‌المللی توسط دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و نیز سایر دستگاه‌های اجرایی در موضوعات مختلف برگزار می‌شود. برگزاری همایش‌ها در ایران سابقه دیرینه دارد، اما توسعه آموزش عالی کشور و افزایش تعداد دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها به برگزاری فزاینده همایش‌های مختلف کمک کرده است. این مورد درباره بسیاری از دستگاه‌های دولتی و حتی بخش خصوصی نیز صادق است. مدارک فراوانی به صورت چکیده مقالات و یا مجموعه مقالات همایش‌ها وجود دارد که در دوره‌های زمانی مختلف توسط همایش‌ها تهیه و منتشر شده است. مرکز منطقه‌ای در همان سال‌های نخست تاسیس، مسئولیت بزرگی را در قبال ایجاد **پایگاه اطلاعاتی همایش‌ها** احساس کرده و نسبت به تولید این پایگاه گام موثری برداشته است. مشکلی که در ارتباط با چکیده‌ها و یا مجموعه مقالات همایش‌ها وجود دارد ناشی از عدم اطلاع از برگزاری همایش‌هایی است که به دفعات و در زمان‌های مختلف برگزار می‌شود. به عبارت دیگر، سیستمی که در ایران بتواند همایش‌هایی را که در آینده نزدیک در ایران برگزار خواهد شد، معرفی کند وجود ندارد و معمولاً جامعه علمی از طریق توزیع پوسترها و یا اخبار صدا و سیما و یا از طریق آگهی‌هایی که در روزنامه‌ها به چاپ می‌رسد از برگزاری همایش‌ها مطلع می‌شود. البته، سازمان برگزارکننده، ساز و کار مناسبی برای این مورد در اختیار دارد و به یقین مخاطبین همایش‌ها را از راه‌های مختلف، جهت شرکت یا ارائه مقاله باخبر می‌سازد. نکته‌ای که از آن به عنوان مشکل همایش‌ها یاد می‌شود مربوط است به آگاهی سازمان‌های مسئول و موسسات ملی و بین‌المللی اطلاعات علمی که در مجموعه‌سازی و یا پردازش الکترونیکی مجموعه مقالات همایش‌ها مسئولیت مهم دارند.

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در سال‌های گذشته به هر طریق ممکن کوشیده است تا به چکیده‌ها و متن کامل مقاله‌ها دسترسی پیدا کند و به این ترتیب توسعه پوشش پایگاه اطلاعاتی همایش‌ها به کوشش‌های انجام شده در این مرکز بستگی دارد. خوشبختانه، در یکی دو سال اخیر، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با

تدوین سیاست‌های موثر، ثبت همایش‌ها و نمایه‌سازی مجموعه مقالات را بر عهده مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری گذاشت. شیوه نامه این سیاست (پیوست ۳) توسط معاون محترم پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تمام دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی ابلاغ شد. اکنون، ثبت و نمایه‌سازی همایش‌ها و مجموعه مقالات در مرکز منطقه‌ای حالت اجباری دارد. با وجود این، برخی از موسسات از انجام تعهدات خود سر باز زده و از استفاده از سامانه ثبت همایش‌ها غفلت می‌کنند. تاثیر این شیوه‌نامه بر رشد پایگاه اطلاعاتی همایش‌ها مثبت و اثربخش بوده است. در حالی که بر اساس سامانه ثبت همایش‌ها می‌توان تعداد همایش‌های برگزار شده را مشخص کرد، متن کامل مقالات نیز بعد از انجام فرآیند داوری در همین محل در دسترس مرکز منطقه‌ای قرار می‌گیرد. پردازش این اطلاعات طبق نرم‌افزاری که برای این پایگاه تهیه شده است، در دیجیتالی کردن مجموعه مقالات همایش‌ها کمک شایان توجهی می‌کند.

پایگاه اطلاعاتی کتابخانه‌های دانشگاهی^{۱۳}

می‌دانیم که کتابخانه‌ها در اشاعه اطلاعات نقش مهمی را بر عهده دارند. پیشرفت جوامع به وجود کتابخانه‌های اثر بخش بستگی دارد. تغییرات مهمی در سال‌های اخیر در ارتباطات علمی صورت گرفته و ورود فناوری‌های اطلاعاتی نقش کتابخانه‌ها را به صورتی مثبت دگرگون ساخته است. تغییرات حاصل در کتابخانه‌ها معمولاً با توجه به استانداردهایی که برای بخش‌های مختلف کتابخانه‌ها تدوین شده است صورت می‌گیرد. اندازه مجموعه، نسبت کتاب به کاربران، خدمات متنوع و نیروی انسانی واجد شرایط از جمله مولفه‌های مهمی هستند که در تضمین موفقیت برنامه‌های خدماتی کتابخانه‌های مختلف موثر می‌باشند.

با توجه به مطالب بالا و شناخت بیشتر از وضعیت کتابخانه‌های دانشگاهی در ایران به منظور معرفی مناسب کتابخانه‌ها به کاربران ذینفع، پایگاه اطلاعاتی کتابخانه‌های دانشگاهی کشور طراحی و تاسیس شد. این پایگاه شامل تمام کتابخانه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. برای دریافت اطلاعات اولیه، پرسشنامه‌ای حاوی سؤالات مختلف به کتابخانه‌های دانشگاهی ارسال شد و هم اکنون، بر روی هم، اطلاعات ۳۱۱ کتابخانه دانشگاهی و تحقیقاتی تحت پوشش پایگاه اطلاعاتی کتابخانه‌های دانشگاهی کشور قرار دارد.

این پایگاه از نظر شناخت توانمندی و ظرفیت علمی، پایگاهی است بسیار مهم که کاربران را برای آگاهی از توان علمی و تحقیقاتی کتابخانه‌ها یاری می‌رساند. به علاوه، این پایگاه برای برنامه‌ریزان و سیاستگذاران فرهنگی کشور از این نظر که کتابخانه‌های موجود دانشگاهی استانداردهای لازم را رعایت می‌کنند حائز اهمیت فراوان است. همچنین، وجود این پایگاه در مرکز منطقه‌ای زمینه مناسبی را برای مطالعات و تحقیقات دانشجویی به ویژه برای دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی فراهم آورده است. برداشت ما از این پایگاه و نگاه اجمالی به آن نشان می‌دهد که بسیاری از کتابخانه‌های دانشگاهی کشور فاقد استانداردهای بین‌المللی و نیروی انسانی لازم و توانمندی‌های

۱۳. این پایگاه توسط رویا جناب زاده تاسیس شده است.

علمی است. از آنجا که کتابخانه‌ها خود مسئولیت تکمیل و روزآمدسازی اطلاعات را بر عهده دارند، از این جهت به اطلاعات موجود در این پایگاه - مناسب یا نامناسب - می‌توان اعتماد کرد.

The screenshot shows the website of the National Library and Archives of Iran. At the top, there is a banner with the text "پایگاه اطلاعاتی کتابخانه ملی دانشگاهی ایران" (National Library and Archives of Iran) and a logo. Below the banner, there is a section titled "با انتخاب مرکز/ کتابخانه مورد نظر، اطلاعات مربوط به رکورد انتخابی خود را مشاهده فرمایید" (By selecting the center/library, you can view the information related to the selected record). The main content area displays a table with the following data:

نام کتابخانه / مرکز اطلاع رسانی	تعداد کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی: 516
پایگاه عرضه اطلاعات پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گناباد	<<
مرکز اسناد و کتابخانه دانشگاه باقر العلوم (ع)	<<
مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران	<<
کتابخانه 15 خرداد بیدخت (بیمارستان) دانشگاه علوم پزشکی گناباد	<<
کتابخانه 22 بهمن (بیمارستان) دانشگاه علوم پزشکی گناباد	<<
کتابخانه آموزشکده پیرا پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گلستان	<<
کتابخانه آموزشکده فنی ارومیه (شهید قاضی طباطبائی)	<<
کتابخانه آموزشکده فنی نقشه برداری (سازمان جغرافیایی)	<<
کتابخانه آموزشکده فنی و حرفه ای دختران بندر عباس (فالمیه)	<<

پایگاه اطلاعاتی روزنامه‌ها^{۱۴}

تاسیس روزنامه در جهان و ایران تاریخی طولانی دارد. دانشمندان و فیلسوفان روزگاران گذشته به منظور گسترش مفهوم و آرمان روشنگری، روزنامه‌ها را در کشورهای مختلف تاسیس کردند. روزنامه به منزله صفحه اندیشه‌ها است. در ایران، گرچه انتشار روزنامه‌ها از دوران مشروطیت به بعد به تدریج بیشتر و بیشتر شده است، اما انتشار روزنامه‌ها در جمهوری اسلامی ایران رونق بیشتری پیدا کرده است. در دولت‌های ده‌گانه جمهوری اسلامی ایران، در هر دولت علاقه‌مندان به تاسیس

۱۴. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهرداد و مهندس محمد باقر دستغیب طراحی و تاسیس شده است.

روزنامه‌ها افزایش یافته و اکنون علاوه بر تهران که بیشترین روزنامه‌ها در آن شهر منتشر می‌شود، سایر شهرهای ایران نیز در خود چندین روزنامه منتشر می‌کنند. روزنامه‌ها علاوه بر درج اخبار ملی و بین‌المللی در موضوعات مختلف (سیاسی، ورزشی، فرهنگی و ...) مقالات ارزشمندی را نیز توسط نویسندگان در حوزه‌های علمی منتشر می‌کنند که شبیه این مقالات کمتر در مجلات علمی منتشر می‌شود و از این جهت می‌توان مقالات روزنامه‌ها را منحصر به فرد قلمداد کرد. با توجه به این هدف، مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری تاسیس پایگاه اطلاعاتی روزنامه‌ها را نیز طراحی و هم اکنون درون‌دهی مقالات به صورت‌های مختلف آغاز شده است. تعدادی از روزنامه‌ها وب سایت دارند و کارشناسانی که برای این پایگاه کار می‌کنند با ورود به وب سایت روزنامه‌ها، مقالات مورد نظر را که در آن زمینه سیاست‌گذاری شده است انتخاب و به پایگاه اطلاعاتی روزنامه‌ها منتقل می‌کنند. در شرایطی که انتقال الکترونیکی مقالات به این پایگاه میسر نباشد، کارشناسان این حوزه از نسخه‌های چاپی استفاده نموده و صفحات چاپی را پویش می‌کنند. نرم افزار این پایگاه توسط کارشناسان علوم مهندسی کامپیوتر در مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری نوشته شده و نسخه‌های پیشرفته این نرم افزار جهت استفاده بهینه جایگزین نسخه‌های قبلی می‌شود.

پایگاه اطلاعاتی طرح‌های تحقیقاتی

تحقیقات علمی که در کشور صورت می‌گیرد در توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بسیار موثر است. اکثر تحقیقات علمی در دانشگاه‌ها و با همکاری دانشجویان تحصیلات تکمیلی که در دوره‌های ارشد و دکتری تحصیل می‌کنند، انجام می‌پذیرد. میزان تحقیقات انجام شده در کشورهای مختلف جهان معیار مهمی برای پیشرفت کشورها محسوب می‌شود. تحقیق عامل اصلی پیشرفت‌های علمی و صنعتی است. پژوهشگران ارزشمندترین و اساسی‌ترین منابع یک کشور به حساب می‌آیند. همزمان با افزایش تعداد دانشگاه‌ها و گسترش آموزش عالی در شهرهای مختلف کشور و نیز تاسیس دوره‌های عالی، تلاش برای ارتباط بیشتر صنعت با دانشگاه، ضرورت سفارش طرح‌های تحقیقاتی و عقد قراردادهای پژوهشی با سازمان‌های مختلف به استحکام پایه‌های تحقیق در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور کمک شایان توجهی نموده است. علاوه بر دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی متعددی نیز به صورت مستقل یا وابسته به دستگاه‌های اجرایی فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی دارند که این مراکز نیز

به سهم خود با انجام تحقیقات علمی به توسعه بخش‌های مختلف جامعه کمک نموده و نتایج حاصل از تحقیقات را نیز به صورت مقالات پژوهشی در مجلات معتبر علمی به چاپ می‌رسانند. افزایش طرح‌های تحقیقاتی و چاپ و انتشار گزارش‌های مربوطه به ویژه در سال‌های گذشته باعث شد تا مرکز منطقه‌ای پایگاه اطلاعاتی طرح‌های تحقیقاتی را تاسیس کند. در سال‌های گذشته، دانشگاه‌ها گزارش طرح‌های تحقیقاتی خود را به صورت چاپی منتشر می‌کردند و در نتیجه آگاهی از تحقیقات انجام شده و دسترسی به گزارش طرح‌های علمی و تحقیقاتی آسان‌تر بود و در این شرایط، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعات علمی نسبت به تهیه گزارش‌های تحقیقاتی کوشیده و بخش مهمی از موجودی این سازمان‌ها اختصاص به گزارش طرح‌های تحقیقاتی داشت. در این دوره، انتشار گزارش طرح‌های تحقیقاتی که معمول و متداول بود، در رشد قابل توجه رکوردهای این پایگاه تاثیر گذار بود. متأسفانه، در سال‌های اخیر مسائل اقتصادی و عدم توجه دانشگاه‌ها به ضرورت نشر گزارش طرح‌های تحقیقاتی، آسیب‌های جدی به نظام اطلاعات علمی کشور وارد کرده است. در این زمینه تلاش قابل توجهی از سوی سیاستگذاران امر پژوهشی صورت نگرفته و شیوه نامه‌هایی که موسسات ملی و بین‌المللی را موظف به گردآوری، سازماندهی و ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی عمومی و یا تخصصی طرح‌های تحقیقاتی کند، تدوین نشده است.

با وجود این مسایل، مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری همواره بر حسب وظیفه و اختیاراتی که دارد، کوشیده است با برقراری ارتباطات علمی با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور نسبت به گردآوری گزارش طرح‌های تحقیقاتی در صورت وجود اقدام کند. پاسخ چندان مایوس کننده نیست. هنوز تعدادی از موسسات گزارش‌هایی از این دست را منتشر می‌کنند، اما میزان انتشار و رشد پایگاه اطلاعاتی طرح‌های تحقیقاتی مانند سال‌های قبل نیست.

در مرکز منطقه‌ای و ISC نتیجه طرح‌های تحقیقاتی اعضای هیات علمی این سازمان‌ها به شکل کتاب چاپی منتشر می‌شود و در سطح وسیع میان دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی کشور توزیع می‌گردد. متن کامل این اسناد از طریق وب سایت

مرکز منطقه‌ای در دسترس کاربران قرار دارد.

علیرغم دشواری‌هایی که در بالا به طور مختصر در باب جمع‌آوری گزارش طرح‌های تحقیقاتی بیان شد، پایگاه اطلاعاتی طرح‌های تحقیقاتی بر اساس برنامه‌ها و سیاست‌های گروه ارزیابی و توسعه منابع مرکز منطقه‌ای روند رشد طبیعی خود را طی می‌کند. این گروه می‌کوشد با شناسایی طرح‌های تحقیقاتی انجام شده در مراکز آموزش عالی و تحقیقات علمی کشور و از طریق مکاتبه، گزارش‌های مربوطه را جمع‌آوری کند. تلاش در این زمینه از چند جهت حائز اهمیت است.

۱- شناسایی طرح‌های تحقیقاتی

۲- جمع‌آوری گزارش طرح‌های تحقیقاتی در یک پایگاه

۳- تعیین شکاف‌های موجود احتمالی در تحقیقات علمی کشور

۴- آگاهی‌رسانی به کاربران در مورد طرح‌های تحقیقاتی دانشگاهی، ملی و کلان

با این توصیف، به نظر می‌رسد که پایگاه اطلاعاتی طرح‌های تحقیقاتی در مرکز

منطقه‌ای در نوع خود بی‌نظیر و منحصر به فرد می‌باشد.

پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی

آنچه تا کنون از انواع پایگاه‌های اطلاعاتی شرحی به اختصار بیان شد مربوط به پایگاه‌هایی بودند که تحت عنوان پایگاه‌های اطلاعاتی عمومی در مرکز منطقه‌ای تاسیس شدند. علاوه بر این پایگاه‌ها، مرکز منطقه‌ای تعداد دیگری از پایگاه‌های اطلاعاتی را در دوره‌های زمانی مختلف و بر حسب نیاز تاسیس کرده که در نوع خود در گروه پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی قرار دارند:

ایران کامپندکس^{۱۵}

کشورهای پیشرفته در طول سال‌های گذشته سیستم‌هایی را طراحی و به جامعه علمی عرضه کرده‌اند که هر کدام با انتخاب نام‌های مشخص، فعالیت‌های خاصی را به انجام می‌رسانند. به عنوان مثال، کامپندکس نام پایگاهی است در حوزه مهندسی که برای متخصصان این رشته و کارشناسان علم اطلاعات و دانش‌شناسی نامی آشنا می‌باشد. مرکز منطقه‌ای با استفاده از تجربه کامپندکس، پایگاهی را به عنوان **ایران کامپندکس** تاسیس کرده است که تمام حوزه‌ها و رشته‌های مربوط به مهندسی و تکنولوژی را در برمی‌گیرد. این پایگاه که رکوردهای آن شامل مقالات نشریات معتبر فارسی است، با انجام جستجو در زمینه‌های مختلف تکنولوژی و مهندسی، متن کامل مقالات را در دسترس کاربران قرار می‌دهد. **ایران کامپندکس** از این نظر با سازمان‌های تولید کننده پایگاه‌های اطلاعاتی در ایران متفاوت است و شاید این پایگاه با این عنوان در ایران منحصر به فرد و بی‌نظیر باشد.

۱۵. پایگاه اطلاعاتی کامپندکس از سال ۱۸۸۴ تا کنون اطلاعات مرتبط با رشته را تحت پوشش دارد و به طور ماهانه روزآمد می‌شود. این پایگاه شامل مجلات، گزارش‌های فنی و مجموعه مقالات کنفرانس‌ها است که هر سال بیش از ۲۲۰/۰۰۰ چکیده جدید را در پایگاه اضافه می‌کند. به علاوه، کامپندکس شامل بیش از یک میلیون استاندارد همراه با چکیده‌ها از بیش از ۴۵۰۰ مجله، گزارش‌ها و مجموعه مقالات کنفرانس‌ها است که در حیطه مهندسی و تکنولوژی فعالیت می‌کند.

پایگاه اطلاعاتی ایران کامپندکس به طور اخص شامل موضوع‌های مهندسی هوا فضا، معماری و برنامه ریزی، حمل و نقل، مهندسی نفت، علم مواد، مهندسی مکانیک، محیط زیست، مهندسی به مفهوم عام، مهندسی عمران، مهندسی شیمی، و مهندسی زیست پزشکی است.

ایران لیزا^{۱۶}

پایگاه اطلاعاتی لیزا^{۱۷} پایگاهی است معتبر و بین‌المللی که در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی پیوسته تهیه و در دسترس کاربران در کشورهای مختلف جهان قرار می‌گیرد. طراحی ایران لیزا در مرکز منطقه‌ای دقیقاً ناشی از خدمات پایگاه اطلاعاتی

۱۶. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهاد و سیده مژگان بینش طراحی و راه اندازی شد.

۱۷. چکیده‌نامه علوم کتابداری و اطلاع رسانی یک ابزار بین‌المللی نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی است که برای حرفه‌مندان این رشته و سایر متخصصان علاقه‌مند به علم اطلاعات طراحی شده است. این چکیده‌نامه در حال حاضر ۴۴۰ عنوان نشریه را از بیش از ۶۸ کشور و به بیش از ۲۰ زبان مختلف تهیه می‌کند.

لیزا است. ایران لیزا پایگاهی است تخصصی و رکوردهای آن شامل مقاله‌های کتابداری، علم اطلاعات و دانش‌شناسی است. این پایگاه به صورت تمام متن طراحی شده و کاربران در صورت داشتن دسترسی به پایگاه اطلاعاتی ایران لیزا می‌توانند مقاله‌های خود را به صورت تمام متن Download و یا از آن نسخه‌های چاپی تهیه کنند.

اهمیت این پایگاه مانند پایگاه اطلاعاتی ایران کامپندکس در آن است که متخصصان این رشته‌ها بدون مراجعه به پایگاه‌های اطلاعاتی عمومی، به راحتی با دسترسی به ایران لیزا می‌توانند جستجوی خود را بر حسب نیاز انجام داده و در وقت خود صرفه جویی کنند.

پوشش این پایگاه به طور اخص شامل موضوعاتی مانند کتابداری، آرشیو، مدیریت کتابخانه‌ها، کاربرد فناوری در کتابخانه‌ها، بازیابی اطلاعات، نسخه‌های خطی، نشر، اطلاعات پزشکی، فناوری‌های اینترنت، فناوری‌های اطلاعاتی، ذخیره‌سازی

اطلاعات، علم اطلاعات، مدیریت اطلاعات و کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی است.

دانشوران معاصر ایران^{۱۸}

از نخستین روزهای تاسیس مرکز منطقه‌ای، فکر ایجاد پایگاه دانشوران معاصر ایران به عنوان یک اثر زندگینامه‌ای استاندارد همواره ذهنم را به خود مشغول کرده بود. در سال‌های قبل از اینترنت، زندگینامه‌های چاپی شهرت و اعتبار خاصی داشتند، اما تهیه و تدوین زندگینامه‌های الکترونیکی که به تازگی آغاز شده بود موجبات بازیابی سریع موجودیت‌ها را در زندگی نامه‌ها فراهم آورده و هر روز بر تعداد این آثار الکترونیکی افزوده می‌شد.

تدوین پایگاه دانشوران معاصر ایران مزیت‌های مختلفی دارد:

- ۱- برای مقامات آموزش عالی کشور از نظر شناخت اعضای هیات علمی بر حسب مرتبه‌های دانشگاهی
- ۲- تعیین شکاف‌های موجود در بین مرتبه‌های دانشگاهی و تلاش برای ترمیم و توسعه منابع انسانی
- ۳- برای سر دبیران نشریات و برگزارکنندگان همایش‌های علمی جهت تعیین داوران متخصص به منظور داوری مقالات مجلات و همایش‌ها
- ۴- برقراری پیوند میان متخصصان موضوعی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور
- ۵- شناخت فرهیختگان، نخبگان و اندیشمندان برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های کلان علم و فناوری

پیش از این، تنها اثر موجود در بازار کتاب که در آن نخبگان دانشگاهی در سطح دانشیار و به بالا معرفی شده بود، کتابی بود که توسط شورای پژوهش‌های علمی وقت تهیه و منتشر شده بود. اما، آنگونه که از عنوان این اثر مشخص است، این کتاب از

۱۸. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهرداد و شاپور رضا برنجیان طراحی و تاسیس شد.

پرداختن به سایر افراد در مرتبه‌های مختلف که به تدریس و تحقیق در دانشگاه‌ها و مراکز علمی اشتغال دارند احتراز نموده و بدین ترتیب از جامعیت کافی برخوردار نمی‌باشد.

پایگاه دانشوران معاصر ایران به طوری که گفته شد پایگاهی است از زندگینامه مشاهیر علمی و فناوری کشور که به صورت یک زندگینامه استاندارد تهیه شده است. در این پایگاه شناسایی افراد بر حسب نام و نام خانوادگی، موضوع تخصص، محل خدمت (دانشگاه یا مرکز پژوهشی)، سال تولد، سال فراغت از تحصیل و دانشگاه محل تحصیل امکان پذیر است. به علاوه، برنامه نرم‌افزاری این پایگاه، ترکیب خصیصه‌های مختلف را مثلاً نام خانوادگی شخص با محل خدمت دانشگاهی و یا جستجوی مرتبه دانشگاهی با موضوع تخصصی به آسانی امکان‌پذیر می‌سازد. بدین ترتیب، این پایگاه انجام جستجوهای مختلف را برای کسب اطلاعات ضروری در دسترس کاربران قرار می‌دهد. پایگاه اطلاعاتی دانشوران معاصر ایران به گونه‌ای طراحی شده است که دانشوران و پژوهشگران خود با دریافت کد کاربری از سیستم می‌توانند اطلاعات زندگی‌نامه‌ای خود را در این پایگاه وارد کنند. اما، متأسفانه به خاطر بی‌اطلاعی و یا عدم رغبت برای درون‌دهی اطلاعات، مشخصات لازم برای فیلدهای مختلف هر رکورد توسط کارشناسان مرکز منطقه‌ای تهیه و درون‌دهی اطلاعات انجام می‌پذیرد که کاری است بسیار دشوار و وقت‌گیر. در حالی که اگر هریک از دانشوران خود شخصا به این کار مبادرت ورزند نه تنها پایگاه اطلاعاتی دانشوران معاصر بهنگام و روزآمد خواهد بود، بلکه بار ورود اطلاعات، تقسیم و روزآمدسازی این پایگاه تنها از مسئولیت‌های مرکز منطقه‌ای محسوب نخواهد شد.

پایگاه

شماره رکورد: ۱۹

لیست اطلاعات

ردیف	نام	آدرس	دانشگاه محل اقامت	دانشگاه	دانشگاه محل کار	محل اقامت
1	سید	چمن راه	دانشگاه کوکاک استانی	دانشگاه کوکاک استانی	دانشگاه کوکاک استانی	چمن راه
2	ماریج	چمن راه	دانشگاه علامه طباطبائی	دانشگاه علامه طباطبائی	دانشگاه علامه طباطبائی	چمن راه
3	جوانگر	چمن راه	دانشگاه شهید چمران اهواز	دانشگاه شهید چمران اهواز	دانشگاه شهید چمران اهواز	چمن راه
4	جانبی	چمن راه	دانشگاه تهران	دانشگاه تهران	دانشگاه تهران	چمن راه
5	مضروب	چمن راه	دانشگاه تبریز	دانشگاه تبریز	دانشگاه تبریز	چمن راه
6	مظفر	چمن راه	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	چمن راه
7	فرح	چمن راه	دانشگاه علوم پزشکی و - تبریز	دانشگاه علوم پزشکی و - تبریز	دانشگاه علوم پزشکی و - تبریز	چمن راه
8	نوفس	چمن راه	دانشگاه تبریز	دانشگاه تبریز	دانشگاه تبریز	چمن راه
9	مجدد	چمن راه	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	چمن راه
10	سوسن	چمن راه	دانشگاه علوم پزشکی و - تبریز	دانشگاه علوم پزشکی و - تبریز	دانشگاه علوم پزشکی و - تبریز	چمن راه
11	مرواریدی	چمن راه	دانشگاه ماسکات و - عمان	دانشگاه ماسکات و - عمان	دانشگاه ماسکات و - عمان	چمن راه
12	فریدیه	چمن راه	دانشگاه علوم پزشکی و - اهواز	دانشگاه علوم پزشکی و - اهواز	دانشگاه علوم پزشکی و - اهواز	چمن راه
13	مجدد	چمن راه	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	دانشگاه علوم پزشکی و - مشهد	چمن راه
14	مجدد	چمن راه	دانشگاه علامه طباطبائی	دانشگاه علامه طباطبائی	دانشگاه علامه طباطبائی	چمن راه

شماره رکورد: ۱۹

پایگاه اطلاعات راه و ترابری^{۱۹}

این پایگاه در نوع خود بی نظیر است و به خاطر اهمیتی که دارد، متأسفانه حتی دستگاه‌های مسئول مانند وزارت راه و شهرسازی و نیز بخش‌های مختلف این حوزه اقدامی در جهت طراحی، تأسیس و راه اندازی پایگاه اطلاعاتی در موضوع راه و ترابری به عمل نیاورده‌اند.

راه و ترابری و به عبارت دیگر صنعت حمل و نقل اعم از جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی در توسعه اقتصادی کشور (ها) تأثیر بسزایی دارد. کشورها برای دستیابی به توسعه صنعتی و اقتصادی لازم است شبکه گسترده و کارآمدی از صنعت حمل و نقل را با زیر ساخت‌های مناسب به وجود آورند. برقراری ارتباطات جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی حتی با کشورهای همجوار و دور دست نیز به عنوان ناوگان باربری و مسافری از وظایف وزارت راه و شهرسازی است. پایگاه اطلاعاتی راه و ترابری با همین هدف طراحی و راه اندازی شده است. پوشش برنامه‌های توسعه کمی و کیفی ناوگان حمل و نقل کشوری آنگونه که در مقالات علمی نشریات ادواری و صفحات روزنامه‌ها منعکس است از وظایف گروه مدیریت اطلاعات برای تکمیل رکوردهای پایگاه اطلاعاتی راه و ترابری است.

۱۹. این پایگاه توسط دکتر علی گزنی طراحی شده است.

پایگاه اطلاعاتی زلزله^{۲۰}

ایران سرزمینی زلزله خیز است، هر روز زمین لرزه‌های متعددی با درجات مختلف در این کشور رخ می‌دهد: برخی مانند زمین لرزه‌های بوئین زهرا، بم و رودبار مخرب و برخی دیگر نیز خسارت‌های مالی و جانی اندکی به بار می‌آورند.

در ایران دانشگاه‌ها و مراکز مختلف، موضوع زلزله و مهندسی زلزله را مطالعه و تحقیقات گوناگونی را به انجام می‌رسانند. اکثر مطالعات که جنبه تحقیقاتی دارند به شکل مقاله در نشریات علمی چاپ و منتشر می‌شود. دامنه مطالب مرتبط با زلزله از رخداد این واقعه و پیش بینی آن تا اعلام درجه ریشتر، محل وقوع زلزله، خسارت‌های مالی و ضایعات انسانی متفاوت است. روزنامه‌ها میلیون‌ها زلزله‌ای که سالانه در کره زمین رخ می‌دهد و اکثر آن‌ها فقط چند ثانیه طول می‌کشد تا زلزله‌های بسیار مخرب را پیوسته به صورت خبر گزارش می‌کنند. به طوری که می‌توانیم حدس بزنیم موجودی این پایگاه علاوه بر مقاله‌های علمی، اخبار و اطلاعاتی است که روزنامه‌های کشور در ارتباط با زلزله گزارش می‌کنند. طول رکوردها بر این اساس متفاوت است، از یک مقاله علمی تا یک خبر چند سطر.

زبان این پایگاه فارسی ولی پوشش آن بین‌المللی است. این پایگاه می‌تواند برای متخصصان زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله و مهندسان عمران که با ساخت مسکن سروکار دارند مفید واقع شود.

۲۰. این پایگاه توسط دکتر علی گزنی طراحی و تأسیس شده است.

این پایگاه به گونه‌ای طراحی شده است که کاربران می‌توانند در مورد زلزله‌ها با درجات ریشتر مختلف و در مکان‌های جغرافیایی متفاوت تحقیق و مطالعه کنند. به عنوان مثال، جستجوی زلزله با ۵ درجه ریشتر در ایران و درخواست اعلام تلفات انسانی، مثلاً بیش از ۱۰ نفر، رکوردهایی را بازایی خواهد کرد که نشان دهنده زلزله‌ای با ۵ درجه ریشتر در ایران و با تلفات انسانی بیش از ده نفر است.

پایگاه اطلاعات معادن ایران^{۲۱}

سال‌ها تاسیس این پایگاه در دستور کار بود و همواره در صدد بودم که پایگاه اطلاعاتی معادن ایران را راه اندازی کنم. گرچه دستیابی به مطالب مربوط به معادن ایران با استفاده از مقاله‌های علمی امکان پذیر است، اما هدف از تاسیس پایگاه اطلاعاتی معادن ایران موضوعی کاملاً متفاوت است. هدف در اینجا شناخت معادن از انواع گوناگون در اقصی نقاط کشور است. رکوردهای موجود در این پایگاه متفاوت از

۲۱. این پایگاه توسط دکتر محمدرضا فلاحی و شاپور رضا برنجیان طراحی شده است.

مقاله‌هایی است که در ارتباط با معادن نوشته می‌شود.

هر رکورد در این پایگاه شامل نام کانی، بهره بردار، آدرس بهره بردار، نام علمی کانی، نام معدن، کاربرد، ذخیره قطعی، ذخیره احتمالی، آدرس معدن، استان، وضعیت معدن، تعداد کارکنان، مدت پروانه، ارزش تولیدات سالانه، میزان بهره برداری و سود خالص سالانه است. به طوری که ملاحظه می‌شود دسترسی به این اطلاعات از طریق اطلاعات کتابخانه‌ای میسر نیست. در اینجا، همکاری سازمان صنایع، معادن و تجارت استان‌ها شرط تأسیس این پایگاه بود.

در طراحی این پایگاه پرسشنامه‌هایی با مفاهیمی که پیش از این بیان شد تهیه و توسط سازمان صنایع، معادن و تجارت استان‌ها تکمیل و به مرکز منطقه‌ای عودت داده شده است. عدم آگاهی سازمان‌های ذیربط، مسائل مربوط به خود را به همراه داشت. انجام مکاتبات متعدد و اعزام کارشناسان مرکز منطقه‌ای و توجیه سازمان‌های مسئول لاجرم منجر به تکمیل پرسشنامه‌ها و کامل شدن رکوردهای مربوط به پایگاه اطلاعاتی معادن کشور شده است که بی شک بدون این همکاری طراحی این پایگاه امکان پذیر نبود.

پایگاه اطلاعاتی معادن ایران با نرم‌افزاری که توسط متخصصان علوم و مهندسی کامپیوتر در مرکز منطقه‌ای نوشته شده اداره می‌شود. با استفاده از این نرم‌افزار، انجام جستجوهای ترکیبی امکان پذیر است و کاربر می‌تواند با استفاده از مفاهیم بیان شده جستجوی خود را انجام دهد. این پایگاه با مشکل روزآمدسازی مواجه است. از آنجا که دسترسی به مفاهیم مربوط به فیلدهای مختلف در رکوردهای معادن در منابع اطلاعاتی موجود نیست، تداوم همکاری سازمان‌های مسئول شرط روزآمدسازی پایگاه اطلاعاتی معادن ایران می‌باشد. تغییر کارشناسان و مدیران در سازمان‌های صنایع، معادن و تجارت ایران از عوامل تأخیر در روزآمدسازی پایگاه‌های اطلاعاتی معادن کشور به حساب می‌آید.

نام	تاریخ	مکان
معدن ایران	۱۳۸۵	تهران
معدن ایران	۱۳۸۵	تهران
معدن ایران	۱۳۸۵	تهران

نام	تاریخ	مکان
معدن ایران	۱۳۸۵	تهران
معدن ایران	۱۳۸۵	تهران
معدن ایران	۱۳۸۵	تهران

پایگاه اطلاعاتی سوخت و انرژی^{۲۲}

در بین عوامل توسعه اقتصادی کشورها، انرژی جایگاه بسیار مهمی دارد. کشورهای صاحب انرژی معمولاً از ضریب امنیت ملی بالایی برخوردار بوده و سیاست خارجی موفق دارند.

سوخت و انرژی دامنه‌ای وسیع و گسترده دارد: سیاست انرژی، حمل و نقل فرآورده‌های نفتی، پالایشگاه‌ها، انبارها، صنایع انرژی، امنیت انرژی، بازارهای نفت و گاز، آپک، حامل‌های انرژی، صنعت برق، شبکه‌های برق، سرمایه‌گذاری، مدیریت تولید، تحریم‌های نفتی و ده‌ها موضوع دیگر، مطالب با اهمیتی است که در این زمینه‌ها اطلاعات به صورت‌های مختلف تهیه و توزیع می‌شود.

۲۲. این پایگاه توسط دکتر علی گزنی تأسیس شده است.

گرچه دسترسی به مقالات علمی در حوزه‌های یاد شده از طریق پایگاه‌های مختلف امکان‌پذیر است، اما مطالب فراوانی وجود دارد که با توجه به ماهیت آن معمولاً این نوع مطالب در بولتن‌های خبری، روزنامه‌ها، گزارش‌های فنی و کاتالوگ‌ها منعکس می‌شود.

کارشناسان مرکز منطقه‌ای برای تداوم فعالیت پایگاه اطلاعاتی سوخت و انرژی اسناد فراوانی را بازبینی و مطالعه می‌کنند. استخراج مطالب و مضامین مرتبط با مقدمه‌هایی که در این بخش به آن اشاره کردم مستلزم دقت، کنکاش و وجود منابع ذیربط است که در این زمینه مرکز منطقه‌ای می‌کوشد به گزارش سازمان‌های مسئول مانند وزارت نفت، وزارت نیرو و سازمان‌های فعال دیگر دسترسی پیدا کند. تهیه منابع معمولاً از طریق مکاتبه انجام می‌گیرد. اما ساده‌ترین منبعی که در دسترس مرکز منطقه‌ای است و مورد استفاده این پایگاه قرار می‌گیرد روزنامه‌های ملی و محلی است. رکوردهای جدید در **پایگاه اطلاعاتی سوخت و انرژی** به زبان فارسی است اما محدودیت جغرافیایی ندارد. به عبارت دیگر، تمام مطالبی که تحت پوشش این پایگاه است مربوط به ایران و سایر کشورهای جهان است و از این رو استفاده از این پایگاه برای متخصصان موضوعی اهمیت فراوان دارد. این پایگاه در نوع خود منحصر به فرد است و تا آنجا که می‌دانیم پایگاهی در این موضوع توسط سایر سازمان‌هایی که در تأسیس پایگاه‌های اطلاعاتی مسئولیت دارند تولید نشده است.

نمونه‌ای از رکوردهای موجود در **پایگاه اطلاعاتی سوخت و انرژی** که از روزنامه جمهوری اسلامی ایران گرفته شده است به شرح زیر می‌باشد: به عنوان مثال نمایش رکوردها برای *انرژی‌های نوین* نتایج زیر را نشان می‌دهد:

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

پایگاه اطلاعاتی بوخت و انرژی

سلام! کاربر گرامی

فیلترها: مقاله فارسی، مقاله انگلیسی، مقاله کفرانس، مقاله روزنامه، کتاب فارسی، نقشه و اطلس

جستجو، جستجو جامع

انرژی های نوین

جستجو در تمامی فیلدها

جستجو در تمامی فیلدها

جستجو در تمامی فیلدها

تعداد نتایج در صفحه: 10

پایه کب، جستجو

مرتب سازی براساس: رتبه، تاریخ

منابع نوین انرژی و دغدغه های مشترک

شماره مدرک: 1738841

نوع مدرک: مقاله فارسی

نقشه انرژی: دوره 6- فصل 61

سال: 1387

تعداد صفحه: 3

رتبه: 0.27

اطلاعات بیشتر، متن کامل

بررسی روش های نوین کاهش اتلاف حرارتی و بهینه سازی مصرف انرژی در کوره ها

مؤلف: احمد

شماره مدرک: 1839142

نوع مدرک: مقاله فارسی

نقشه انرژی: فصل 60

سال: 1390

تعداد صفحه: 9

رتبه: 0.08

اطلاعات بیشتر، متن کامل

نمونه ای دیگر رکورد مربوط به تحریم نفت ایران را در فصلنامه "دیدگاه‌های حقوقی" نشان می‌دهد:

پایگاه اطلاعاتی سیل^{۲۳}

پدیده سیل با مدیریت بحران و حوادث غیر مترقبه سر و کار دارد. مدیریت این پدیده می‌تواند بحران‌های مربوط به خطرات مالی و جانی را کاهش دهد. سیل هر سال در نقاط مختلف جهان و ایران خسارات زیادی را به بار می‌آورد. از این رو، تأسیس پایگاه اطلاعاتی این پدیده برای مرکز منطقه‌ای جهت دسترس‌پذیر ساختن اطلاعات مربوط به این حوزه حائز اهمیت بود.

پایگاه اطلاعاتی سیل داده‌های خود را از پایان‌نامه‌ها، همایش‌های علمی، مقاله‌های فارسی منتشر شده در نشریات علمی کشور و نیز از اخبار و اطلاعات روزنامه‌ها دریافت می‌کند. بر این اساس زبان این پایگاه فارسی است اما عملکرد آن ملی و بین‌المللی است. به عبارت دیگر، در این پایگاه رکوردهایی وارد می‌شود که با پدیده سیل ارتباط داشته و در ایران و یا سایر کشورهای جهان رخ داده است.

موضوعات تحت پوشش این پایگاه علاوه بر مفهوم سیل با سیل خیزی، مدیریت منابع آب، آبخیزداری، فرسایش، مکان‌های جغرافیایی، رودخانه‌ها، سیلاب و موضوعاتی از این قبیل سر و کار دارد. مطالعه سیلاب‌های متعددی که هر از گاهی در کشور راه می‌افتد، توسط دانشمندان و متخصصان ایرانی موجب تولید مقاله‌های

۲۳. این پایگاه توسط دکتر علی گزنی تأسیس و طراحی شده است.

علمی می‌شود. اکثر این مقالات در مجلات جغرافیایی، پژوهش‌های آبخیزداری، امداد و نجات، پژوهشنامه مدیریت حوزه آبخیز، مهندسی آبیاری و آب و سایر نشریات علوم انسانی و اجتماعی چاپ می‌شود. بنابراین، مجلات یاد شده بهترین منبع اطلاعاتی برای تکمیل و روزآمدسازی پایگاه اطلاعاتی سیل محسوب می‌شود.

شکلی که در زیر مشاهده می‌کنید نمونه‌ای از رکوردهای موجود در پایگاه اطلاعاتی سیل می‌باشد.

پایگاه اطلاعاتی صنایع ایران^{۲۴}

در چند دهه اخیر واحدهای مختلف صنعتی دراقصی نقاط کشور گسترش یافته است. امکانات بالقوه‌ای در کشور وجود دارد که از آن‌ها می‌توان برای توسعه صنعتی استفاده کرد. برخی از این صنایع به عنوان صنایع مادر و برخی دیگر صنایع کوچکی هستند که توسط بنگاه‌ها و شرکت‌های خصوصی اداره می‌شوند. گسترش صنعت در ایران مستلزم سرمایه‌گذاری، سهولت نسبی دسترسی به فناوری تولید، وجود شبکه‌های حمل و نقل سریع، قرار گرفتن در صنعت بورس و تلاش برای صدور کالاها و فرآورده‌های صنعتی است.

در راستای این مطالب، پایگاه اطلاعاتی صنایع ایران می‌کوشد صنایع کشور را شناسایی و با روزآمدسازی رکوردها، اطلاعات صحیح و در خور توجهی را که مورد نیاز متخصصان صنایع مختلف کشور است در دسترس کاربران قرار دهد. رسیدن به این هدف بسیار دشوار است. صنایع ایران در سال‌های اخیر با مشکلات مالی و نارسایی‌های بازار مواجه است. علیرغم دریافت مجوز تأسیس بنگاه‌های صنعتی، بسیاری از این صنایع غیر فعال بوده و تنها نامی از این صنایع در سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها به جا مانده است.

با وجود این، مرکز منطقه‌ای تا آنجا که امکانات موجود اجازه می‌دهد پایگاه اطلاعاتی صنایع ایران را با خصیصه‌های مرتبط به خود طراحی و راه‌اندازی کرده است. جستجوی آزاد در این پایگاه امکان‌پذیر است. در عین حال فیلدهای مختلفی مانند نام واحد، استان و شهر (محل استقرار صنعت)، زمینه فعالیت، آدرس محل، آدرس دفتر مرکزی، تلفن محل، تلفن دفتر مرکزی، تولیدات، تعداد کارکنان و وضعیت واحد در نظر گرفته شده است.

بسیاری از اطلاعات موجود در این پایگاه از سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها تهیه شده است. از این رو، اطلاعاتی که در فیلدهای مختلف درج شده است اطلاعاتی است که در پرونده هر یک از این صنایع وجود دارد. نبود اطلاعات در بعضی

۲۴. این پایگاه توسط دکتر علی گزنی راه‌اندازی شده است.

از فیلدها به منزله عدم توجه و یا عدم تلاش برای جمع کردن اطلاعات تلقی نمی‌شود. تصویر زیر نمونه‌ای از رکوردهای موجود در پایگاه اطلاعاتی صنایع ایران در خصوص صنایع ذوب آهن را نشان می‌دهد.

The screenshot shows the 'Industry of Iran' database interface. At the top, there is a header with the logo and the text 'پایگاه اطلاعاتی صنایع ایران' and 'Industry of Iran'. Below the header, there is a search bar and a table of records. The table has columns for 'ردیف' (Rank), 'نام واحد' (Unit Name), 'توضیحات' (Comments), 'تاریخ' (Date), and 'وضعیت واحد' (Unit Status). The table shows 8 records, with the first record being 'تولید فولاد' (Steel Production) with 109 records.

ردیف	نام واحد	توضیحات	تاریخ	وضعیت واحد
1	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال
2	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال
3	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال
4	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال
5	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال
6	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال
7	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال
8	تولید فولاد - شرکت	-	-	فعال

جستجو در این پایگاه و در مورد هر صنعت، تعداد رکوردهای بازیابی شده در آن صنعت را نشان می‌دهد. به عنوان مثال جستجو در مورد فولاد بدون تعیین مکان جغرافیایی، ۱۸۷ رکورد را که مربوط به صنایع ایران است بازیابی می‌کند.

پایگاه اطلاعاتی صنایع و استانداردهای متالورژی^{۲۵}

این پایگاه به طور کلی با صنعت متالورژی سر و کار دارد. قطعه سازان خودرو، جوشکاری و متالورژی پودر، آبکاری و عملیات حرارتی، سازندگان تجهیزات نفت، گاز و پتروشیمی، سازندگان تجهیزات صنعت برق و نیروگاه‌ها، قالبسازی و ابزار قالب، ریخته‌گری چدن و فولاد، تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی، کارخانجات صنعت ریخته‌گری، فولاد، آلومینیوم، مس و روی، تجهیزات و خدمات متالورژی و ریخته‌گری، تولیدکنندگان ابزار، ماشین آلات و تجهیزات صنعتی و تأسیساتی، تولیدکنندگان سیم و کابل، ریخته‌گری آلومینیوم، مس و روی، سازندگان قطعات و تجهیزات صنعت سیمان و معادن و بالاخره شرکت‌های اتوماسیون صنعتی مؤلفه‌هایی هستند که در این مورد

۲۵. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهاد و مهندس سارا کلینی طراحی شده است.

می‌توان اطلاعات علمی و فنی به دست آورد.

در هر مورد نام واحد صنعتی، زمینه فعالیت، تولیدات و اطلاعات تماس با واحدهای صنعتی قرار داده شده است. جستجو درباره مؤلفه‌های بالا نتایج جستجو را با شرحی که بیان شد نشان می‌دهد و تعداد مدارک بازیابی شده را می‌نمایاند. تصویر زیر نمونه‌ای از رکوردهای بازیابی شده درباره مواد، تجهیزات و خدمات متالورژی و ریخته‌گری را نشان می‌دهد.

در صفحات بازیابی شده گزینه‌ای تحت عنوان "گزینه جدید" وجود دارد که کاربر بدون بازگشت به صفحه اصلی می‌تواند با استفاده از این گزینه جستجوی خود را ادامه دهد.

در صفحه اول این پایگاه در حالی که کاربر می‌تواند صفحه را به "انگلیسی" برگرداند گزینه‌های "راهنما"، "جستجوی سریع" و گزینه "استانداردها" تعبیه شده است. اهمیت این پایگاه علاوه بر شناسایی صنایع، نصب استانداردها در کنار هر صنعت است. صنایع معمولاً می‌کوشند برابر با استانداردهای جهانی فرآورده‌های خود را تولید کنند و در بازارهای جهانی وارد عرصه رقابت شوند. گاهی عدم توجه به استانداردها در تولید فرآورده‌ها از رقابت جویی در صحنه‌های بین‌المللی می‌کاهد و به رکود بازار منجر می‌شود.

مرکز منطقه‌ای در تأسیس این پایگاه هدف بالا را در اندیشه‌های خود می‌پروراند. تهیه استانداردها و نصب آن در کنار صنایعی مانند چدن، جوشکاری، عملیات حرارتی، آبکاری و پوشش کاری فلزات، مس، فولاد، روی و آلومینیوم برای کاربران این پایگاه اعم از دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های یاد شده و یا صاحبان صنایع از اهمیت قابل توجهی برخوردار است.

بعد از انتخاب گزینه استانداردها صفحه‌ای به شرح زیر باز می‌شود.

جوشکاری و استانداردهای جهانی

مختصات انکورد های جوشکاری دنیا

انکورد جوشکاری دستی قوس جوش

استاندارد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

استاندارد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

مختصات انکورد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی

مختصات آرگون جوشکاری فولاد

فرایند جوشکاری آرگون جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

انکورد های آلومینیوم استاندارد مشخصات جوشکاری

مختصات فرایند جوشکاری آرگون جوشکاری آلومینیوم

ترکیب مشخصات مغزول جوشکاری آلومینیوم و آلومینیوم

انکورد های آلومینیوم

نمود و خواص مغزول جوشکاری آلومینیوم

مختصات انکورد های جوشکاری دنیا

انکورد جوشکاری دستی قوس جوش

استاندارد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

استاندارد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

مختصات انکورد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی

مختصات آرگون جوشکاری فولاد

فرایند جوشکاری آرگون جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

انکورد های آلومینیوم استاندارد مشخصات جوشکاری

مختصات فرایند جوشکاری آرگون جوشکاری آلومینیوم

ترکیب مشخصات مغزول جوشکاری آلومینیوم و آلومینیوم

انکورد های آلومینیوم

نمود و خواص مغزول جوشکاری آلومینیوم

مختصات انکورد های جوشکاری دنیا

انکورد جوشکاری دستی قوس جوش

استاندارد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

استاندارد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

مختصات انکورد جوشکاری فولاد های ریخته‌گی

مختصات آرگون جوشکاری فولاد

فرایند جوشکاری آرگون جوشکاری فولاد های ریخته‌گی، مشخصات فرایند و جوشکار

انکورد های آلومینیوم استاندارد مشخصات جوشکاری

مختصات فرایند جوشکاری آرگون جوشکاری آلومینیوم

ترکیب مشخصات مغزول جوشکاری آلومینیوم و آلومینیوم

انکورد های آلومینیوم

نمود و خواص مغزول جوشکاری آلومینیوم

با کلیک کردن بر روی هر یک از گزینه‌های موجود در تصویر بالا، استانداردهای مربوطه بازایی می‌شود. به عنوان مثال، با کلیک کردن بر روی گزینه جوشکاری تعداد

بیشماری استاندارد بازیابی می‌شود که هر کدام دارای مشخصات خاص مربوط به خود است.

پایگاه اطلاعاتی محیط زیست^{۲۶}

محیط زیست موضوع با اهمیتی است که تمام کشورهای جهان از جمله ایران توجه خاص بدان معمول می‌نمایند. به خاطر اهمیت این موضوع در ایران علاوه بر گروه‌های NGO که درباره محیط زیست فعالیت می‌کنند سازمانی نیز در سطح معاونت ریاست جمهوری در ایران مشغول به کار است.

صنعتی شدن کشورها تبعات منفی زیادی در تخریب و نابودی محیط زیست به بار آورده است. فضولات و ترکیبات سمی ناشی از فعالیت‌های صنعتی، محیط زیست را آلوده و حیات انسان‌ها را با خطرات زیادی مواجه کرده است. گازهای گلخانه‌ای، نشت نفت خام در آب دریاها، تخریب جنگل‌ها، نخاله‌های ساختمانی و ده‌ها موضوع دیگر از مؤلفه‌های مهم مرتبط با موضوع محیط زیست است که در این مورد نوشته‌های فراوانی توسط دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و دستگاه‌های اجرایی تولید و منتشر می‌شود. وجود انتشارات فراوان در این حوزه به تأسیس پایگاه اطلاعاتی محیط زیست به عنوان یک پایگاه تخصصی کمک نمود.

رکوردهای پایگاه اطلاعاتی محیط زیست عمدتاً شامل پایان‌نامه‌ها، طرح‌های پژوهشی، مقالات نشریات علمی، مجموعه مقالات همایش‌ها و اخبار و اطلاعات روزنامه‌ها است. این پایگاه به زبان فارسی طراحی شده و رکوردهای موجود در آن محدودیت جغرافیایی ندارد. جستجو درباره مفاهیم مربوط به محیط زیست درخصوص مناطق جغرافیایی جهان، نتایج مفیدی را به بار می‌آورد. بدین ترتیب، دانشجویان و متخصصان حوزه محیط زیست، پایگاهی در دسترس دارند که در نوع خود کم نظیر بوده و در صورت نیاز به آسانی می‌توانند اطلاعات مورد نظر را جستجو و متن کامل اطلاعات را تهیه کنند.

۲۶. این پایگاه توسط دکتر علی گزنی طراحی و تأسیس شده است.

رکوردی که در تصویر زیر مشاهده می‌کنیم مربوط به محیط زیست آبزیان دریای خزر است که از پایگاه اطلاعاتی محیط زیست بازیابی شده است.

دامنه اطلاعات موجود در این پایگاه بسیار گسترده است، علاوه بر مضامین یاد شده در بالا، این پایگاه حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره آلودگیهای هسته‌ای و رادیواکتیو، شکار بی رویه حیوانات، گرد و غبار، مناطق حفاظت شده، آلودگی آب‌های زیرزمینی، آلودگی صوتی و انرژی پاک است که استفاده از این پایگاه اطلاعاتی ارزشمند برای کاربران این حوزه به شدت توصیه می‌شود.

پایگاه اطلاعاتی استانداردها

علاوه بر استانداردهایی که در پایگاه اطلاعاتی صنایع و استانداردهای متالورژی به اختصار به شرح آن‌ها پرداخته شده، مرکز منطقه‌ای استانداردهای جهانی را تهیه و در دسترس کاربران قرار داده است. پایگاه اطلاعاتی استانداردها حاوی متن کامل بیش از ۳۰۰ هزار مدرک استاندارد از ۲۰۰ انجمن معتبر از سراسر جهان است.

پایگاه اطلاعاتی استانداردها دارای دو جستجوی ساده و پیشرفته است. در این جستجوها درج شماره استاندارد و ذکر نام می‌تواند در این سطح به بازیابی استانداردها منجر شود. از طرف دیگر، درج عنوان استاندارد و یا کلید واژه‌ها رکوردهای مربوط به آن استاندارد را بازیابی خواهد کرد.

رکوردی که در زیر مشاهده می‌کنید نمونه جستجویی است که در این پایگاه صورت گرفته است.

پایگاه‌های اطلاعاتی غیرفارسی

پایگاه فهرست مطالب نشریات علمی^{۲۷}

فهرست مطالب نشریات علمی این پایگاه با توجه به این ضرورت در مرکز منطقه‌ای تاسیس شده است که دسترسی به مقالات انگلیسی در سطح جهان مستلزم خرید یا اشتراک پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر است. گرچه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری از طریق شورای تامین منابع به پایگاه‌های اطلاعاتی جهان دسترسی دارد، اما با تاسیس این پایگاه، نشریاتی را که مرکز منطقه‌ای در طول سال‌های گذشته خریداری کرده، توانسته است فهرست مندرجات نشریات علمی را در این پایگاه قرار دهد و جستجو از طریق واژه‌های موجود در عناوین مقالات صورت می‌گیرد.

Regional Information Center for Science & Technology

ContentSearch

Master Journal List (MJL)

Advanced Search

ContentSearch consists journals available at RICEST. Clicking MJL option will show you the requested journal. By choosing the desired journal, the available issues and then the table of contents of the journal will appear. If you intent to search according to the keywords of the articles, please click on the [Advanced Search](#) option. This database is updated regularly.

In case, you need an article, please send us the bibliographic information of the article including the name of the journal, publication year, volume, number and pages to the following mail address: info@srlst.com

پویش کامل مقالات از نظر مالکیت معنوی مورد تایید نیست، اما پویش فهرست

۲۷. این پایگاه توسط دکتر جعفر مهرداد و مهندس سارا کلینی طراحی شده است.

مطالب با برنامه جستجو، مشکل دسترسی به مقالات را آسان می‌سازد. در اینجا به جای دسترسی به متن کامل مقالات، کاربر تنها با فهرست مطالب نشریات سروکار دارد و با انجام جستجوی آزاد و یا بر اساس واژه‌های عنوان، مقالاتی را بازیابی می‌کند که نشریات آنها در مرکز منطقه‌ای موجود باشد. برای این پایگاه دو گزینه پیش بینی شده است:

1- Master Journal List (MJL)

2- Advanced Search

با کلیک کردن بر روی (MJL) کاربر با دو گزینه دیگر مواجه می‌شود. در صورت نیاز می‌تواند بر حسب رشته موضوعی، موضوع مورد نظر را انتخاب کند. موضوعاتی که برای این هدف در نظر گرفته شده عبارت است از: علوم کشاورزی، علوم پایه، مهندسی، علوم انسانی، اجتماعی و هنرها، علوم پزشکی و دامپزشکی.

The screenshot shows the 'ContentSearch' interface of the Regional Information Center for Science & Technology. It includes a logo on the left and a search area on the right. The search area has two main sections: 'List Journals By Subject Field' and 'List Journals By Subject'. The 'List Journals By Subject Field' section has a dropdown menu with the following options: Humanities, Social Sciences & Arts; Agriculture Sciences; Basic Sciences; Engineering; Humanities, Social Sciences & Arts (highlighted); Medical Sciences; and Veterinary Medicine. The 'List Journals By Subject' section has a text input field for 'Subject:' and a 'Go' button. There are also links for 'Main Page' and 'Home Page' at the top of the search area.

در صورت انتخاب هریک از موضوعات، به عنوان مثال، علوم انسانی، اجتماعی و هنرها، موضوعات فرعی تر این رشته به ترتیب الفبایی در برابر دید کاربر قرار می‌گیرد و سپس کاربر با انتخاب گزینه مربوط، بر روی اقلام برگزیده کلیک می‌کند. آنگاه مجله یا مجلات مربوط به آن حوزه در صفحه دیگر بازیابی می‌شود. با کلیک کردن بر روی

هریک از مجلات، دوره‌ها و شماره‌های مختلف آن در صفحه دیگر نمایانده می‌شود و آنگاه با انتخاب هریک از دوره‌ها و شماره‌ها، فهرست مندرجات مجله مورد نظر قابل مشاهده خواهد بود.

Regional Information Center for Science & Technology

ContentSearch

Main Page Home Page

List Journals By Subject Field
Field: Humanities, Social Sciences & Arts Go

List Journals By Subject
Subject: Library and Information Sciences Go

View selected items Clear selected items

Number of Records: 9

Subject
☐ Archaeology
☐ Architecture
☐ Architecture , Housing, Urban planning
☐ Arts and Handicrafts
☐ Business and economics
☐ Education
☐ Education-Higher Education
☒ Library and Information Sciences

بدین ترتیب، کاربر در صورت نیاز و علاقه به مقالات شماره‌ها و دوره‌های مختلف می‌تواند از طریق اداره خدمات اطلاع رسانی با پست الکترونیک info@ricest.ac.ir کپی مقاله یا مقالات را درخواست نماید.

به طوری که ملاحظه می‌شود، اهمیت این پایگاه در اشتراک منابع است. اگر بتوانیم در ایران مقوله اشتراک منابع را در میان کتابخانه‌ها و مراکز علمی کشور به مفهوم واقعی رایج و متداول کنیم، شاید از اشتراک و یا خرید بسیاری از پایگاه‌های اطلاعاتی که هزینه‌های هنگفتی برای آن پرداخت می‌شود، اجتناب کنیم.

در این پایگاه، گزینه‌ی دیگر یعنی **List Journals By Subject** وجود دارد که این نیز کاربر را به مجلاتی هدایت می‌کند که بر اساس موضوع مورد علاقه

درخواست و جستجو می‌نماید. به عنوان مثال در این گزینه چنانچه موضوع Library and Information Sciences را وارد کنیم.

Regional Information Center for Science & Technology

ContentSearch

[Main Page](#) [Home Page](#)

List Journals By Subject Field
 Field: Humanities, Social Sciences & Arts

List Journals By Subject
 Subject: Library and Information Sciences

1- Title: [CATALOGING AND CLASSIFICATION QUARTERLY](#)
 Field: Humanities, Social Sciences & Arts
 Publisher: The Haworth Press, Inc.
 ISSN: [0163-9374]

2- Title: [COLLEGE AND RESEARCH LIBRARIES](#)
 Field: Humanities, Social Sciences & Arts
 Publisher: Association of College and Research Libraries
 ISSN: [0010-0870]

3- Title: [INFORMATION TECHNOLOGY AND LIBRARIES](#)

فهرستی از مجلات این موضوع بازیابی می‌شود. برای دسترسی به هر یک از این مجلات، لازم است فرآیندی که در بالا شرح داده شد، پیگیری شود.

پایگاه چکیده انگلیسی مقالات فارسی^{۲۸}

در ایران، تحقیقات علمی در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در رشته‌های مختلف دانشگاهی انجام می‌گیرد. معمولاً نتایج تحقیقات علمی در مجلات معتبر چاپ می‌شود. در حال حاضر، در حدود ۱۱۷۸ نشریه علمی معتبر مربوط به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وجود دارد. گرچه شاید کمتر از $\frac{1}{3}$ از این مجلات به زبان انگلیسی منتشر می‌شود، اما اکثر مجلات معتبر کشور به چاپ

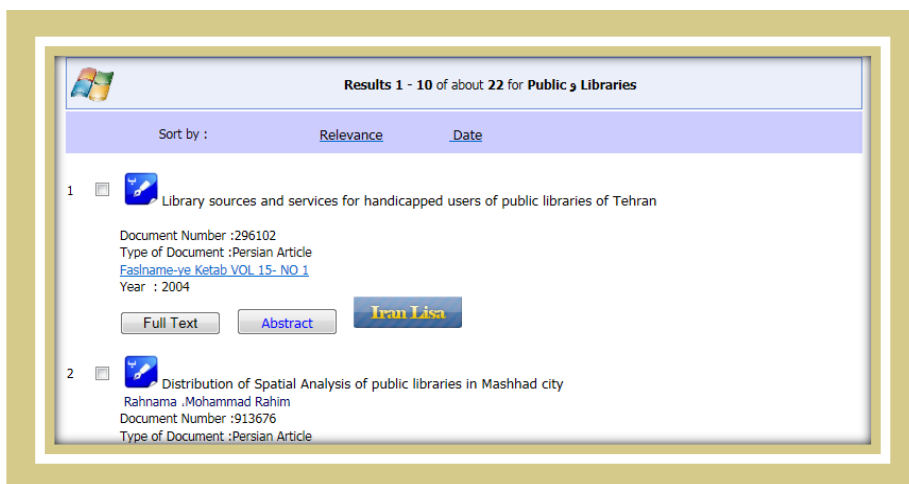
۲۸. این پایگاه توسط مهندس محمد باقر دستغیب طراحی شده است.

مقالات فارسی مبادرت می‌ورزند.

برای چاپ و انتشار نشریات علمی، آئین نامه‌های خاصی از سوی دو وزارت یاد شده در بالا تدوین شده است و سر دبیران نشریات موظف هستند تا قواعد انتشار مجلات علمی را رعایت کنند. یک اصل در چاپ نشریات علمی که نویسندگان و سردبیران بدان عمل می‌کنند، تهیه و درج چکیده انگلیسی مقالات فارسی است. بدین ترتیب، تمام نشریات معتبر کشور، به موازات چاپ مقاله‌های استاندارد، چکیده انگلیسی مقالات فارسی را نیز به چاپ می‌رسانند.

جامعه علمی در سطح جهان لازم است از تحقیقات علمی صورت گرفته در دانشگاه‌ها، موسسات پژوهشی و انجمن‌های علمی با خبر باشد. اطلاع از این مهم بسیار دشوار است، بویژه آنکه شکل انتشار نتایج تحقیقات نیز به زبان فارسی است اما، وجود چکیده در نشریات علمی، این مشکل را آسانتر کرده و مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری با استفاده از این امکانات به طراحی پایگاه چکیده انگلیسی مقالات فارسی مبادرت ورزیده است. بدین ترتیب، محتوای این پایگاه حاوی چکیده انگلیسی مقاله‌هایی است که به زبان فارسی در مجلات علمی کشور منتشر می‌شود.

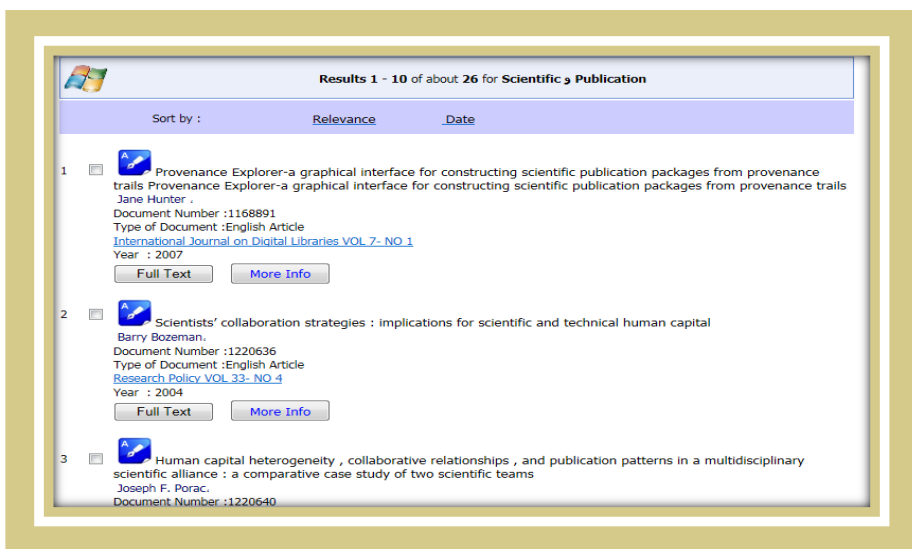

مرکز منطقه‌ای از این طریق در اشاعه و ترویج تحقیقات علمی ایران بین دانشمندان و پژوهشگران بین‌المللی، گام‌های موثر برداشته است. استفاده از این پایگاه‌ها برای غیرفارسی زبانان امری رایج و متداول می‌باشد. تا کنون ده‌ها مقاله که مورد نیاز دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی بین‌المللی بود از این طریق تامین و ارسال شده است. این پایگاه همواره راه‌های رشد و ترقی را طی می‌کند و تعداد چکیده‌های موجود در آن تقریباً برابر با تعداد مقاله‌های فارسی در نشریات علمی کشور است.

پایگاه مقاله‌های انگلیسی

این پایگاه بنا به ضرورت به منظور دسترسی به متن کامل مقاله‌های انگلیسی در رشته‌های موضوعی مختلف دانشگاهی طراحی شده است. مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری به موضوع مالکیت معنوی حساس است و بر اهمیت آن واقف می‌باشد. در حالیکه مرکز منطقه‌ای به این اصل مهم توجه دارد، اما بسیاری از مجلات امکان دانلود مقاله‌های مندرج در شماره‌های مختلف را مجاز می‌شمارد. از اینرو پایگاه اطلاعاتی مقاله‌های انگلیسی با این هدف و با ملاحظات که بیان شد، طراحی و راه‌اندازی شده است. این پایگاه اکنون حاوی صدها هزار رکورد اطلاعاتی است. هر روز بر تعداد مقاله‌های این پایگاه افزوده می‌شود. بدین ترتیب، مرکز منطقه‌ای

اطلاع‌رسانی علوم و فناوری با استفاده از این پایگاه بخش مهمی از نیازهای اطلاعاتی کاربران را تامین می‌کند.

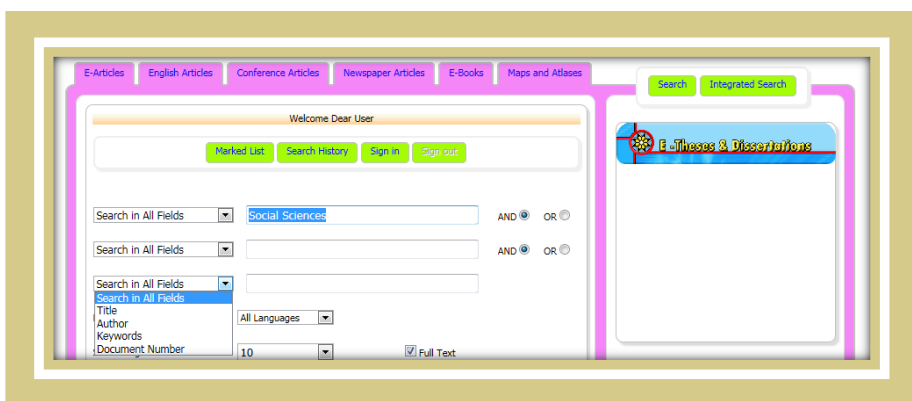

پایگاه اطلاعاتی رساله‌ها و پایان‌نامه‌های لاتین^{۲۹}

مرکز منطقه‌ای علاوه بر پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌های فارسی، پایگاه دیگری را در این حوزه برای رساله‌ها و پایان‌نامه‌های لاتین طراحی و راه اندازی کرده است.

۲۹. این پایگاه توسط رویا مقصودی طراحی شده است.

رکوردهای این پایگاه را متن کامل پایان‌نامه‌های خارجی تشکیل می‌دهد که با Download رکوردها حاصل می‌گردد. برخی از واحدهای مرکز منطقه‌ای مثل اداره خدمات اطلاع رسانی، گروه ارزیابی و توسعه منابع و نیز گروه مدیریت اطلاعات در زمانی که به قدر کافی فراغت دارند، طی برنامه‌ریزی سنجیده و بدون تکرار رکورد یا رکوردها، نسبت به Download پایان‌نامه‌های خارجی اقدام می‌کنند. افزودن دوره‌ای و گاه به گاه رکورد پایان‌نامه‌های خارجی به این پایگاه، به رشد رکوردها کمک کرده و این پایگاه هم اکنون یکی از ارزشمندترین پایگاه‌هایی است که در مرکز منطقه‌ای در پاسخ به سئوالات کاربران، اطلاعات ارزشمندی را به صورت جامع و یکپارچه ارائه می‌دهد. در استفاده از سایر پایگاه‌های مرتبط با پایان‌نامه‌ها، کاربر مجبور است برای جستجو از پایگاهی به پایگاه دیگر که وابسته به سازمان‌ها و دانشگاه‌های کشورهای مختلف است، اقدام کند در حالی که در پایگاه اطلاعاتی رساله‌ها و پایان‌نامه‌های لاتین، جستجو یکبار و به صورت یکپارچه صورت می‌گیرد.

گزارش عملکرد

در صفحه اصلی وب سایت مرکز منطقه‌ای و در ستون بالا، گزینه‌ای وجود دارد با عنوان **واحدهای سازمانی** که با کلیک کردن بر آن، گزینه‌های مختلفی پیش روی کاربر قرار می‌گیرد. یکی از موضوعات مهمی که مورد انتظار کاربران و جامعه علمی است، آگاهی از عملکرد برنامه‌ها و خدماتی است که مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری ارائه می‌دهد.

گرچه درباره برنامه‌ها و خدمات مرکز منطقه‌ای به تفصیل در صفحات پیش سخن گفته شد و هنوز با مراجعه به وب سایت این مرکز می‌توان اطلاعات بیشتری نیز به دست آورد، اما **گزارش عملکرد واحدها** از همه مهمتر به نظر می‌رسد. نظر به اینکه با استفاده از این گزینه می‌توان به مطالب، آمار و ارقام در خور توجهی درباره مرکز منطقه‌ای دست یافت، از اینرو از تکرار مجدد این مباحث خودداری می‌شود. اما، جامعه علمی را در انجام تحقیقات احتمالی به استفاده از این گزینه دعوت می‌کنم. برنامه‌ها و عملکرد اداره مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، گروه پژوهشی ارزیابی و توسعه منابع، گروه پژوهشی زبانشناسی رایانه‌ای، گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات، اداره

روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی و بویژه اداره خدمات اطلاع رسانی که نیازهای اطلاعاتی کاربران از طریق این اداره تامین می‌شود به طور مشروح در این بخش قابل مشاهده است.

در پایان جهت آگاهی از اهمیت عملکرد مرکز منطقه‌ای، لازم است به مطالعات و تحقیقاتی که در این مورد صورت گرفته است اشاره کنم. یکی از تحقیقات حائز اهمیت و درخور توجه، پایان‌نامه‌ای است که در سطح دکتری در گروه آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در دانشگاه فردوسی مشهد توسط دکتر عبدالرضا نورزوی چاکلی صورت گرفته است. در این پایان نامه، سه نهاد اطلاعات علمی کشور یعنی پژوهشگاه

علوم و فناوری اطلاعات، سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران و مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری مورد پژوهش قرار گرفته و نتایجی که توسط محقق به دست آمده است، نشان می‌دهد که مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری از تمام جهات در رأس سازمان‌های برتر اطلاعات علمی کشور قرار دارد. بخشی از پایان‌نامه دکتر نوروزی چاکلی به صورت کتاب و با عنوان "ارزیابی برنامه‌ها و عملکردهای مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری، مقایسه شاخص‌های خدماتی و مدیریتی مراکز بزرگ اطلاع رسانی ایران" توسط مرکز منطقه‌ای در سال ۱۳۸۸ به چاپ رسیده که کاربران می‌توانند با مراجعه به سایت مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و انتخاب گزینه انتشارات و سپس انتخاب کتاب‌ها کتاب مورد اشاره را به رایگان دانلود کنند.

پیوست ۱:

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۲/۱۷ بنا به پیشنهاد شماره ۶۱۴۲/و مورخ ۷۶/۴/۴ وزارت فرهنگ و آموزش عالی و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی و به استناد قانون تأسیس مرکز بین‌المللی علوم و تکنولوژی مصوب ۷۵/۱۱/۳۰ - اساسنامه کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی را به شرح زیر تصویب نمود:

اساسنامه کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی (فناوری)

ماده (۱) موقعیت حقوقی

کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی که از این پس در این اساسنامه از آن به عنوان "کتابخانه" نام برده خواهد شد، دارای شخصیت حقوقی مستقل می‌باشد و وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی به عنوان یک مؤسسه آموزشی و پژوهشی در زمینه آموزش عالی فعالیت خواهد کرد.

ماده (۲) اقامتگاه قانونی

مرکز اصلی کتابخانه در شهر شیراز است.

ماده (۳) اهداف

ایجاد زمینه‌های لازم برای همکاری‌های منطقه‌ای در جهت تبادل اطلاعات و ارتقای سطح علمی و فنی کشورهای منطقه برای نیل به توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی.

تبصره: منظور از "منطقه" کشورهای خاورمیانه، شمال آفریقا، شبه قاره هند، آسیای مرکزی و ناحیه قفقاز می‌باشد.

ماده (۴) وظایف و اختیارات

وظایف و محدوده فعالیت‌های کتابخانه بدون توجه به اولویت ترتیب، به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱. برقراری ارتباطات الکترونیکی راه دور به منظور دریافت و ارسال اطلاعات داخلی و منطقه‌ای حوزه‌های علوم و تکنولوژی.
۲. برقراری نظام مبادله الکترونیکی اطلاعات بین محققان ایرانی و محققان منطقه‌ای
۳. گزینش، تهیه و سازمان‌دهی دانش مکتوب داخلی و منطقه‌ای در حوزه علوم و تکنولوژی.
۴. تشکیل انواع پایگاه‌های اطلاعاتی مربوط به علوم و تکنولوژی.
۵. چاپ و انتشار گزارش پژوهش‌ها، مجلات و کتاب‌های علمی فارسی و غیر فارسی.
۶. بهره‌گیری از امکانات علمی موجود در دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و مراکز اطلاعاتی کشور و مبادله الکترونیکی و پستی این اطلاعات بین دانشگاه‌ها و مراکز اطلاعاتی داخلی و کشورهای منطقه.
۷. پاسخگویی حضوری، مکاتبه‌ای، تلفنی و رایانه‌ای به نیازهای اطلاعاتی اشخاص حقیقی و حقوقی به ویژه دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی داخلی و منطقه.
۸. حمایت از پژوهش‌های داخلی و منطقه‌ای در حوزه علوم و تکنولوژی.
۹. انتشار گزارش پژوهش‌ها، خلاصه گزارش تحقیقات و خبرهای علمی در حوزه‌های علوم و تکنولوژی.
۱۰. برگزاری همایش‌های داخلی و منطقه‌ای در حوزه‌های علوم و تکنولوژی.
۱۱. تأسیس گروه آموزشی کتابداری و اطلاع رسانی در مقاطع مختلف آموزشی برای دانشجویان جمهوری اسلامی ایران و کشورهای منطقه با رعایت ضوابط و مقررات آموزش عالی کشور.
۱۲. تشکیل کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی کوتاه مدت اطلاع رسانی در حوزه علوم و تکنولوژی.
۱۳. برقراری سخنرانی‌های علمی با دعوت از متخصصان داخلی و خارجی.
۱۴. ایجاد و راه‌اندازی شاخه‌های مرکز اطلاع رسانی در سایر مناطق ایران و منطقه.
۱۵. مشارکت در پژوهش‌ها و پروژه‌هایی که در زمینه‌های اطلاع رسانی علوم و تکنولوژی در ایران و منطقه به اجرا در می‌آید.

۱۶. ایجاد زمینه‌های لازم برای جلب همکاری متخصصان ایرانی مقیم خارج از کشور و سایر متخصصان کشورهای منطقه درباره فعالیت‌های کتابخانه.
۱۷. اشاعه اطلاعات گزیده با توجه به نیازهای مستمر محققان مراکز علمی و پژوهشی داخلی و منطقه.
۱۸. ارتقای سطح دانش کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران و منطقه.
۱۹. برقراری ارتباط و تشریک مساعی با اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی داخل و منطقه برای ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی علمی و تخصصی و ارائه خدمات آگاهی‌رسانی جاری.
۲۰. اجرای برنامه‌های علمی و اطلاع‌رسانی و تبادل استاد و دانشجو با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی داخل و منطقه در قالب مجوزهای قانونی موجود و یا کسب مجوز خاص از مجلس شورای اسلامی.
۲۱. ایجاد تشکیلات و سازمان اجرایی مناسب در حوزه فعالیت‌های کتابخانه.
۲۲. استفاده از شیوه‌های نوین تکنولوژی‌های ارتباطی و اطلاعاتی برای ارایه برنامه‌ها و خدمات اطلاع‌رسانی در داخل و منطقه.
۲۳. برقراری ارتباط علمی و اطلاع‌رسانی با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی به ویژه یونسکو، فرهنگستان علوم جهان سوم، سازمان همکاری‌های اقتصادی (اگو) و سازمان کنفرانس اسلامی در جهت فعالیت‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی.
۲۴. برقراری ارتباط و تشریک مساعی با بخش‌های صنعتی، خدماتی و آموزشی برای شناسایی نیازها و تأمین اطلاعات مورد نیاز آنها.
۲۵. ارتباط مستقیم و همکاری نزدیک با مرکز بین‌المللی علوم و تکنولوژی پیشرفته و علوم محیطی ماهان برای تبادل اطلاعات و تأسیس پایگاه‌های اطلاعاتی.

ماده (۵) ارکان

ارکان کتابخانه به ترتیب ذیل است:

۱. هیأت امناء
۲. شورای علمی

۳. رئیس

ماده (۶) هیأت امناء

چگونگی تشکیل و حدود وظایف و اختیارات هیأت امناء مطابق مفاد قانون تشکیل هیأت‌های امناء در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب جلسات ۱۸۱ و ۱۸۳ مورخ ۹ و ۱۳۶۷/۱۲/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی و اصلاحات و مصوبات بعدی است.

ماده (۷) شورای علمی

شورای علمی متشکل از سه نفر به اعتبار سمت و هفت نفر عضو انتصابی به شرح زیر است:

۱. رئیس کتابخانه (رئیس شورا)
 ۲. معاون پژوهشی کتابخانه
 ۳. معاون اداری و پشتیبانی کتابخانه
 ۴. هفت نفر از شخصیت‌های علمی، فنی و اطلاع رسانی کتابخانه و یا سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی که به پیشنهاد رئیس کتابخانه و تأیید هیأت امناء برای مدت ۴ سال با حکم رئیس کتابخانه منصوب می‌شوند.
- تبصره ۱:** تجدید انتصاب حداکثر برای یک دوره مجاز است.
- تبصره ۲:** جلسات شورای علمی حداقل همراه یکبار به طور مستمر و به تعداد بیشتر در صورت ضرورت تشکیل می‌شود.
- تبصره ۳:** رسمیت جلسات بر اساس دعوت کتبی با حضور حداقل هفت نفر در نوبت اول و پنج نفر در نوبت دوم تحقق می‌یابد.
- تبصره ۴:** اعضای انتصابی در صورت غیبت غیر موجه بیش از سه جلسه متوالی یا متناوب مستعفی شناخته خواهند شد.
- تبصره ۵:** در صورت استعفا، فوت یا عزل اعضای انتصابی جانشین برای بقیه دوره منصوب خواهد شد.

تبصره ۶: تصمیمات با اکثریت نسبی معتبر خواهد بود و در صورت تساوی آراء نظر گروهی که رئیس شورا در آن قرار دارد مناط اعتبار خواهد بود.

ماده ۸) وظایف و اختیارات شورای علمی

۱. سیاستگذاری علمی، تخصصی و پژوهشی کتابخانه.
۲. تصویب دستورالعمل‌های داخلی و اجرایی در محدوده مصوبات هیأت امناء.
۳. تصویب پیشنهاد قراردادها و تفاهم‌نامه‌های علمی و اطلاع‌رسانی اعم از داخلی و خارجی برای ارایه به هیأت امناء و کسب مجوز لازم از مراجع ذی صلاح قانونی.
۴. تصویب بودجه سالانه برای ارایه به هیأت امناء.
۵. تصویب مأموریت‌های خارج از کشور اعضای شورای علمی و رئیس کتابخانه.
۶. سیاستگذاری انتخاب انواع کتب و مجله‌های علمی و تخصصی.
۷. تصویب پیشنهاد برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی.
۸. تصویب پیشنهاد چاپ و نشر کتاب‌های فارسی و غیرفارسی.
۹. تصویب پیشنهاد سفرهای علمی، فرصت‌های مطالعاتی و دوره‌های آموزشی اعضا.
۱۰. تصویب پیشنهاد استخدام‌های جدید، ترفیع پایه و ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی.
۱۱. تصویب طرح‌های پژوهشی.
۱۲. بررسی تأسیس گروه آموزش علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و ارایه پیشنهاد آن به مراجع مربوط.

ماده ۹) رئیس کتابخانه

رئیس کتابخانه مدیر اجرایی و نماینده قانونی آن است که از طرف وزیر فرهنگ و آموزش عالی از میان شخصیت‌های علمی، فنی و اطلاع‌رسانی کشور برای مدت چهار سال انتخاب می‌شود و انتخاب وی برای دوره‌های بعد بلامانع است.

تبصره: در صورت عزل به هر دلیل و با تشخیص وزیر فرهنگ و آموزش عالی،

استعفا یا فوت، شخص جانشین برای باقی مانده دوره مربوط منصوب خواهد شد.

ماده (۱۰) وظایف و اختیارات رئیس کتابخانه

رئیس کتابخانه مجری مصوبات هیأت امناء و شورای علمی است و علاوه بر ضوابط قانونی لازم الاجرا و مفاد اساسنامه وظایف زیر در حیطه مسئولیت‌های او تعیین می‌شود:

۱. نظارت بر حسن اجرای کلیه امور کتابخانه.
۲. انتصاب رئیس گروه‌ها و شعبه‌های وابسته، معاونان و مدیران.
۳. تهیه تشکیلات تفصیلی و پست‌های سازمانی برای ارایه به شورای علمی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور با هماهنگی وزارت فرهنگ و آموزش عالی.
۴. تهیه بودجه سالانه و گزارش عملکرد کتابخانه برای ارایه به هیأت امناء و وزارت فرهنگ و آموزش عالی.
۵. امضای قراردادهای و مقاوله نامه‌های داخلی و خارجی و اجرای مفاد آنها پس از تصویب مراجع ذی ربط.
۶. امضای اوراق و اسناد مالی، چک‌های بانکی و دیگر اسناد به حساب کتابخانه طبق مقررات مربوط.
۷. پیشنهاد هفت نفراعضای انتصابی شورای علمی و صدور احکام آنها پس از تأیید هیأت امناء.

ماده (۱۱) منابع مالی

کتابخانه همچون سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی دارای ردیف بودجه در قانون بودجه عمومی کل کشور خواهد بود و از نظر اجرایی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی است. سایر منابع مالی کتابخانه عبارتند از:

۱. کمک‌های دولتی.
۲. کمک‌ها و هدایای مردمی.
۳. کمک‌های مراکز و نهادهای شناخته شده رسمی داخلی و خارجی.

۴. کمک‌های دولت‌های عضو فرهنگستان علوم جهان اسلام.
 ۵. کمک‌های دولت‌های عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی (ا.ک.و)، سازمان کنفرانس اسلامی و یونسکو.
 ۶. درآمدهای اختصاصی ناشی از فعالیت‌های اطلاع‌رسانی و علمی.
 ۷. فروش تولیدات شامل نشریات، کتب، نرم‌افزارهای رایانه‌ای، و انجام خدمات مشاوره‌ای علمی و پژوهی.
- این اساسنامه به موجب نامه شماره ۷۷/۲۱/۲۹۷۳ مورخ ۱۳۷۷/۳/۳۱ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

حسن حبیبی

معاون اول رئیس‌جمهور

پیوست ۲:

شیوه نامه ثبت، گردآوری، سازماندهی و اشاعه مقالات نشریات ادواری علمی

مقدمه:

بر اساس آیین نامه کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری، این نظام مسئولیت برنامه‌ریزی کلان، سیاستگذاری و تدوین ضوابط در امر فراهم آوری، سازماندهی و پردازش، بازیابی و اشاعه اطلاعات و زیرساختهای ارتباطی شامل:

- طراحی و پیاده‌سازی نظام استانداردها و ضوابط نظام.
- تعیین حدود وظایف زیرمجموعه‌ها در اجرای نظام.
- ایجاد نظام ثبتی اطلاعات علمی، تحقیقاتی و فناوری را برعهده دارد.

شیوه نامه حاضر، به منظور استانداردسازی و ساماندهی وضعیت مقالات علم و فناوری از طریق مدیریت و اجرای سامانه ثبت، سازماندهی و اشاعه مقالات نشریات ادواری علمی در سه حوزه مورد اشاره ابلاغ می‌شود.

این شیوه‌نامه، شرایط نشریات برای پذیرش و ثبت در سازمان متولی و شرایط نحوه عملکرد سازمان متولی در چارچوب فرایندهای ثبت، گردآوری، سازماندهی و اشاعه مقالات علمی را تبیین می‌کند.

روند انجام کار

از زمان تصویب این شیوه‌نامه در کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری و ابلاغ آن توسط رییس این کمیسیون، سازمان متولی موظف است ضمن اعلام زمانبندی مشخص، شرایط فنی لازم برای حصول به شاخص‌ها و استانداردهای مصوب کمیسیون را فراهم آورد و تحت نظارت مستمر این کمیسیون و گرفتن بازخوردها برای بهبود و ارتقا سیستم، فعالیت نماید. همزمان، دستورالعمل اجرایی در خصوص نحوه ارسال و ثبت مقالات، توسط سازمان متولی به کلیه ناشران ابلاغ می‌شود.

طراحی راهکارهای مناسب برای ترغیب ناشران در عمل به این آیین‌نامه در گام‌های بعدی در دستور کار کمیسیون قرار خواهد گرفت.

تعاریف و اختصارات

۱. کمیسیون: کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری که در این شیوه‌نامه به اختصار کمیسیون خوانده می‌شود.
 ۲. سامانه ثبت، سازماندهی و اشاعه مقالات نشریات ادواری علمی: سامانه‌ای است برای استانداردسازی ساز و کار ثبت، سازماندهی و اشاعه مقالات علمی که بر اساس شیوه‌نامه حاضر و تحت نظارت کمیسیون توسط سازمان متولی مدیریت و اجرا می‌شود و در این شیوه‌نامه، به اختصار، واژه "سامانه" به کار می‌رود.
 ۳. سازمان متولی: سازمانی که از سوی کمیسیون به عنوان متولی ثبت، سازماندهی و اشاعه مقالات علمی تعیین می‌شود.
 ۴. نشریه علمی: عبارت است از نشریه دارای فرایند داوری (همترازخوانی) که مطالعات مرتبط با یک حوزه را منتشر کند.
 ۵. کمیته تخصصی استاندارد: یکی از کمیته‌های تخصصی زیر مجموعه کمیسیون که به مطالعه و پیشنهاد استانداردهای مربوط به ثبت، سازماندهی و اشاعه منابع اطلاعات علم و فناوری جهت تصویب و ابلاغ توسط کمیسیون می‌پردازد.
- سازمان متولی، مسئول مطالعه در خصوص مباحث فنی و زیرساختی موردنیاز برای فرایندهای ثبت، گردآوری، سازماندهی و اشاعه، به منظور طراحی ساز و کار سامانه است. بدیهی است پیشنهادات فنی سازمان متولی، پس از تصویب در کمیسیون قابل اجرا خواهند بود.

۱. گردآوری و ثبت

۱.۱ مالک اثر

مخاطب سازمان متولی و کمیسیون در بحث داراییهای فکری و حقوق مالکیت فکری مربوط به مقاله، منحصرأ ناشر می‌باشد و حل و فصل مسائل مربوط به تعیین

مالک حقوق مادی و معنوی مقاله به توافق میان ناشر و مولف مربوط می‌شود.

۲. پذیرش و ثبت مقاله

ناشر موظف است پس از مرحله همترازخوانی مقالات و حداکثر تا زمان انتشار نشریه، نسبت به ارسال یک نسخه از آن (در قالب تعیین شده توسط سازمان متولی) به سازمان متولی و دریافت شناسه ثبت دیجیتالی از این سازمان اقدام نماید. تبصره: سازمان متولی با همکاری و تعامل کمیته تخصصی استاندارد، مسئول مطالعه، طراحی و ارائه تمهیدات لازم برای ایجاد تسهیلات ثبت و اخذ شناسه (کد ثبتی) می‌باشد و بر اساس استانداردهای کددهی، نظام تعیین شناسه مقالات علمی را برای تصویب به کمیسیون پیشنهاد می‌دهد.

۳. سازماندهی (پردازش، ذخیره سازی و بازیابی)

۳.۱ عناصر اطلاعاتی

سازمان متولی موظف است طراحی بخش ذخیره و بازیابی اطلاعات مقالات سامانه را به نحوی تدارک ببیند که موارد زیر از طریق آن قابل بازیابی باشند:

۱. اطلاعات کتابشناختی

۲. نمایه موضوعی

۳. چکیده

۴. نمایه موضوعی و چکیده به زبان دیگر

۵. فهرست مراجع

تبصره: استانداردهای مربوط به جزئیات موارد ذکر شده با تعامل میان سازمان متولی و کمیته تخصصی استاندارد، تدوین و به تصویب کمیسیون خواهد رسید.

۳.۲ نمایه سازی

نمایه سازی در عنوان، چکیده و در صورت لزوم، متن مقالات و با استفاده از واژگان کنترل شده و نمایه سازی تخصصی انجام می‌گیرد و لازم است سازمان متولی،

مستندات طرحی و همچنین برنامه زمانبندی پیش‌بینی شده خود را برای دستیابی به امکانات فنی و زیرساخت مورد نیاز به کمیسیون اعلام نماید.

۴. اشاعه

۴.۱ تعیین سطح اشاعه

۴.۱.۱ ارائه اطلاعات کتابشناختی، نمایه موضوعی و چکیده به زبان اصلی و به زبان دیگر، بر مبنای استاندارد و به صورت رایگان الزامی است.

۴.۱.۲ مشاهده و دریافت تمام متن، برای اشخاص و بر مبنای تفاهم انجام شده با ناشر به منظور استفاده شخصی و فقط برای اهداف پژوهشی و آموزشی میسر خواهد بود.

۴.۱.۳ برای جلوگیری از استفاده فراتر از قالب تعریف شده، ساز و کار فنی و نظارتی سیستم مشاهده، با ضریب امنیتی بالا طراحی شود به طوریکه امکان تشخیص و پیش‌سوءاستفاده‌های احتمالی و پیگیری‌های قانونی را ممکن سازد.

۴.۲ تعیین نحوه فروش تمام متن اثر

۴.۲.۱ به منظور شفاف‌سازی نحوه تعامل سازمان متولی و ناشر در مورد نحوه قیمت‌گذاری و تقسیم درآمد حاصل از فروش مقالات، قرارداد و یا تفاهم نامه حقوقی توسط سازمان متولی طراحی و پس از تصویب در کمیسیون، اجرایی شود.

۴.۲.۲ سازمان متولی، با لحاظ کردن موارد عمومی و اختصاصی متناظر با سیاست‌های قیمت‌گذاری و اشاعه هر نشریه، اقدام به عقد قرارداد با هر یک از ناشرین می‌کند و درآمد ناشی از ارائه متن بین ناشر و سازمان متولی بر این اساس تقسیم می‌شود.

۵. حقوق نظام ثبت، پردازش و اشاعه مقالات

۵.۱ کمیسیون، سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرای این شیوه نامه در سامانه را به عهده دارد.

- ۵.۲ لازم است تمهیدات قانونی یا تشویقی برای الحاق نشریات دیگر (غیر وابسته به کمیسیون نشریات وزارت علوم) بررسی گردد.
- ۵.۳ سامانه فوق متعلق به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

پیوست ۳:

شیوه نامه ثبت، پردازش و اشاعه گردهمایی های علمی و مقالات آن

۱. مقدمه

بر اساس آیین نامه کمیسیون نظام اطلاع رسانی علوم و فناوری، این کمیسیون مسئولیت برنامه‌ریزی کلان، سیاستگذاری و تدوین ضوابط در امر گردآوری و ثبت، سازماندهی و اشاعه اطلاعات و منابع اطلاعاتی علم و فناوری و زیرساختهای ارتباطی شامل:

- طراحی و پیاده‌سازی نظام استانداردها و ضوابط نظام.
- تعیین حدود وظایف زیرمجموعه‌ها در اجرای نظام.
- ایجاد نظام ثبتی اطلاعات علمی، تحقیقاتی و فناوری را بر عهده دارد.

شیوه نامه حاضر، به منظور پیاده‌سازی نظام استانداردها و ساماندهی ثبت گردهمایی‌های علمی کشور و همچنین ثبت، سازماندهی و اشاعه مقالات ارائه شده در این گردهمایی‌ها تهیه شده است.

۲. تعاریف و اختصارات

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

کمیسیون: کمیسیون نظام اطلاع رسانی علم و فناوری

سامانه: سامانه‌ای است برای استانداردسازی سازوکار ثبت، سازماندهی و اشاعه گردهمایی‌های علمی و مقالات آن که بر اساس شیوه‌نامه حاضر و تحت نظارت کمیسیون توسط سازمان متولی مدیریت و اجرا می‌شود و در این شیوه نامه، به اختصار، واژه "سامانه" به کار می‌رود.

سازمان متولی: سازمانی که توسط کمیسیون و بر اساس استانداردها و ضوابط تعیین شده برای اجرای طرح ثبت، پردازش و اشاعه گردهمایی‌های علمی و مقالات

مربوطه حائز صلاحیت شناخته شود.

گردهمایی علمی: نشست برای هم‌اندیشی صاحب‌نظران در یک زمینه علمی است که طی آن مقالات داوری شده و منتخب از سوی هیات داوران در یک زمینه علمی، ارائه شود و مورد نقد و بررسی و یا پرسش و پاسخ قرار گیرد و سپس در قالب یک مجموعه مقالات (الکترونیک یا چاپی) قابل ارائه باشد. در این شیوه نامه به اختصار، واژه گردهمایی به کار می‌رود.

۳. روند انجام کار

پس از تصویب این شیوه‌نامه، سازمانهای متولی توسط کمیسیون تعیین می‌شود. با ابلاغ آن توسط رییس کمیسیون، سازمان متولی موظف است ضمن اعلام زمانبندی مشخص، شرایط فنی لازم برای حصول به شاخص‌ها و استانداردهای مصوب کمیسیون را فراهم آورد و تحت نظارت مستمر این کمیسیون و گرفتن بازخوردها برای بهبود و ارتقا سیستم، فعالیت نماید. همزمان، دستورالعمل اجرایی در خصوص نحوه ارسال و ثبت گردهمایی‌ها و مقالات، توسط سازمان متولی تهیه می‌شود.

طراحی راهکارهای مناسب برای ترغیب و الزام پژوهشگران و دست‌اندرکاران برگزاری گردهمایی‌های علمی در عمل به این آیین نامه، در گام‌های بعدی در دستور کار کمیسیون و نهادهای مرتبط در وزارت قرار خواهد گرفت.

۴. گردهمایی

۴.۱ شرایط لازم گردهمایی برای ثبت در سامانه

۴.۱.۱ الزام به داوری

۴.۱.۲ ارائه مقالات به همراه پرسش و پاسخ یا نقد

۴.۱.۳ ارائه مجموعه مقالات به صورت الکترونیکی یا چاپی

۴.۱.۴ دارا بودن متولی حقوقی

۴.۱.۵ ارائه مشخصات گردهمایی شامل:

- ا. عنوان گردهمایی
 - ب. تاریخ برگزاری گردهمایی
 - ت. موضوع گردهمایی
 - ث. مشخصات برگزارکنندگان گردهمایی (موسسه، سازمان، ...)
 - ج. مشخصات ساختار علمی گردهمایی (کمیته علمی، داوران)
 - ح. تعداد شرکت کنندگان گردهمایی
 - خ. تعداد مقالات پذیرفته شده
 - د. تعداد مقالات ارسال شده به گردهمایی
- تبصره:** اطلاعات مربوط به بندهای ح، خ، د پس از برگزاری گردهمایی و به منظور تکمیل اطلاعات گردهمایی، دریافت می‌شوند.

۴.۲ نحوه تخصیص شناسه و وب سایت گردهمایی

- ۴.۲.۱ شناسه (کد ثبتی) تخصیص یافته به گردهمایی، شناسه‌ای منحصر به فرد است و به ترتیب، شناسه مربوط به مجموعه مقالات و شناسه هر یک از مقالات در مراحل بعدی به آن اضافه می‌شوند، به نحوی که مجموعه آن معرف یک مقاله مشخص از یک گردهمایی (و مجموعه مقالات مربوطه) باشد.
- ۴.۲.۲ سازمان متولی موظف است در صورت درخواست برگزارکنندگان گردهمایی، وب سایت اختصاصی به گردهمایی تخصیص دهد به طوری که انجام کلیه امور مربوط به گردهمایی شامل: وب سایت، نمایش اعلانات، فراخوان مقالات، داوری الکترونیکی، پذیرش مقالات به صورت الکترونیکی، ثبت نام شرکت در گردهمایی و تولید مجموعه مقالات از طریق آن وب سایت (و حتی الامکان) به صورت الکترونیکی قابل انجام باشد.
- ۴.۲.۳ ارسال تقاضای ثبت گردهمایی به سازمان متولی قبل از فراخوان مقالات توسط برگزارکننده گردهمایی.
- ۴.۲.۴ دریافت شناسه ثبتی و دسترسی وب سایت اختصاصی گردهمایی (در صورت تمایل) از سازمان متولی توسط برگزارکننده گردهمایی صورت گیرد.

۴.۳ مقالات گردهمایی

۴.۴ شرایط لازم مجموعه مقالات گردهمایی علمی برای ثبت و سازماندهی و

اشاعه در سامانه

- ۴.۴.۱ طی کردن فرآیند داوری و همتراز خوانی
- ۴.۴.۲ ارائه موارد زیر به صورت الکترونیکی:
 - أ. شناسه گردهمایی برای بازخوانی اطلاعات کامل گردهمایی.
 - ب. اطلاعات کامل پدیدآورنده (پدیدآورندگان).
 - ت. عنوان کامل مقاله، کلیدواژه‌ها، چکیده به زبان فارسی و زبان دیگر.
 - ث. اطلاعات کامل کتابشناختی منابع و مآخذ.
 - ج. مجموعه مقالات گردهمایی (در صورت عدم استفاده از وب سایت تخصیص یافته سازمان متولی).
 - ح. بروشور، پوستر و فراخوان گردهمایی.
- ۴.۴.۳ رعایت استانداردهای مربوط به فرمت ثبت مقاله برای بارگذاری در سامانه (مطابق استاندارد اعلام شده توسط سازمان متولی)

۴.۵ ثبت، سازماندهی و اشاعه مقالات در سامانه

۴.۶ مالکیت مقاله

مخاطب سازمان متولی و کمیسیون در بحث حقوق مالکیت فکری مربوط به مقاله گردهمایی علمی، منحصراً برگزارکننده گردهمایی می‌باشد و حل و فصل مسائل مربوط به تعیین مالک حقوق مادی و معنوی مقاله به توافق میان برگزارکننده و مؤلفان مربوط می‌شود.

۴.۷ ثبت و شناسه مقاله

سازمان متولی موظف است پس از دریافت مجموعه مقالات، اقدام به تخصیص

شناسه ثبتی برای هر یک از مقالات نماید.

۴.۸ سازماندهی

۴.۸.۱ نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی

نمایه‌سازی درعنوان، چکیده و در صورت لزوم، متن مقالات و با استفاده از واژگان کنترل شده و نمایه‌سازی تخصصی انجام می‌گیرد.

۶.۲.۲ فهرست عناصر اطلاعاتی

الف. اطلاعات گردهمایی

- عنوان
- موضوع
- برگزارکننده
- تاریخ برگزاری

ب. اطلاعات مقاله

- عنوان
- کلیدواژه‌ها
- زبان ارائه
- نوع ارائه (شفاهی، پوستر، مجموعه مقالات، ...)
- چکیده
- نمایه موضوعی (طبیعی، کنترل شده، ...)
- نمایه استنادی
- چکیده به زبان دیگر
- فهرست منابع و مآخذ

۴.۹ اشاعه

۴.۹.۱ تعیین سطح اشاعه

الف. ارائه اطلاعات کتابشناختی، نمایه موضوعی و چکیده به زبان اصلی و به زبان

دیگر، بر مبنای استاندارد و به صورت رایگان الزامی است.

ب. مشاهده و دریافت تمام متن، برای اشخاص و بر مبنای تفاهم انجام شده با برگزارکننده گردهمایی به منظور استفاده شخصی و فقط برای اهداف پژوهشی و آموزشی میسر خواهد بود.

ج. برای جلوگیری از استفاده فراتر از قالب تعریف شده، ساز و کار فنی و نظارتی سیستم مشاهده، با ضریب امنیتی بالا طراحی شود به طوری که امکان تشخیص و پایش سوء استفاده‌های احتمالی و پیگیری‌های قانونی را ممکن سازد.

۶.۴.۲ تعیین نحوه فروش تمام متن

به منظور شفاف‌سازی نحوه تعامل سازمان متولی و برگزارکننده در مورد نحوه قیمت‌گذاری و تقسیم درآمد حاصل از فروش مقالات، قرارداد و یا تفاهم‌نامه حقوقی توسط سازمان متولی طراحی و پس از تصویب در کمیسیون اجرایی شود.

۴.۹.۲ نحوه تسهیم درآمد

درآمد ناشی از ارائه تمام متن، بر اساس قراردادی که بین برگزارکننده و سازمان متولی تنظیم شده تقسیم می‌شود، مسئولیت تعیین و پرداخت حق السهم نویسنده(گان) مقاله بر عهده برگزارکننده می‌باشد.

۵. حقوق، توسعه و نظارت سامانه

۵.۱.۱ کمیسیون، سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرای این شیوه‌نامه در سامانه را به عهده دارد.

۵.۱.۲ لازم است تمهیدات قانونی یا تشویقی برای الحاق گردهمایی‌ها به سامانه بررسی شود.

۵.۱.۳ سامانه فوق متعلق به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

پیوست ۴ :

تفاهم‌نامه چاپ و انتشار نشریات

انتشار به موقع مجلات علمی، ضامن دستیابی پژوهشگران به آخرین دستاوردهای علمی است. از سوی دیگر، نظام‌های نمایه‌سازی ملی و بین‌المللی همچون ISC و ایران ژورنال، با چاپ و انتشار به موقع نشریات می‌توانند مأموریت‌های خود را از قبیل سنجش تولیدات علمی نویسندگان، دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، گروه‌های آموزشی، رشته‌های موضوعی و ایجاد دسترسی سایر پژوهشگران به مقالات علمی به صورت الکترونیکی، به اجرا درآورند. برای نیل به این اهداف و کمک به دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی و انجمن‌های علمی کشور، در چاپ و نشر مجلات علمی معتبر، تفاهم‌نامه حاضر بین مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) به نمایندگی جناب آقای دکتر جعفر مهرداد و به نشانی شیراز، بلوار جمهوری اسلامی، خیابان جام جم، که در این تفاهم‌نامه به اختصار مرکز/ پایگاه نامیده می‌شود از یک سو و

.....
 که از این پس در این تفاهم‌نامه دانشگاه نامیده می‌شود از سوی دیگر، به شرح زیر منعقد می‌گردد:

صاحب امتیاز مجله/ مجلات علمی ذیل:

(۱)

(۲)

(۱) موضوع تفاهم‌نامه

۱-۱) چاپ و انتشار مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی معتبر دانشگاه و درونداد و پردازش محتوای این مجلات در ISC و ایران ژورنال.

تبصره ۱: منظور از مجلات معتبر، مجلاتی است که اعتبار خود را از کمیسیون

نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گرفته و یا مجوز نمایه‌شدن در پایگاه‌های ISI و Scopus را دریافت کرده‌اند.

۲) مدت اعتبار تفاهم‌نامه

۱-۲) از تاریخ انعقاد قرارداد به مدت دو سال می‌باشد.

تبصره ۲): در صورتی که هر یک از طرفین سه ماه پیش از انقضای مدت مذکور، عدم تمایل خود را به ادامه روابط تفاهم‌نامه حاضر کتبا به طرف دیگر اعلام ننماید، روابط قراردادی طرفین کماکان به مدت ۲ سال دیگر تمدید شده تلقی خواهد شد.

۳) تعهدات دانشگاه

۱-۳) حداکثر ظرف یک ماه پس از امضای این تفاهم‌نامه یک شخص حقوقی مطلع را به عنوان نماینده و رابط اجرایی خود برای اجرای مفاد تفاهم‌نامه به مرکز/ پایگاه معرفی خواهد کرد. بدیهی است تصمیمات و اقدامات رابط اجرایی به منزله نظرات و اقدامات دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۳): کلیه مکاتبات بین دانشگاه و مرکز/ پایگاه از طریق معاونین پژوهشی انجام خواهد شد.

۲-۳) دانشگاه کلیه شماره‌های یک سال پیش (۱۳۹۱) مجلات علمی موضوع این تفاهم‌نامه را حداکثر ظرف مدت یک ماه از امضای این تفاهم‌نامه به صورت الکترونیکی (از طریق DVD یا سامانه الکترونیکی مرکز) در اختیار مرکز/ پایگاه قرار دهد.

تبصره ۴): دانشگاه در صورتی که شماره‌های پیشین مجلات موضوع بند (۲-۳) را نیز در اختیار دارد فایل الکترونیکی یا چاپی آنها را به مرکز/ پایگاه ارسال کند.

۳-۳) شماره‌های آماده چاپ مجلات (به صورت DVD) را به صورت داوری شده، فرمت دهی شده و آماده چاپ، حداقل یک ماه قبل از موعد چاپ مجله در اختیار مرکز/ پایگاه قرار دهد.

تبصره ۵): روابط کاری بین مجله و نویسنده یا نویسندگان، حقوق و مالکیت معنوی مولفان مقالات به سیاست‌های مجله و سردبیری بستگی دارد و مرکز/ پایگاه در این زمینه مسئولیتی ندارد.

۴-۳) در کنار نام دانشگاه نام (فارسی و انگلیسی) و آرم مرکز/ پایگاه روی جلد و پشت جلد و در صورت لزوم در صفحه شناسنامه مجله قرار می‌گیرد.

۳-۵) متعهد می‌گردد که از نصب تمام متن مقالات و شماره‌های مختلف مجلات پس از امضای تفاهم‌نامه در سایت دانشگاه یا مجله خودداری کند. قراردادن چکیده فارسی یا انگلیسی و اطلاعات کتابشناختی مقاله‌ها بلامانع است.

تبصره ۶): قراردادن گزینه‌ای به منظور اشاره به قابلیت دسترسی به متن کامل مقالات این مجلات در سایت‌های مرکز/ پایگاه از سوی دانشگاه ضروری خواهد بود.

۳-۶) از ارسال نسخه چاپی یا الکترونیکی مجلات موضوع این تفاهم‌نامه به نظام‌های نمایه‌سازی داخلی جدا خودداری کند. ارسال نشریات برای نظام‌های نمایه‌سازی ملی و بین‌المللی به عهده مرکز/ پایگاه خواهد بود.

۳-۷) کلیه درخواست‌های رسیده برای خرید مجلات علمی به مرکز/ پایگاه انتقال داده شود.

۳-۸) متعهد می‌گردد نام و نشانی مشترکین مجله را جهت توزیع سریع و گسترده در سطح ملی و بین‌المللی در اختیار مرکز و پایگاه قرار دهد.

۳-۹) از آنجا که مجلات موضوع این تفاهم‌نامه سیاه و سفید می‌باشد، دانشگاه متعهد می‌گردد که از ارسال مجلات رنگی خودداری کند.

۳-۱۰) متعهد می‌گردد که تعداد مقالات هر شماره از مجله را بین ۷ تا ۱۰ مقاله تنظیم نماید.

۴) تعهدات مرکز/ پایگاه

۴-۱) حداکثر یک ماه پس از دریافت DVD آماده چاپ مجلات، آنها را در ۵۰۰ نسخه چاپ و تعداد ۴۵۰ نسخه را توزیع نموده و تعداد ۵۰ نسخه را به دانشگاه ارسال

نماید.

تبصره ۷): چنانچه دانشگاه مایل به دریافت نسخه‌های اضافی باشد، می‌تواند هزینه‌های نسخه‌های اضافی را پرداخت و مرکز/ پایگاه نسبت به چاپ نسخه‌های مورد نظر دانشگاه اقدام کند.

تبصره ۸): چنانچه روند نشر مجلات براساس شرایط علمی و فناوری کشور ایجاب کند که مجلات از ابتدا به صورت الکترونیکی منتشر شود و ناشران مجلات همسان با ناشران بزرگ بین‌المللی نشر الکترونیکی را در اولویت برنامه‌های کاری قرار دهند، این موضوع در اولین نشست مربوط به بند (۳-۴) از ماده ۴ این تفاهم‌نامه مطرح و مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفته و در نهایت تصمیمات لازم اتخاذ خواهد شد.

(۲-۴) متعهد می‌گردد، علاوه بر اقدام براساس بند (۳-۶) محتوای مقالات مجلات موضوع این تفاهم‌نامه را به صورت کامل در ISC و ایران ژورنال نیز قرار دهد.

(۳-۴) مرکز/ پایگاه به منظور تعامل با طرف قرارداد و دریافت نظرات و پیشنهادات آن، در هر دوره یکساله نسبت به تشکیل یک جلسه متشکل از معاونین پژوهشی، سردبیران و رابطین کلیه طرف‌های قرارداد که این تفاهم‌نامه را امضاء نموده‌اند در شیراز اقدام خواهد کرد.

(۴-۴) مرکز/ پایگاه تلاش خود را در جهت محافظت از حقوق مالکیت معنوی تولیدکنندگان محتوای علمی مجله‌ها از نظر امنیت و جلوگیری از سوء استفاده بکار خواهد بست.

(۵-۴) کلیه فرایندهای چاپ و نشر مجلات تا پایان سال ۱۳۹۲ توسط سیستم مدیریت نشر مجلات مرکز/ پایگاه که نسخه‌ای از آن به کلیه مجلات موضوع این تفاهم‌نامه داده خواهد شد، انجام می‌گردد.

۵) ضوابط مالی

(۱-۵) روابط مالی بین مجلات موضوع این تفاهم‌نامه و نویسندگان مقالات، فقط بین دانشگاه و نویسندگان بوده و مرکز/ پایگاه به هیچ وجه در آن وارد نخواهد شد.

۲-۵) کلیه هزینه‌های چاپ و انتشار مجلات از سوی مرکز/ پایگاه تامین می‌گردد.
تبصره ۹): طرف قرارداد متعهد می‌شود مبلغ ۲.۵۰۰.۰۰۰ ریال معادل دویست و پنجاه هزار تومان جهت ایجاد ساختار توزیع مجلات، به حساب درآمد اختصاصی مرکز/ پایگاه که بعداً اعلام خواهد شد واریز نماید.
۳-۵) کلیه درآمدهای حاصله از فروش نسخه‌های چاپی و الکترونیکی مجلات موضوع این قرارداد مربوط به مرکز/ پایگاه است.

۶) سایر شروط و توافقات

۱-۶) در صورت بروز هرگونه اختلاف در تفسیر و اجرای مفاد این تفاهم‌نامه، موضوع به کمیته متشکل از معاونین پژوهشی مرکز/ پایگاه و دانشگاه ارجاع خواهد شد و نظر این کمیته مورد تایید بوده و قابل اعتراض نخواهد بود.
تفاهم نامه حاضر در تاریخ در ۶ ماده، ۹ تبصره و در دو نسخه بین طرفین امضا و مبادله گردید.
• در صورت بوجود آمدن شرایط فوق‌العاده اقتصادی که مرکز منطقه‌ای و ISC نتواند به تعهدات خود عمل کند، تعهدات ارائه شده کان لم یکن خواهد شد.

دکتر جعفر مهراذ

رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی

علوم و فناوری و

سرپرست پایگاه استنادی علوم

جهان اسلام

.....

.....

.....

پیوست ۵ :

تفاهم‌نامه تأسیس شاخه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

این تفاهم‌نامه بین مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و دانشگاه جهت استقرار شاخه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در آن دانشگاه به شرح زیر منعقد می‌گردد.

الف) تعهدات دانشگاه

۱. شاخه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری در دانشگاه مستقیماً زیر نظر معاون پژوهشی دانشگاه در کتابخانه اصلی (مرکزی) دانشگاه دایر خواهد شد.
۲. دانشگاه متعهد می‌شود که امکانات اطلاع رسانی شاخه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری مورد استفاده کلیه کاربران دانشگاه و کاربران بخش خصوصی و عمومی خواهد بود. بدیهی است این دانشگاه باید تسهیلات استفاده عمومی را فراهم آورد.
۳. دانشگاه تعهد می‌کند فضایی مناسب جهت استقرار شاخه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری به منظور ارائه خدمات علمی و فنی فراهم آورد.
۴. اختصاص یک خط تلفن و نمابر جهت برقراری ارتباط با مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری به منظور تأمین کامل نیازهای اطلاعاتی کاربران.
۵. تأمین نیروی انسانی واجد شرایط (ترجیحاً کارشناس علم اطلاعات و دانش‌شناسی و یا مهندس کامپیوتر) جهت فعالیت در شاخه مرکز منطقه‌ای به صورت تمام وقت. تعداد افراد شاغل در شاخه بستگی به میزان نیاز و تعداد کاربرانی دارد که از شاخه استفاده خواهند کرد.
۶. دانشگاه متعهد می‌شود در صورت نیاز به تعویض مسئول شاخه، سرپرستی شاخه‌ها در مرکز منطقه‌ای، این امر بدون هماهنگی با مرکز منطقه‌ای انجام نپذیرد.
۷. دعوت سالانه جهت بازدید و ارزیابی عملکرد شاخه.

۸. برقراری امکانات اینترنتی با پهنای باند مناسب جهت استفاده از سایت مرکز منطقه‌ای و ارتباط دائمی با مرکز (پست الکترونیکی). ارسال مدارک خواسته شده از مرکز منطقه‌ای به دانشگاه از طریق پست الکترونیکی انجام خواهد شد.

۹. تامین دستگاه‌های رایانه‌ای و دستگاه‌های چاپگر لیزری به شاخه اطلاع‌رسانی به تعداد مورد نیاز.

۱۰. درخواست هر نوع اطلاعات اعم از مقاله مجلات، مقاله کنفرانس، پایان نامه، استاندارد، کتاب و غیره (به زبان انگلیسی) از شعبه اصلی مرکز منطقه‌ای برابر با تعرفه‌های مرکز منطقه‌ای مصوب هیأت امناء صورت خواهد گرفت. در این مورد واریز پنجاه میلیون ریال بابت استفاده از خدمات مرکز منطقه‌ای (شامل هزینه‌های پستی) به حساب سیبا شماره ۰۲۱۷۲۴۰۳۰۰۲۰۰۹ نزد بانک ملی شعبه فلکه گاز (خاکشناسی) به نام تمرکز درآمدهای اختصاصی مرکز منطقه‌ای و تحویل فیش بانکی به مرکز منطقه‌ای ضروری می‌باشد.

۱۱. دانشگاه متعهد می‌شود که تابلویی با مضمون

شاخه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری واحد دانشگاه

در محل شاخه و در جای مناسب تهیه و نصب نماید.

۱۲. دانشگاه متعهد می‌شود در پایان هر سال فهرست موجودی کتاب‌های فارسی و لاتین کتابخانه‌های مختلف آن دانشگاه را در قالب CD و در دو فایل متفاوت فارسی و لاتین جهت نصب در شبکه ملی کتاب‌های ایران تحویل مرکز منطقه‌ای نمایند.

۱۳. دانشگاه متعهد می‌گردد مجلاتی را که توسط آن دانشگاه منتشر می‌شود، سخنرانی‌ها، مجموعه مقالات همایش‌ها، گزارشات تحقیقاتی، یک نسخه الکترونیکی از پایان‌نامه‌های ارشد و دکتری (Word , pdf) و بولتن‌های خبری را به صورت رایگان به مرکز منطقه‌ای ارسال نماید.

ب) تعهدات مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

۱. ایجاد دسترسی رایگان به شاخه اطلاع رسانی به متن کامل مقالات الکترونیکی فارسی، مقالات الکترونیکی عربی، مقالات کنفرانس‌ها، اطلاعات کتابشناختی و متن

کامل برخی از پایان‌نامه‌های فارسی و انگلیسی و محتوای پایگاه‌های موضوعی موجود در وب سایت مرکز منطقه‌ای.

۲. آموزش نیروی انسانی و بازآموزی سالانه مسئول شاخه مرکز منطقه‌ای.

۳. تأمین مجلات لاتین مورد نیاز شاخه مرکز منطقه‌ای بر حسب اعلام نیاز و درخواست کتبی بر حسب تعرفه‌های مقرر.

۴. تهیه مدارک درخواست شده از جمله کتاب، بدون محدودیت موضوعی و کمی و ارسال به شاخه بر حسب تعرفه‌های مقرر.

۵. برگزاری کارگاه‌های آموزشی استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و اینترنت و کاربردهای آن به صورت جداگانه بر حسب اعلام نیاز برای دانشگاه و سایر افراد حقیقی و حقوقی.

۶. تأسیس سیستم‌های اطلاعاتی، بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی برای دانشگاه بر اساس اعلام نیاز و مطابق با تعرفه‌های مقرر.

۷. برگزاری نشست یک روزه با حضور معاونان پژوهشی دانشگاه‌ها و سازمان‌های دارای شاخه مرکز منطقه‌ای به همراه مسئول شاخه در آبان ماه هر سال جهت بررسی روند همکاری و شناخت بیشتر احتیاجات به منظور تأمین نیازهای اطلاعاتی آن دانشگاه.

۸. مرکز منطقه‌ای متعهد می‌شود ارتباط خود با شاخه اطلاع رسانی را به صورت اختصاص کد کاربری و یا به شکل IP Base فراهم نماید.

این تفاهم‌نامه در دو بند و هر کدام به ترتیب در سیزده و هشت ماده و در دو نسخه تهیه و از تاریخ امضای قرارداد به مدت دو سال دارای اعتبار می‌باشد.

رییس دانشگاه

دکتر جعفر مهراذ

.....

رییس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

.....

و سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)